

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
INFORMĀCIJAS UN BIBLIOTĒKU STUDIJU NODAĻA

**SKAISTKALNES VISSVĒTĀKĀS JAUNAVAS MARIJAS DEBESĪS
UZŅEMŠANAS ROMAS KATOĻU BAZNĪCAS UN SVĒTĀ PĀVILA
PIRMĀ VIENTUĻNIEKA ORDEŅA VIETA SKAISTKALNES PAGASTA
KULTŪRTELPĀ**

BAKALAURA DARBS

Autors: **Alise Barkauska**

Studenta apliecības Nr.: ab14078

Darba vadītāja: Docente Dr.philol. Daina Pakalna

RĪGA 2018

ANOTĀCIJA

Bakalura darba tēma ir “Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīcas un Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordeņa vieta Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā”.

Līdz šim nav veikti pētījumi par Skaistkalnes baznīcas un tai kalpojošā ordeņa nozīmi un darbību Skaistkalnes pagastā.

Darba mērķis ir izpētīt un aprakstīt Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa tēvu vietu Skaistkalnes pagastā, balstoties uz dokumentu analīzi, pieejamajām publikācijām un veiktajām intervijām.

Bakalaura darba teorētiskā bāze ir sociālā kapitāla teorija un pamatotās teorijas pieeja. Pētījuma rezultātā tika noskaidrots, ka tēvs Jānis visā Skaistkalnes pagastā ir autoritāte, viņš iespēju robežās iesaistās visos pasākumos, ko rīko Skaistkalnes pagasts vai Skaistkalnes vidusskola. Skaistkalnes baznīca kopš paulīniešu ordeņa ierašanās tajā ir kļuvusi populāra tūristu vidū. Skaistkalnes iedzīvotāji lepojas gan ar baznīcu, gan ar paulīniešu ordeni.

Atslēgvārdi: Skaistkalnes baznīca, Skaistkalne, paulīniešu ordenis

ANNOTATION

The theme of the Bachelor work is “Skaistkalne Holy Virgin Maria Heaven's Reception Roman Catholic church`s and Order`s of Saint Paul the First Hermit place in Skaistkalne parish cultural area”.

So far, no research has been performed about the role of Skaistkalne church and the order of pauline in Skaistkalnes civil parish.

The aim of the work is to research and describe the place of Skaistkalne church and the Order of pauline in Skaistkalne civil parish based on document analysis, available publications and interviews.

The theoretical basis of the Bachelor's paper is Social Capital Theory and The Appropriate Theory Approach. In conclusions of the Bachelor's find's out that father Janis is authority in the Skaistkalne civil parish. He is involved, as far as possible, in all activities organized by Skaistkalne parish or Skaistkalne secondary school. Skaistkalnes Church has become popular among tourists since the arrival the Order of the pauline. The inhabitants of Skaistkalne are proud of both – the church and the Order of the pauline.

Keywords: Skaistkalnes church, Skaistkalne, Order of pauline

SATURS

Ievads	6
1. Pētījuma teorētiskais pamatojums	10
1.1. Jēdzienu un terminu skaidrojums	10
1.2. Sociālā kapitāla teorija	11
1.3. Pamatotā teorija.....	13
2. Izpētes pakāpes analīze	15
3. Pētījuma metodoloģija.....	19
3.1. Pētījuma stratēģija – kvalitatīvs pētījums.....	19
3.2. Vēsturisks pētījums	19
3.3. Pētījuma metodes	20
4. Ieskats Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīcas vēsturē	23
4.1. Jezuītu ordenis.....	23
4.2. Laicīgie garīdznieki.....	25
4.3. Svētā Franciska Kapucīņu Ordenis	26
5. Svētā Pāvila I vientuļnieka ordenis	28
5.1. Paulīniešu ordeņa ierašanās Skaistkalnes baznīcā.....	29
5.2. Paulīniešu ordeņa ikdiens un pienākumi Skaistkalnes baznīcā.....	31
6. Paulīniešu ordeņa darbība Skaistkalnes baznīcā un Skaistkalnes pagastā	33
6.1. Sadarbība ar Skaistkalnes vidusskolu.....	42
6.2. Kanepenes svētki Skaistkalnē	44
7. Pētījuma rezultāti	50
7.1. Intervijas ar Jāni Vīlaku rezultāti	50
7.2. Intervijas ar Līgu Baļčūni rezultāti.....	51
7.3. Intervijas ar Svetlanu Vāvernieci rezultāti	51
7.4. Dokumentu analīzes rezultāti	52
8. Diskusija.....	54
Secinājumi.....	56
Izmantotie informācijas avoti.....	60
PIELIKUMI	65
1. pielikums Vienošanās par intervijā iegūto atbilžu izmantošanu bakalaura darba tapšanā	66

2. pielikums Intervijas ar Jāni Vīlaku transkripts.....	67
3. pielikums Intervijas ar Līgu Baļčūni transkripts	80
4. pielikums Intervijas ar Svetlanu Vāvernieci transkripts.....	85

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

LU – Latvijas Univesitāte

Paulīniešu ordenis – Svētā Pāvila I vientuļnieka ordenis

PSRS – Padomju Sociālistiskās Republikas Savienība

Skaistkalnes baznīca – Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs
Uzņemšanas Romas katoļu baznīca

IEVADS

Temata aktualitāte, temata norobežojums

Lietuvas pierobežā atrodas skaista vieta, kuru sauc par Skaistkalni. Nomaļajā Skaistkalnē atrodas viena no lielākajām un krāšņākajām Latvijas lauku baznīcām – Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīca (turpmāk tekstā Skaistkalnes baznīca). Baznīcai ir 325 gadus sena vēsture. Baznīcu apkalpojuši gan jezuītu ordeņa mūki, gan laicīgie garīdznieki, gan Svētā Franciska ordeņa kapucīnu klostera mūki, gan diacēzes katoļu priesteri. Kopš 2001. gada baznīcu un tās draudzi apkalpo Svētā Pāvila I vientuļnieka ordeņa mūki. Sv. Pāvila I vientuļnieka ordeni dēvē arī par paulīniešu ordeni.

Gan par baznīcas senāku vēsturi, gan par paulīniešu ordeņa mūku vadību ir minēts Vivantas Volkovas grāmatā „Latvijas dievnami” (Volkova, 2014), kā arī „Latvijas enciklopēdija” piektajā sējumā (Hirša, 2009), Daiņa Bruģa grāmatā „Šēnbergas muiža” (Bruģis, 2005), „Latviešu konversācijas vārdnīca” 20. sējumā (Švābe, 2004). Arī digitālajā kolekcijā www.periodika.lv dažādos laikrakstos ir atrodami raksti par Skaistkalnes baznīcas vēsturi, taču tieši par paulīniešu ordeņa tēvu darbību baznīcā un Skaistkalnes pagastā informācija ir niecīga, ja salīdzina ar pieejamiem vēstures materiāliem.

Temata aktualitāti nosaka tas, ka baznīcas vēsture ir 325 gadus sena, taču par baznīcas vēsturi tieši no 2001. gada nav pilnīgas informācijas. Līdz šim pētījumi par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa mūku vietu Skaistkalnes pagastā nav veikti, līdz ar to bakalaura darbs sniedz iespēju iepazīties ar Skaistkalnes baznīcas vēsturi, paulīniešu ordeņa mūku darbību baznīcā un pagastā no to kalpošanas brīža līdz mūsdienām. Intervijas ar paulīniešu ordeņa mūku Jāni Vīlaku un Skaistkalnes vidusskolas direktori Svetlanu Vāvernieci, un Skaistkalnes kultūras nama vadītāju Līgu Baļčūni papildina bakalaura darbu ar interesantiem faktiem un stāstiem par paulīniešu ordeņa mūku darbību gan baznīcā, gan pagastā.

Problēmsituācija un pētījuma problēma

Informācija par Skaistkalnes baznīcu un tās agrāk kalpojošajiem priesteriem, garīdzniekiem, mūkiem un viņu iekļaušanos baznīcā un sabiedrībā ir pieejama, tomēr par paulīniešu ordeņa tēvu darbību baznīcā un iekļaušanos Skaistkalnes pagastā tā ir nepilnīga un nav detalizēti aprakstīta.

Izpētes pakāpe un novitāte

Bakalaura darbs ir veidots kā novadpētniecības pētījums, taču tajā ir saskatāma daļa arī no baznīcu vēstures pētījuma.

Apjomīgi un detalizēti pētījumi par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa mūku vietu Skaistkalnes pagastā nav veikti, taču ir grāmatas un laikraksti, kur ir minēts gan par Skaistkalnes baznīcas tapšanu, gan par baznīcai kalpojošo sastāvu un to vietu Skaistkalnes pagastā. Ir arī minēts par paulīniešu ordeņa mūku ienākšanu baznīcā.

Līdz šim nav atrasti pētījumi, kur būtu pētīts par baznīcas un tai kalpojošā sastāva vietu kādā konkrētā pagastā, tāpēc bakalaura darba autore izvēlējusies apskatīt pētījumus, kuru temats ir nedaudz līdzīgs, respektīvi, par kalpojošajiem sastāviem un viņu darbību baznīcā vai kādā noteiktā vietā.

Latvijas Universitātē (LU) ir veikti pētījumi par baznīcu, par draudzi, par notikumiem, kas saistīti ar kādu baznīcu. Pētījumi, kuri tika skatīti vairāk, bija veikti Vēstures un filozofijas fakultātē, kā arī Teoloģijas fakultātē, piemēram, 2016. gadā LU Vēstures un filozofijas fakultātē Kristīne Dombrovska aizstāvējusi bakalaura darbu „Voldemāra Maldoņa darbība Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā” (Dombrovska, 2016). Bakalaura darba autore par bakalaura darba mērķi bija izvirzījusi mācītāja Voldemāra Maldoņa darbības apzināšanu Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā. K. Dombrovska savā bakalaura darbā izmantoja aprakstošo pētniecības metodi, vēsturiski salīdzinošo pētniecības metodi un kontentanalīzi.

LU Vēstures un filozofijas fakultātē tika aizstāvēts maģistra darbs „Dinaburgas rezidences jezuītu darbība inflantijas rekatolizācijas jomā”, kura autore ir Tatjana Bogdanoviča (Bogdanoviča, 2015). Par maģistra darba mērķi T. Bogdanoviča izvirzīja jezuītu rezidences lomas izpēti inflantijas rekatolizācijas procesā. Maģistra darbā tika izmantota nepublicēto, publicēto avotu analīze, literatūras un elektronisko informācijas avotu analīze.

Apskatot pieejamos materiālus, ir skaidrs, ka detalizēta informācija par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa mūku vietu Skaistkalnes pagastā nav atrodamā, tāpēc šis bakalaura darbs ir pirmais darbs, kas aplūko paulīniešu ordeņa mūku darbību baznīcā un Skaistkalnes pagastā, sākot ar kalpošanas brīža pirmsākumiem līdz mūsdienām.

Pētījuma mērķis

Bakalaura darba mērķis: izveidot pētniecisku darbu, kurā tiek sniegts pārskats par Skaistkalnes baznīcu, paulīniešu ordeņa mūkiem, viņu darbību baznīcā un Skaistkalnes pagastā.

Pētījuma uzdevumi

1. Apzināt izpētes pakāpi un teorētisko bāzi;

2. Izplānot pētījuma metodoloģiju;
3. Sniegt ieskatu Skaistkalnes baznīcas izveides vēsturē un vēsturiskajā kalpojošajā sastāvā;
4. Izpētīt paulīniešu ordeņa izveides vēsturi;
5. Gatavoties intervijām ar Paulīniešu ordeņa mūku Jāni Vīlaku, Skaistkalnes vidusskolas direktori Svetlanu Vāvernieci un Skaistkalnes kultūras nama vadītāju Līgu Baļčūni (interviju vietas un laika saskaņošana, vienošanās lapu aizpildīšana);
6. Izpētīt Paulīniešu ordeņa mūku darbību Skaistkalnes baznīcā un Skaistkalnes pagastā, izmantojot dokumentu analīzi un daļēji strukturētās intervijas;
8. Intervēšana, interviju transkribēšana;
9. Izpētīt stāstījumu un izstrādāt pētījumu.

Pētījuma objekts un priekšmets

Pētījuma objekts ir Skaistkalnes baznīca un paulīniešu ordeņa mūki, pētījuma priekšmets ir mūku vieta Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā.

Pētījuma jautājumi

- 1) Kāda bija Skaistkalnes baznīcas izveides vēsture?
- 2) Kā gadu laikā ir mainījusies Skaistkalnes baznīcas kalpojošais sastāvs?
- 3) Kas ir paulīniešu ordenis?
- 4) Kādi ir paulīniešu ordeņa mūku pienākumi baznīcā?
- 5) Kā paulīniešu ordeņa tēvi iesaistās Skaistkalnes pagasta dzīvē?
- 6) Kādi ir rīkotie dievkalpojumi un aktivitātes baznīcā?

Teorētiskā bāze

Viena no bakalaura darbā izmantotajām teorijām ir Sociālā kapitāla teorija (*Social Capital Theory*), kuras pamatlicējs ir franču sociologs Pjērs Burdjē (*Pierre Bourdieu*). Sociālā kapitāla teorija skaidro visa veida komunikāciju starp cilvēkiem. Skaistkalnes baznīcu apkalpo paulīniešu ordeņa mūki, kuri vēlas, lai Skaistkalnes pagasta iedzīvotāji un ne tikai Skaistkalnes pagasta, bet arī citu pagastu iedzīvotāji, justos piederīgi baznīcai un iesaistītos visos tās sociālajos procesos. Baznīca ir kā kultūras centrs Skaistkalnē. Lielu ceļu uz baznīcu mēro svētceļnieki, augustā notiek trīs dienu lieli „Kanepenes” svētki, kurus rīko paulīniešu ordeņa mūki, un laika gaitā šiem svētkiem pievienojies Skaistkalnes pagasts. Šie svētki pulcē tūkstošiem cilvēkus. Lai uzņemtu viesus un rīkotu liela apjoma svētkus, ir nepieciešama savstarpēja uzticēšanās, sadarbšanās un komunikācija.

Otra no bakalaura darbā izmantotajām teorijām ir Pamatotā teorija (*Grounded theory*), kuras pamatlicēji ir sociologi Barnijs Glazers (*Barney Glaser*) un Anselms Štrauss (*Anselm Strauss*).

Pamatotā teorija tiek izsecināta no datiem. Bakalaura darbā pamatoto teoriju var saistīt ar ieplānotajām intervijām, kuras sniegs paulīniešu ordeņa mūks, Skaistkalnes vidusskolas direktore un Skaistkalnes pagasta kultūras nama vadītāja. Pamatotās teorijas galvenie analīzes posmi palīdzēs izanalizēt sniegtās intervijas.

Empīriskā bāze

Bakalaura darba empīriskajā daļā analizēti pieejamie informācijas avoti par baznīcu un paulīniešu ordeņa mūkiem, to darbību baznīcā un Skaistkalnes pagastā no grāmatām, periodiskajiem izdevumiem, tīmekļa vietnēm. Lai pētījumu papildinātu, izmantotas daļēji strukturētas intervijas.

Darba teorētiskā un praktiskā nozīme

Bakalaura darbs papildina informāciju par baznīcas ne tik seno vēsturi. Tas būs nozīmīgs papildinājums pašai Skaistkalnes baznīcai, Skaistkalnes ciema iedzīvotājiem un potencionalajiem baznīcas viesiem, kā arī Skaistkalnes muzejam „Novadnieki”.

Darba struktūra

Bakalaura darbs sastāv no ievada un sešām nodaļām. Ievadā bakalaura darba autore apskatījusi temata aktualitāti, izvirzījusi pētījuma mērķi un uzdevumus, kā arī uzdevusi pētījuma jautājumus un izvirzījusi pētījuma problēmu. Darba teorētiskajā daļā tiek veika izpētes pakāpes analīze, analizēta darba teorētiskā bāze, kas ir pamatotā teorija un sociālā kapitāla teorija, kā arī tiek paskaidroti svarīgākie jēdzieni un termini. Turpinājumā tiek aprakstīta pētījuma metodoloģija – vēsturisks pētījums, dokumentu analīze un daļēji strukturētas intervijas. Iegūtā informācija tiek apkopota nodaļās par Skaistkalnes baznīcas vēsturi, tai kalpojošo vēsturisko sastāvu, paulīniešu ordeni, ordeņa rīkotajām aktivitātēm baznīcā un iesaisti Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā. Darba noslēgumā ir secinājumi un izmantoto informācijas avotu saraksts.

1. PĒTĪJUMA TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS

1.1. Jēdzienu un terminu skaidrojums

Veidojot pētījumu par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa vietu Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā, nepieciešams aplūkot galvenos jēdzienus un terminus, kuri ir saistīti ar pētījuma tematiku.

Viens no terminiem, kas ir atbilstošs pētījumam, ir „vēsture”. Bakalaura darbs ir vēsturisks pētījums, jo Skaistkalnes baznīcai ir 325 gadus sena vēsture. Paulīniešu ordeņa mūki baznīcu sāk apkalpot no 2001. gada. „Ideju vārdnīcā” minētā vēstures definīcija: „Vēsture ir cilvēku sabiedrību pagātnes faktu noskaidrošana un pierakstīšana. Par vēsturi sauc arī pašu pagātnes notikumu kopumu” (Nortona, 1995, 556. lpp).

Tas nozīmē, ka vēsture pēta, kā cilvēki kādreiz, savstarpēji mijiedarbojoties, ir radījuši kādas izmaiņas savā dzīvesveidā, vai kādā nozarē. Vēsture ir vesela zinātne (Buks, 2017).

Bakalaura darbs ir novadpētniecības pētījums, kur pētot baznīcas un tai kalpojošā sastāva vietu pagastā, pielietotas intervijas un dokumentu analīze, tāpēc novadpētniecības jēdziens ir cieši saistīts ar bakalaura darba tematiku. “Latvijas enciklopēdija” 4. sējumā novadpētniecība skaidrota kā:

Vispusīga kāda novada (apgabala, rajona, pilsētas, ciema u.c.) pētīšana. Novadpētniecība ietver novadu dabas, vēstures, etnogrāfijas, materiālu, folkloras, vietvārdu vākšanu un izpēti. Novadpētniecības darbu veic muzeji, mācību iestādes, bibliotēkas, biedrības, entuziasti. Novadpētniecība ir saistīta ar dabas, vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzību (Hirša, 2007, 581. lpp).

Savukārt Akadēmiskajā terminu datubāzē novadpētniecības definīcija skaidrota:

Lokālu teritoriju (dzimtā novada, ciema, pagasta, pilsētas utt.) izpēte un zinātne par to. Ar novadpētniecību parasti nodarbojas skolēni, attiecīgā teritorijā dzīvojošie iedzīvotāji, entuziasti. Iegūtā informācija dod plašu ieskatu par konkrētās teritorijas dabu, iedzīvotāju sadzīvi, paražām, folkloru, vēsturiskiem notikumiem, ievērojamiem novadniekiem. Novadpētniecībā plaši izmanto lauku pētījumu metodes, intervijas, arhīvu un senu publikāciju izpēti u. c. (“Novadpētniecība”. b.g.).

Tā kā bakalaura darbā tiek apskatīta Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa iekļaušanās Skaistkalnes pagastā, tad ir nepieciešams apzināt vārdu „ordenis”.

„Svešvārdu vārdnīca. 25000 vārdu un terminu” ordeņa definīcija skaidrota kā: „Slēgta reliģiska apvienība ar īpašiem statūtiem, noteikumiem, apģērbu un atšķirības zīmēm” (Nātiņa, 2008, 600. lpp).

Arī „Latvijas enciklopēdija” 4. sējumā atrodama definīcija, kas ordeni skaidro ar reliģisku apvienību. Tāpat arī tīmekļa vietnē „*Latvian Oxford living Dictionaries*” ordeņa definīcija skaidrota kā mūku apvienība, kura dzīvo pēc noteiktām normām. „Lielā

enciklopēdiskā vārdnīca” papildus esošajam skaidro to, ka ordenim ir savs zvērests un savi rituāli. Turklāt šī vārdnīca min, ka senākie ordeņi ir bruņinieku ordeņi, franciskāņu un dominikāņu ordeņi, jezuītu ordeņi un citi (Jubels, 2003). Savukārt tīmekļa vietnē www.vesture.eu ordeņa definīcija skaidrota kā: „Brālība ar savu simboliku, mērķiem un uzvedības kodeksu, kurā pieņem tikai brālības principiem un prasībām atbilstošas un personas, piemēram, mūku ordeņi, mūku, bruņinieku ordeņi, mistiķu ordeņi u.tml” (Buks, 2017).

Bakalaura darba nosaukumā atrodams tāds vārds kā “kultūrtelpa”. Lai labāk varētu izparast šī vārda nozīmi un labāk varētu saprast bakalaura darba tematu, bakalaura darba autore meklēja termina skaidrojumu. Jāmin, ka latviešu valodā kultūrtelpas skaidrojumu atrast neizdevās, taču angļu valodā tika atrasti vairāki skaidrojumi. Tīmekļa vietnē www.britannica.com kultūrtelpu skaidro kā kultūras reģionu, kultūras teritoriju, uz kuru attiecināma viena vai vairāku cilvēku aktivitāte, kas veido kultūru. Kultūrtelpa visbiežāk ir saistīta ar apdzīvoto vietu, kurā cilvēki mitinās (Pauls, n.d.). Savukārt vārdnīcā “*The New International Webster's Comprehensive Dictionary of the English Language*” (1996) “kultūrtelpa” skaidrota kā: “Reģions, kam raksturīgas līdzīgas kultūras iezīmes starp dažādām sociālajām un etniskajām grupām, kas tajā dzīvo” (J. G. Ferguson Publishing Company, 2003, p. 324). Bakalaura darba autore arī mēģinājusi terminu “kultūrtelpa” savienot no diviem atsevišķiem terminiem – kultūra un telpa. “Latviešu valodas vārdnīca. 30 000 pamatvārdu un to skaidrojumu” kultūras terminu skaidro kā: “Materiālo un garīgo vērtību kopums; šo vērtību kopums, kas saistīts ar kādu laikmetu, kādu tautu” (Guļevska, 2006, 658. lpp.). Savukārt, terminu “telpa” šī vārdnīca skaidro kā: “Izplatījums; tā daļa; arī ierobežota vide, kurā, kas noris un atrodas” (Guļevska, 2006, 1003. lpp.). Skaistkalnes pagasts ir apdzīvota vieta un paulīniešu ordenis šajā apdzīvotajā vietā apkalpo vienu no ievērojamākajām celtnēm Skaistkalnes pagastā – Skaistkalnes baznīcu. Mūki iesaistās Skaistkalnes pagasta dzīvē, skaistkalniešu izveidotajā kultūrā, kā arī paši piedāvā jaunas kultūras iespējas, kas laika gaitā ir spējušas nostiprināties.

1.2. Sociālā kapitāla teorija

Katras baznīcas kalpojošais sastāvs veido baznīcas dzīvi, tās apkārtējo vidi. Baznīcai kalpojošais personāls ir pati nozīmīgākā baznīcas sastāvdaļa. Skaistkalnes baznīcas galveno kalpojošā sastāva, kas ir paulīniešu ordeņa mūki, darbību var skaidrot ar sociālā kapitāla teoriju.

Paulīniešu ordeņa tēvi, apkalpojot baznīcu, jau paši par sevi pierāda viņu piederību tai. Viņi vēlas, lai arī citi cilvēki iesaistās baznīcas sociālajos procesos un ne tikai, tāpēc pētījums sniedz ieskatu paulīniešu ordeņa tēvu un Skaistkalnes pagasta iedzīvotāju kopējo nemateriālo vērtību radīšanā, kuras tiek apspriestas gan politikas, gan socioloģijas, gan ekonomikas zinātnē.

Par sociālo kapitālu dēvē cilvēku attiecības un savstarpējo komunikāciju, kuru rezultātā izveidojas mērķu piepildījums, kuru var dēvēt par nemateriālu vērtību. Cilvēki savstarpēji komunicējot apmainās ar informāciju un spēj īstenot jaunas idejas, paspilgtināt vecās idejas vai izdomāt kā kopīgi izklūt no kādas krīzes situācijas (Holma, 2015). Jāmin, ka sociālā kapitāla jēdzienam ir dažādi virzieni. Vairāki autori savos darbos izmanto citādākus skaidrojumus un pieejas šim jēdzienam.

Pirmais, kurš ieviesa sociālā kapitāla jēdzienu bija franču sociologs Pjērs Burdjē (*Pierre Bourdieu*), viņš šo terminu izmantoja 1972. gadā savā prakses teorijas izklāstā. Pēc tam vairākus gadus notika termina precizējums. Viņš izmantoja vairākus kapitālus - kultūras kapitālu, kultūras ekonomikas kapitālu un ekonomisko un simbolisko kapitālu, lai skaidrotu savu galveno pētniecisko jēdzienu (Ferragina, 2012). Burdjē sociālo kapitālu skaidro kā cilvēku rīcības rezultātu, savukārt rezultāts ir resurss. Šo iegūto resursu Burdjē dēvē par kapitālu. Jānis Daugavietis savā darbā par sociālo kapitālu teorijām min, ka Burdjē, skaidrojot teoriju, izmantoja vairākus kapitālus, kas ir minēti augstāk. Katrā no šiem laukiem ir kādi resursi, kas ir ierobežoti, lielāka izaugsme ir tiem, kas savus resursus ieguvuši mantojuma ceļā. Iegūtais mantojums ir kapitāls. Sociālais kapitāls ir bagātāko cilvēku šķira, kas savu bagātību turpina uzturēt un veidot (Daugavietis, 2014).

Kā vēl viens no biežāk citētajiem sociālā kapitāla teorijas pamatlicējiem ir Džeims Kolemans (*James Coleman*). Kolemans pieeja bija atšķirīga no Burdjē pieejas, taču deviņdesmito gadu sākumā viņi sadarbojās un publicēja grāmatu "Sociālā teorija mainīgā sabiedrībā" (*Social Theory in a Changing Society*). Kolemans uzsver, ka sociālais kapitāls ir saistīts ar izmaiņām personu attiecībās. Šīs izmaiņas veicina personu rīcību. Salīdzinot sociālo kapitālu ar fizisko kapitālu un cilvēkkapitālu, tad fiziskais kapitāls ir pilnīgi materiāls, cilvēkkapitāls ir mazāk materiāls un sociālais kapitāls ir vēl mazāk materiāls par cilvēkkapitālu, jo tas pastāv personu savstarpējās attiecībās, tas nozīmē, ka grupa, kurā valda liela savstarpēja uzticēšanās spēj sasniegt daudz vairāk nekā grupa, kurā tā nepastāv (Coleman, 2006). Kolemans centās apvienot socioloģijas un ekonomikas teoriju. Viņš sociālo kapitālu redzēja kā pārāk racionālu tradicionālo ekonomiku. Ja Burdjē lielāku uzsvāru lika uz kopienu līderiem, tad Kolemans atzīmēja vērtību visām kopienām, neceļot gaismā tikai

bagātos. Kolemans izmanto socioloģisko pieeju, kas cilvēku saskata kā indivīdu gan sociālajā, gan kultūras vidē, kur ir normas, pienākumi, noteikumi. Otra pieeja attiecas un pastāvīgām personām, kas vēlas sasniegt savus mērķus. Cilvēki satiekas, aprunājas, saprot, kas viņiem būtu izdevīgi sadarbojoties. Kolemans uzsver, ka sociālais kapitāls palīdz sasniegt mērķus (Gauntlett, 2011).

Kā vēl viens no populārajiem sociālā kapitāla teorētiķiem ir Roberts Patnems (*Robert D. Putnam*). Patnems uzsver, ka sociālajā kapitālā vissvarīgākā ir pilsoniskā tikumība, ja tā tiek iestrādāta savstarpēji saistību sociālo attiecību tīklā (Smith, 2001). Arī Jānis Daugavietis savā darbā par sociālo kapitālu teorijām min, ka Patnema uzskats ir tāds, ka sociālais kapitāls attīsta ekonomiku un pilsonisko tikumību. Respektīvi, arī Patnema teorijā viss sākas ar cilvēku kopienām. Ja kopienās valda savstarpējā uzticība, tas nozīmē, ka kopiena kopīgi spēj izveidot kādu resursu, kuru pēc tam var izmantot. Tas veicina sociāli-ekonomisko attīstību (Daugavietis, 2014).

1.3. Pamatotā teorija

Bakalaura darba autore savā pētījumā ir izvēlējusies pamatotās teorijas pieeju. Galvenās pētījuma metodes ir dokumentu analīze un daļēji strukturētas intervijas. Ievācot datus, tiek uzsākta to analīze, savukārt, intervējamie tiek izvēlēti pēc izanalizētajiem materiāliem. Balstoties uz ievāktajiem datiem, tiek izveidota teorija.

Pamatotās teorijas pamatlicēji ir sociologi Barnijs Glazers (*Barney Glaser*) un Anselms Štrauss (*Anselm Strauss*). Teorijas aizsākumi meklējami 70. gados, kad viņi šo teoriju pielietoja empīriskajam darbam par iedzīvotām disciplinām (Faggiolani, 2011). Abi amerikāņu sociologi šo teoriju izveidoja, jo pamanīja, ka daudzos pētījumos izvēlētās teorijas ir nepiemērotas. Teorija paredz, ka sākotnēji tiek vākti un analizēti dati, pēc tam tiek izveidota teorija (Tramdaka, 2016).

Artūra Kroplija un Malgožata Raščevska grāmatā “Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs” (2010) pamatotā teorija tiek dēvēta par priekšmetā pamatoto teoriju, kur teorijas izstrādei ir piedāvāti deviņi soļi. Pirmais solis ir problēmas identificēšana, otrais solis ir datu vākšana no cilvēkiem, kuri ir piemēroti problēmas izpētei, trešais solis ir teksta sadale blokos, kur tiek noteiktas satura vienības, ceturtais solis ir iepriekšminēto bloku apvienošana ar līdzīga satura blokiem, piektais solis ir Glazera un Strausa minētā “piesātināšana”, kur tiek noskaidrots saturs, pamatojoties uz esošo datiem vai arī uz jaunu datu analīzi, vai uz abiem kopā. Tad tiek precizētas definīcijas. Sestais no soļiem liek veidot vispārīgus vienojošus jēdzienus, kas ietver iepriekšējo saturu blokus, tiem ir jābūt veidotiem no zinātniskiem

materiāliem. Septītajā solī tiek meklētas sakarības starp jēdzieniem un formulēta teorija par šīm sakarībām. Arī astotajā solī var tikt formulēta teorija par saistības pamatu starp jēdzieniem. Pēdējais solis piedāvā sestajā solī izveidotās hipotēzes apvienot ar esošajām teorijām, tā radot jaunas teorijas vai pārveidotas teorijas (Kroplijs, 2010).

Grāmatā “Pētniecība: teorija un prakse” (2016) pamatoto teoriju dēvē par kvalitatīva pētījuma dizainu, kuram ir divas pieejas. Vienu no pieejām dēvē par Strausa un Korbina sistemātiskajām procedūrām. Dizaina nosaukums liek saprast, ka teorija tiek veidota sistemātiski, un tā tas arī ir. Respektīvi, tas nozīmē, ka pētnieks, ievācot datus jau uzsāk to analīzi, tiek veiktas intervijas, kur intervējamie tiek atlasīti “teorētiskā veidā”, tas nozīmē, ka par pētāmo objektu izlases sastāvs tiek noteikts pēc esošajām un topošajām teorijām. Savukārt otrs pamatotās teorijas dizaina veids, ar ko iepazīstina grāmata, ir Čarmezās konstruktīvisma pamatotā teorija. Čarmezās viedoklis no Strausa un Korbina viedokļa atšķiras ar to, ka visi pamatotās teorijas secinājumi ir tikai idejiski, tie nav jāuztver kā patiesība (Tramdaka, 2016).

Secinājumi

Visi pieminētie sociālā kapitāla teorētiķi ir ieguldījuši lielu, neatsveramu darbu sociālā kapitāla skaidrošanā. Šajā bakalaura darbā vislabāk var saskatīt tieši Patnema piedāvāto sociālā kapitāla versiju, jo paulīniešu ordeņa tēvi ir kopiena, kas kalpo baznīcai. Viņiem kopā iesākas katrs rīts. Katru dienu viņi, apmainās ar informāciju, spriež, ko varētu uzlabot baznīcai, kā labāk uzņemt ciemiņus gan no ārzemēm, gan citām Latvijas pilsētām, kā baznīcas dzīvē iesaistīt Skaistkalnes pagastu un daudzās citās lietās. Šīs lietas veido sociālo attīstību Skaistkalnes pagastā un ārpus tā, kā arī sava veida ekonomisko attīstību, kur runa varētu būt par visa veida ziedojumiem.

Pamatotās teorijas pieejas pamatlicēji ir atklājuši labu pieeju pētījumiem, jo sākumā var sākt jau ar pētniecisko daļu un tikai pēc tam domāt par teorijas izveidi. Bakalaura darba autore par piemēru ņem Strausa un Korbina sistemātiskās procedūras. Pētījums sākts sistemātiski, proti, noteikts pētāmais objekts, veikta dokumentu atlase, tad dokumentu analīze. Pēc dokumentu analīzes tiek izdarīti secinājumi par dokumentiem, izdomāti interviju jautājumi un atlasīti intervējamie cilvēki. Tā sistemātiski pētījums virzās uz noslēgumu.

2. IZPĒTES PAKĀPES ANALĪZE

Šajā nodaļā ir aplūkoti trīs LU izstrādāti noslēguma darbi un viens ārzemju noslēguma darbs, kuriem ir līdzīga darba tematika un pētniecības metodes ar bakalaura darbu par Skaistkalnes baznīcu un paulīniešu ordeņa mūkiem.

Bakalaura darbs sevī ietver baznīcas vēstures un novadpētniecības pētījuma iezīmes. Par galveno pētniecības metodi tiek izvirzīta pieejamo publikāciju un dokumentu izpēte, kas papildināta ar paulīniešu ordeņa mūka, Skaistkalnes vidusskolas direktores un kultūras nama vadītājas intervijām par Skaistkalnes baznīcu, tās sadarbību ar Skaistkalnes pagastu, aktivitātēm baznīcā, kuras ir izveidojuši paulīniešu ordeņa tēvi un kuras ir saglabājušās jau pirms viņu kalpošanas baznīcai.

Pirmais apskatītais pētījums, kura tematika ir līdzīga bakalaura darbam par Skaistkalnes un paulīniešu ordeņa mūkiem, ir Kristīnes Dombrovskas bakalaura darbs ar nosaukumu „Voldemāra Maldoņa darbība Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā” (2016). Pētījums tika veikts Rīgā 2016. gadā LU Vēstures un filozofijas fakultātē, kur K. Dombrovka studēja bakalaura programmu vēsturē. Šis ir vēsturisks pētījums. K. Dombrovka par bakalaura darba mērķi izvirzījusi Mācītāja Voldemāra Maldoņa darbību Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā. Taču jāmin, ka darba gaitā ir izpētīta arī V. Maldoņa darbība ne tikai Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā, bet arī Lubānas un Cēsu draudzē, LU Teoloģijas fakultātē. Tika izanalizēti arī V. Maldoņa teoloģiskie darbi (Dombrovka, 2016).

Bakalaura darba autore savā darbā neizvirza hipotēzi, taču pie pētījuma mērķa tika izvirzīti darba uzdevumi, kuri pētījuma gaitā tiek izpildīti (Dombrovka, 2016).

K. Dombrovskas bakalaura darba pētniecības metodes bija aprakstošā metode, vēsturiski salīdzinošā metode un kontentanalīze. Aprakstošā metode tika izmantota, lai raksturotu V. Maldoņa dzīves gājumu. Bakalaura darbā V. Maldoņa dzīves gājums pētīts līdz 1909. gadam. Izpētīti bērnības un skolas gadi. Savukārt vēsturiski salīdzinošā metode izmantota, lai varētu izvērtēt latviešu darbību dažādos politiskajos režīmos. Kontentanalīze tika izmantota, lai varētu detalizētāk apskatīt un atlasīt materiālus par V. Maldoņa darbību baznīcās. Kā arī Dombrovka īpaši izcēlusi, ka kontentanalīzi izmantojusi, lai iegūtu atsauksmes par V. Maldoņa publicētajiem zinātniskajiem darbiem (Dombrovka, 2016).

Kā otrs apskatītais tematiski līdzīgs pētījums ir Tatjanas Bogdanovičas maģistra darbs „Dinaburgas rezidences jezuītu darbība infantijas rekatolizācijas jomā” (2015). Maģistra darbs aizstāvēts Rīgā 2015. gadā, LU Vēstures un filozofijas arheoloģijas un vēstures palīgzinātņu katedrā. Tatjana Bogdanoviča tajā laikā studēja vēstures maģistru studijas

programmu. Jāmin, ka maģistra darbam ir arī hronoloģiskais aptvērumš no 1643. līdz 1761. gadam. Arī šis ir vēsturisks pētījums.

Maģistra darbā nav izvirzīta hipotēze. Darba mērķis ir izpētīt jezuītu rezidences lomu inflantijas rekatoizācijas procesā. Lai maģistra darba autore varētu sasniegt savu mērķi, tika izvirzīti pieci uzdevumi, kas maģistra darba gaitā tika izpildīti (Bogdanoviča, 2015).

Darba pētniecības metodes bija nepublicēto, publicēto avotu analīze, literatūras un elektronisko informācijas avotu analīze. Tiek izpētīti ļoti daudzi dokumenti, kas dod ieskatu jezuītu ordeņa dibināšanā, viņu struktūrā un darbības virzienos, kā arī Dinaburgas jezuītu rekatoizācijas darba virzienos, kur tiek aprakstīts par trim galvenajiem jezuītu ordeņa darbības virzieniem. Maģistra darbs sniedz ieskatu arī par pašu Dinaburgas rezidences dibināšanu, par kontreformāciju Ržečpospolitā un Inflantijas rekatoizāciju (Bogdanoviča, 2015).

Trešais pētījums, kuru bakalaura darba autore apskatīja, ir aizstāvēts LU Sociālo zinātņu fakultātē Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā. Tas ir Zanes Sapnovas maģistra darbs ar nosaukumu „Jaunpils Evaņģēliski Luteriskās draudzes vēsture atmiņu stāstos” (2016). Šim maģistra darbam ar bakalaura darbu ir līdzīgas pētniecības metodes, kā arī tematika par baznīcu, un arī šis bakalaura darbs ir vēsturisks pētījums, kas arī ietver novadpētniecību. Autore par maģistra darba mērķi ir izvirzījusi Jaunpils draudzes vēstures izpēti un aprakstīšanu laikposmā no 1945. gada līdz 1995. gadam, izmantojot draudzes locekļu, bijušo mācītāju vai viņu bērnu atmiņu stāstu intervijās apkopoto informāciju un arhīvu, periodikas materiālu satura analīzi (Sapnova, 2016).

Autore savā maģistra darbā balstījusi uz sociālā konstrukcionisma teoriju un sociālā kapitāla teoriju. Z. Sapnovas maģistra darbā tiek izmantota kvalitatīvā pētījuma stratēģija, tāpēc darba autore neizmanto hipotēzi, bet gan izvirza pētījuma jautājumus. Uz šiem jautājumiem atbildes tiek rastas pētījuma gaitā, analizējot iegūtos rezultātus un izdarot secinājumus (Sapnova, 2016).

Darba pētniecības metodes bija daļēji strukturēta atmiņu stāstu intervija. Šo metodi autore izvēlējās, jo no intervijām bija nepieciešams iegūt informāciju par noteiktu tēmu – Jaunpils draudzes vēsturi. Gatavojoties intervijai, Z. Sapnova izmantoja arī periodikas un arhīvu materiālu satura analīzi (Sapnova, 2016).

No vēsturiskās dokumentu analīzes darba autore ieguva informāciju par Jaunpils evaņģēliski luterisko draudzi, ikgadējām finanšu un notikumu pārskata atskaitēm, draudzes padomi, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanu protokolu norakstiem, saraksti starp draudzes vadību un Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas Konsistoriju, kā arī par Jaunpils luterāņu

baznīcas ēku laika posmā no 1959. gada līdz 1987. gadam un baznīcas ēkas atjaunošanu padomju periodā, draudzes aktivitātēm Atmodas laikā un pēc Latvijas valsts neatkarības atgūšanas. Maģistra darba autore ieguva informāciju arī par Jaunpils draudzes kopsapulču, padomes un valdes sēžu protokoliem no 1991. gada līdz 2005. gadam. Izejot cauri šiem dokumentiem, autore secinājusi, kurus cilvēkus viņa vēlas intervēt. Tā intervijām tika izvēlēti 10 respondenti. Intervijās tika uzzināts par Jaunpils Evaņģēliski Luteriskās draudzes vēsturi, kā šie intervējamie cilvēki ir saistīti ar draudzi un baznīcu, ko viņi ir ieguldījuši draudzē, par baznīcas remontu, par to, kā trūka mācītāju, par ļoti svarīgo 1989. gada Ziemassvētku dievkalpojumu, svētdienas skolas izveidi un daudzām citām interesantām lietām. Vairāki respondenti dalījās arī ar fotogrāfijām no personīgā arhīva, kas lasot intervijas, padara tās interesantākas un uzskatāmākas (Sapnova, 2016).

Pēdējais pētījums, kas tika apskatīts, ir ārzemju pētījums. Šo pētījumu apskatīt bakalaura darba autore izvēlējās līdzīgās tematikas dēļ, lai arī nosaukumā nav pētīts baznīcas vadošais sastāvs, taču, lasot pētāmo maģistra darbu, tas tiek pieminēts. Pētāmo maģistra darbu veica Tomass Ēriksons (*Toomas Erikson*). Maģistra darba nosaukums ir „Tartu Aleksandra Ņevska baznīca un draudzes vēsture no 40. gadiem līdz baznīcas slēgšanai un tās atkārtotai atvēršanai” (*Tartu Aleksander Nevski kiriku ja koguduse ajalugu 1940ndatest aastatest kuni koguduse sulgemiseni ja taasavamiseni*). Darbs tika izstrādāts Igaunijas pilsētā Tartu, proti, Tartu Universitātes Teoloģijas fakultātē 2017. gadā (Erikson, 2017).

Arī Tomasa Ēriksona maģistra darbā nav izvirzīta hipotēze, taču pie pētījuma mērķa ir izvirzīti trīs jautājumi. Uz jautājumiem atbildes tika atrastas maģistra darba tapšanas laikā. Arī šis pētījums ir kvalitatīvs pētījums. Maģistra darba struktūra ir hronoloģiska un līdzīgi kā pārējiem apskatītajiem pētījumiem, arī šajā pētījumā izmantota vēsturiskā metode, proti, maģistra darba pamatā ir primāro un sekundāro vēsturisko avotu izpēte un kritiskā analīze (Erikson, 2017).

Izpētot maģistra darbam saistošus rakstus, autors ieguvis informāciju par maģistra darbā pētāmās baznīcas vēsturi, sākot ar PSRS 1940. gada jūnija revolūcijām, kad tika ieviesti reliģisko sabiedrību juridiskie un ekonomiskie pasākumi, kā šā paša gada jūlijā baznīcas un draudzes zaudēja savu īpašumu, kā augustskolās tika aizliegti reliģiskie pētījumi. Tā autors hronoloģiski virzījies uz priekšu gadu no gada. Turpinājumā viss saistīts ar PSRS valdošo varu un ietekmi uz baznīcām. Vēlāk notiek dokumentu analīze tieši par Tartu Aleksandra Ņevska baznīcu, kā šajā laika posmā šī baznīca un baznīcas draudze tika ietekmēta, piemēram, par draudžu apvienošanu, par bīskapiem, par baznīcas telpu atņemšanu, remontiem un daudzām citām lietām (Erikson, 2017).

Secinājumi

Kopā tika izpētīti četri pētījumi. Divi no tiem bija tematiski līdzīgi bakalaura darbam, taču pārējie divi bakalaura darbam līdzinājās pēc pētniecības metodēm, it īpaši Z. Sapnovas maģistra darbs. Baznīca un tās darbība tiek apskatīta visos pētījumos. Darbi, kuri aizstāvēti LU Vēstures un filozofijas fakultātē nedaudz atšķirās ar pētniecības metodēm, tāpat arī Tartu Universitātē aizstāvētais maģistra darbs. Šajos darbos netika izmantotas intervijas, taču visi pētījumi ir kvalitatīvi pētījumi. Nevienā no pētījumiem netika izvirzīta hipotēze, taču tika izveidoti pētījuma jautājumi un uzdevumi. Visos pētījumos tiek izmantota dokumentu analīze, taču nedaudz atšķiras veids, kā dokumenti tiek analizēti. Tā kā apskatītie pētījumi ir dažādu nodaļu studentu darbi, tad pētījumiem atšķiras rakstības stils. Protams, ka bakalaura darba autorei vieglāk bija izanalizēt Zanes Sapnovas maģistra darbu, jo šis pētījums bija veikts tajā pašā fakultātē un nodaļā, kur šis bakalaura darbs.

3. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Lai sasniegtu izvirzīto darba mērķi un veiktu uzdevumus kvalitatīvajā pētījumā par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa mūku vietu Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā, nepieciešams aprakstīt pētījuma stratēģiju, veidu un izmantotās pētījuma metodes.

3.1. Pētījuma stratēģija – kvalitatīvs pētījums

Ir divi pētījuma stratēģijas veidi – kvalitatīvs un kvantitatīvs pētījums. Bakalaura darba autore savā pētījumā par Skaistkalnes baznīcu un paulīniešu ordeņa mūku vietu Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā pielieto kvalitatīvā pētījuma stratēģiju.

Kvantitatīvs un kvalitatīvs pētījums atšķiras viens no otra ar to, ka kvantitatīvs pētījums ir skaitlisks, piemēram, pētījumā tiek pielietota anketēšana, cilvēku skaitīšana un tabulu zīmēšana. Kvalitatīvā pētījumā autori paši neveido datus, tiek pētīti jau gatavi dažāda veida rakstiski materiāli, kuriem tiek pētīts saturs un izvilкта galvenā doma (Kropļiņš, 2010).

Tas, ka bakalaura darba autore savā pētījumā izmantojusi pamatotās teorijas pētījuma dizainu, ir kā viens no vairākiem pierādījumiem, ka bakalaura darbs ir kvalitatīvs pētījums. Vēl kāds no pierādījumiem, ka bakalaura darbs ir kvalitatīvs pētījums, ir tas, ka bakalaura darbā nav izvirzīta hipotēze, bet gan pētījuma jautājumi, uz kuriem atbildes tiek rastas pētījuma gaitā. Galvenā kvalitatīvo datu vākšanas metode ir daļēji strukturētas intervijas, kas ir visbiežāk izmantotais interviju veids kvalitatīvajos pētījumos. Bakalaura darbā tiek izmantoti gan primārie, gan sekundārie kvalitatīvie dati. Primārie kvalitatīvie dati bakalaura darbā ir daļa no dokumentu analīzes. Par primāriem kvalitatīviem datiem sauc dokumentu, kura autors ir pētāmā objekta aculiecinieks, savukārt par sekundāriem kvalitatīviem datiem sauc tādus dokumentus, kuri tiek sastādīti jau no primāriem datiem, piemēram, no intervijām (Tramdaka, 2016). Pētāmās baznīcas mūks Tēvs Jānis Vīlaks jau ir bijis intervēts raidījumā „Province”, kā arī “Katoļu Baznīcas Vēstnesī”. Arī Skaistkalnes pagasta iedzīvotāji laikrakstā “Bauskas Dzīve” ir intervēti saistībā ar Skaistkalnes baznīcas mūku darbību. Bakalaura darbā tiek izmantotas šīs intervijas, tās arī pieder pie sekundāri kvalitatīviem datiem.

3.2. Vēsturisks pētījums

Par vēsturisku pētījumu dēvē pētījumu, kurā atlasīti dati vēlamajam tematam, šos datus analizē un interpretē. Šādu pētījumu veic, lai, piemēram, identificētu pagātnes un tagadnes saistības, lai atbildētu uz pētījumā izvirzītajiem jautājumiem, novērtētu, kādas

iestādes vai cilvēka sasniegumus. Vēsturiskajam pētījumam dati tiek ņemti no dažādiem dokumentiem, gan publicētiem, gan nepublicētiem, no aculiecinieku intervijām, ierakstiem. Lai veiktu vēsturisku pētījumu, ir jāveic vairāki pētījuma posmi. Sākumā ir jāapzina pētījuma problēma, tad ir jāsameklē visa veida informācija, kāda ir pieejama par izvēlēto tematu, tad no atrastās informācijas ir jāatlasa svarīgākā un tematam atbilstošākā. Atlasītos materiālus analizē un interpretē, galarezultātā izdara secinājumus. Šāds pētījums ir vienīgais pētījums, kurš izpēta pagātnes notikumus (Plezere, 2013).

3.3. Pētījuma metodes

Bakalaura darba galvenās datu ieguves metodes ir dokumentu analīze un daļēji strukturētas intervijas.

Pirmā no bakalaura darbā izmantotajām pētījuma metodēm bija dokumentu analīze. Dokumentu analīze ir dokumentu izpēte. Dokumentu analīzi mēdz dēvēt arī par dokumentu pētījumu (*document study*). Ar dokumentu analīzes metodi tiek pētīts dokumentu saturs, izmantojot vispārpieņemtās tekstuālās analīzes metodes. Par dokumentiem tiek uzskatīti visi rakstiskie materiāla veidi, kas sniedz kādas ziņas par pētāmo objektu (Tramdaka, 2016).

Bakalaura darbā dokumentu analīze tika pielietota, lai izpētītu Skaistkalnes baznīcas izveides vēsturi, vēsturisko kalpojošo sastāvu, paulīniešu ordeņa izveides vēsturi, tā darbību Latvijā, tieši Skaistkalnes baznīca un pagastā.

Lai atrastu nepieciešamo informāciju, tika meklētas periodikas publikācijas tīmekļa vietnē www.news.lv. News.lv bija atrodamī ap 50 dažādu periodisko izdevumu raksti saistībā ar bakalaura darba tematu. Tīmekļa vietne www.katolis.lv deva ieskatu paulīniešu ordeņa izveides vēsturē, nelielā darbībā Latvijā, kā arī Skaistkalnes baznīcas izveides vēsturē. Jāmin, ka tika izskatītas daudzas grāmatas, kur tika minēts tieši par Skaistkalnes baznīcas vēsturi, piemēram, I. Ziedoņa „Leišmalīte” (2013), L. Mūras „Bauska. Vietas un laika grāmata” (1990), A. Radovica „Kurzemes un Zemgales hercogiste 1562-1795” (2007), D. Bruģa „Šēnbergas muiža” (2005) un „Skaistkalnes baznīca” (1995), G. Viegliņas – Vallietes „Pa Votu un Sēļu pēdām Zemgalē no 15. līdz 20. gadsimtam” (2014), kā arī daudzas citas. Dažādās tīmekļa vietnēs tika izskatīti materiāli par paulīniešu ordeņa mūkiem Skaistkalnē, tika atrastas arī intervijas ar mūku J. Vīlaku un S. Hudonu. Lai uzskatāmāk redzētu paulīniešu ordeņa mūku darbošanos pasākumos, tika iegūti fotoattēli no fotogrāfes Lienes Terēzes Žeimundes. Bakalaura darba 4. sadaļā fotoattēli tika iegūti no www.periodika.lv un www.zudusilatvija.lv, lai uzskatāmāk attēlotu Skaistkalnes baznīcas vēsturi.

Otra tikpat svarīga pētījuma metode, kura tika izmantota bakalaura darbā, bija daļēji strukturētas intervijas. Par daļēji strukturētām intervijām dēvē intervijas, uz kurām dodoties ir jau sagatavoti kādi jautājumi, taču tieši par daļēji strukturētām tās sauc, jo, intervējot cilvēku, papildus jau izdomātajiem jautājumiem var uzdot vēl kādus saistošus jautājumus, kas nav iepriekš ielānāti. Daļēji strukturētai intervijai piemīt pazīme interviju atklāt ar plašu atvērtu jautājumu (Kroplijs, 2010).

Izvērtējot vairākus periodiskos izdevumus, tika saprasts, ka biežāk intervētais paulīniešu ordeņa mūks ir Jānis Vīlaks. Gan pēc viņa sniegtajām intervijām citiem laikrakstiem un televīzijai, gan pēc dažādiem citiem informācijas avotiem, kas tika atrasti tīmekļa vietnēs, tiek secināts, ka tieši tēvs Jānis Vīlaks ir tas, kurš sadarbojas ar Skaistkalnes pagasta vidusskolu un ir galvenais viesis Skaistkalnes pagasta rīkotajos pasākumos. Tieši tādēļ arī viņš tiek izvēlēts pirmajai intervijai (skat. 2. pielikumu). Viņam tiek uzdoti jautājumi par to, kā paulīniešu ordenis ienāk Latvijā, par to, kā notiek ordeņa uzaicināšana kalpot Skaistkalnes baznīcai, kādas bija sajūtas, saņemot piedāvājumu, kā gadu laikā ordenis sevi attīstījis baznīcā, par iesaistīšanos Skaistkalnes pagasta kultūras dzīvē, par Kanepenes svētku rīkošanu, par ikdienu. Uz jautājumiem 1 stundas un 27 minūšu laikā tiek atbildēts. Intervija norisinājās 2018. gada 26. martā Skaistkalnē, Strautu ielā 11, pulksten 15:17. No intervijas ar paulīniešu ordeņa mūku, tēvu, priesteri Jāni Vīlaku tika izsecināts, ka, lai uzzinātu vairāk par pasākumiem, kur iesaistās paulīniešu ordeņa mūki, ir nepieciešams intervēt Skaistkalnes vidusskolas direktori Svetlanu Vāvernieci, jo J. Vīlaks Skaistkalnes vidusskolā pasniedz fakultatīvo nodarbību kristīgajā mācībā, kā arī piedaloties izlaidumos. Skaistkalnes pagasta dzīvi veido arī Skaistkalnes kultūras nams, kura vadītāja ir Līga Baļčūne. Viņa uz saviem veidotajiem pasākumiem aicina J. Vīlaku, tāpēc kā nākamā intervējamā persona ir tieši viņa (skat. 3. pielikumu). Intervija notika 2018. gada 9. aprīlī Skaistkalnes kultūras namā pulksten 15:42. Kultūras nama vadītājai tika uzdoti jautājumi par tēva Jāņa aicināšanu uz pasākumiem, par pirmo pasākumu, uz kuru viņš ieradās, par paulīniešu ordeņa lomu Skaistkalnes pagastā. Uz jautājumiem, ļoti vispārīgi, tika atbildēts 21 minūtes laikā. Kultūras nama vadītāja bieži pieminēja Skaistkalnes vidusskolu. No šīs intervijas bija pilnīgi skaidrs, ka bakalaura darba autorei jānododas uz tikšanos ar Skaistkalnes vidusskolas direktori. Intervija ar Svetlanu Vāvernieci notika 2018. gada 12. aprīlī Skaistkalnes vidusskolā pulksten 10:40 (skat. 4. pielikumu). Viņai tika uzdoti jautājumi par skolas sadarbību ar tēvu Jāni Vīlaku. Intervija ilga tikai 11 minūtes, taču jāmin, ka atbildes no direktores kundzes bija ļoti pilnīgas, skaidras un konkrētas.

Secinājumi

Dokumetu analīze palīdzēja bakalaura darba autorei iepazīties ar daudzām autorei nezināmām lietām, paplašināja redzesloku par baznīcas darbību kā tādu. Pēc dokumentu analīzes pētījumam varēja skaidri izdalīt vadlīnijas, kuras palīdzēja saprast, uz kuru pusi pētījumam būtu labāk virzīties. Savukārt intervijas sniedza ieskatu lietās un darbībās, kas nekur rakstiski nav minētas.

4. IESKATS SKAISTKALNES VISSVĒTĀKĀS JAUNAVAS MARIJAS DEBESĪS UZŅEMŠANAS ROMAS KATOĻU BAZNĪCAS VĒSTURĒ

Par to, kā tapusi Skaistkalnes baznīca 1658. gadā, vēstī kāda leģenda. Leģendā ir minēts kāds barons, kuram ļaunu darbu dēļ Dievs atņēmis acu gaismu. Barons stipri lūdzies Dievu, lai atdod viņam acu gaismu. Dievs apžēlojies, un barons kļuvis redzīgs. Tā barons apsoliņis uzcelt baznīcu visskaistākajā vietā (Mūra, 1990). Kad barons jājis ar zirgu pār Skaistkalnes plašumiem, zirgs pēkšņi nometies ceļos, tā barons iztulkoja to kā Dieva zīmi, kur celt baznīcu (Volkova, 2014).

Šajā nodaļā tiek izmantoti publicētie avoti. Respektīvi, grāmatas, kurās ir minēts par Skaistkalnes baznīcas vēsturi, kā arī tīmekļa vietnēs pieejamā informācija.

4.1. Jezuītu ordenis

Tagadējā Skaistkalne kādreiz tika dēvēta par Šēnbergu. Nosaukums radies, jo 1925. gadā Hermanim Šēnbergam tika izlēņota zeme, kas atradās starp Mēmeles un Iecavas upēm. Ilgs nebija zemes pārvaldīšanas laiks, jo Hermanim Šēnbergam bija tikai viens dēls, kam uzticēt zemes pārvaldi. Kad dēls nomira, izlēņotā zeme pārgāja iepriekšējo saimnieku īpašumā. Šie saimnieki atkal izlēņoja zemi, un par zemes īpašnieku kļuva Jirgens Safhauzens. Taču arī viņš nebija pēdējais zemes saimnieks. Galarezultātā zeme nonāca pie kāda barona, kuru dēvēja par Johanu fon Bergu-Karmelu un tieši šis cilvēkam ir jāpateicas par to, ka Skaistkalnē atrodama tāda grezna svētnīca (Bruģis, 1995, 6. lpp.).

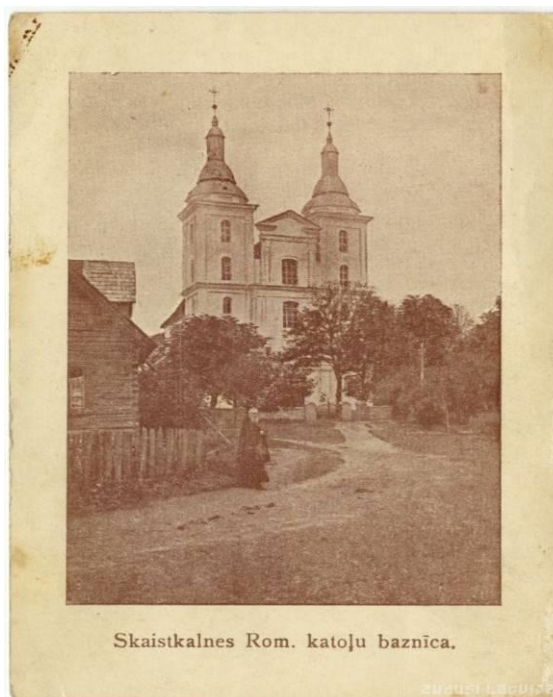
Pirmā baznīca Skaistkalnē bijusi no koka. Baznīcas īstais datējums, kad tā tikusi uzcelta, ir neskaidrs. Tiek lēsts, ka 1658. gadā aizsākusies baznīcas celšana, bet, kad īsti tā pabeigta, nav skaidrības. Skaistkalnes baznīcu sāka celt Johans fon Bergs-Karmels, taču līdz galam gan uzcelt to nepaspējis, jo nomiris. Tā baznīcas celšanas darbus pārņēmis barona dēls Vladislavs, kurš vēl vairāk iesaistījies baznīcas dzīvē, pieaicinot baznīcā kalpot jezuītu ordeņa mūkus (Bruģis, 1995, 8. lpp.). Daiņa Bruģa grāmatā “Šēnbergas muiža” (2005) minēts, ka dievnams atradies 400 metru attālumā uz austrumiem no tagadējās baznīcas atrašanās vietas.

Jezuītu garīdznieki baznīcai sāka kalpot 1660. gadā, taču pastāvīgu misiju izdevās nostiprināt tikai 1666. gadā. Jezuītu mērķis bija nostiprināt savu ietekmi novadā. Skaistkalne tika izvēlēta, jo blakus Skaistkalnei atradās katolticīgā Lietuva, kas stiprināja katolicismu (Volkova, 2014, 206. lpp.). Tad, kad Skaistkalnes baznīcā izveidojās pastāvīgā misija, Skaistkalnes īpašnieks, aizsaulē aizgājušā barona dēls Vladislavs, uzdāvināja jezuītu

prepozītam tēvam Jakobam Ugoskim baznīckalnu kopā ar lieliem zemes īpašumiem. Interesanti, ka šis dāvinājums, bija dāvināts “uz mūžīgiem laikiem”. Dāvinājums paredzēja arī daudzus citus labumus, piemēram, kā atlīdzības saņemt malku un būvkokus. Dāvinājumu par Skaistkalnes baznīcu un citiem īpašumiem 1667. gadā apstiprināja Polijas Saeims (Bruģis, 1995, 10. lpp.).

Desmit gadus vēlāk blakus baznīcai tiek uzbūvēts jezuītu klosteris (Bruģis, 1995, 10. lpp.). Klosteri būvējis Ernests Šturms, kurš bija Jelgavas rezidences jezuītu superiors (Mūra, 1990). Vēlāk Skaistkalnes baznīcā darbojas misionāri, kuri iegūst īpašus panākumus, pārvilīnot luterticīgos cilvēkus uz katolicismu. Viņu laikā baznīca izbrīna cilvēkus ar saviem brīnumiem, dziedīnot slimos (Bruģis, 1995, 11. lpp.)

17. gadsimta nogalē sāk celt jaunu mūra baznīcu. To ceļ paši jezuīti, ar finansējumu viņiem palīdz kāds Rīgas bankieris (Pavards, 2002, 3. lpp.). Būvdarbi beidzās 1692. gadā. (sk. 4.3. att.)

Skaistkalnes Rom. katoļu baznīca.

4.3. attēls. Skaistkalnes Romas katoļu baznīca (Punculis, 1937)

Tolaik Skaistkalnes baznīca ir varenākais katoļu Dievnams visā Latvijā. Jāmin, ka baznīcas celšanā liela nozīme bija arī holandiešu tirgotājam Franciskam van Dolerem. Viņš bija apmeties Jelgavā un arī finansēja mūra baznīcas izveidi (Putniņa, 2015, 249. lpp.). Gan jaunā, gan vecā baznīca tika veltīta Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanai (Bruģis, 1995, 11. lpp.). Pēc jaunās baznīcas uzcelšanas, koka baznīca tika pārvesta uz blakus ciemu Ozolaini (Skaistkalne, 2014).

18. gadsimtā Latviju piemeklē Ziemeļu karš, kas skāris arī garīdzniekus. Lai gan vairāki karavadoņi, kas bija katoļticīgi, centās aizsargāt jezuītu mītni, tomēr jezuītu mītne un garīdznieki cieta. Tika nopostīta ļoti bagātīga jezuītu bibliotēka, un ugunsgrēkā bojā iet divi garīdznieki. Ziemeļu kara laikā Skaistkalnē izplatās Lielais mēris, garīdznieki, palīdzot cilvēkiem, paši ar to inficējušies. Ar mēri inficējās un nomira arī iepriekš minētais superiors Ernests Šturms. Viņu apglabāja baznīcas pagrabos. Pēc lielās postažas paliek dzīvi divi garīdznieki – tēvs Pecs Lauksodē un Henriks Mēdems. Jāmin, ka Henriks Mēdems devis ieguldījumu latviešu garīgajā kultūrā, jo tieši viņš bija tas, kurš sarakstīja latviešu gramatiku. Tā viņš pārtulkoja evaņģēlijus un Skaistkalnē dievkalpojumus sāka vadīt latviešu valodā. Viņš arī kļūst par jezuītu misijas vadītāju, vēlāk gan pārceļas uz citu Latvijas pilsētu un tur arī nomirst (Bruģis, 1995).

Interesanti, ka Ziemeļu karš vairāk sekmējis Skaistkalnes baznīcas attīstību. Trīsdesmitajos gados Skaistkalnes baznīcai postījumus nodara krievu karaspēks, taču misija ātri atkopās un turpināja savu darbu Skaistkalnes baznīcā un klosterī. Tomēr klosterim sāk atņemt zemes 1773. gadā, tiek izdota bulla par jezuītu ordeņa slēgšanu. Pēc bullas izdošanas jezuītu tēvi vēl palika Skaistkalnes baznīcā, lai kādu laiku pildītu garīdznieku pienākumus. Gadu vēlāk ierodas divas komisijas, kas atņem klosterim īpašumus. Skaistkalnē vairs palikuši trīs mūki, no kuriem viens ir ļoti slimis. Viņiem esot bijušas grūtības ar iztikšanu, un zināms, ka 1789. gadā Skaistkalnē vairs nav neviena jezuīta ordeņa mūka (Bruģis, 1995).

4.2. Laicīgie garīdznieki

No 1774. gada līdz 1929. gadam Skaistkalnes baznīcu un tās draudzi apkalpoja diecēzes katoļu priesteri jeb laicīgie garīdznieki (Kalviša, 2006). Laicīgo garīdznieku kalpošanas laiks baznīcā ir grūts, baznīcas ienākumi strauji samazinās, jo tai tiek atņemtas zemes, par tām baznīca tiesājas ar Skaistkalnes muižu. Tikai 1791. gadā Skaistkalnes draudze tiek pieprāvesta Ādama Kosakovska. Tas izbeidz lielo pagrimumu Skaistkalnes baznīcā, kas valdīja pēc jezuītu ordeņa izraidīšanas. Tā kā prāvests bija augsta amatpersona, tad par godu viņam tika pārbūvēta pie baznīcas esošā klostera ēka, kas kalpoja par mītni garīdzniekiem. Tā klosteris tika pie otrā stāva. 1825. gadā prāvests mirst, un Skaistkalnes baznīca atkal piedzīvo pagrimumu. Īsā laikā nomainās vairāki prāvesti un vikāri. 1894. gadā Skaistkalnes baznīcai ir jauns prāvests Augustīns Luško, viņš darījis daudz laba draudzes locekļiem un baznīcai. 1915. gadā Skaistkalnei tuvojas vācu armija, un Skaistkalnieši dodas bēgļu gaitās. Bēgļu gaitās dodas arī Augustīns Luško ar savu draudzi. Daļa draudzes palika, to apkalpoja Ludvigs Kerovičs. 1918. gadā Augustīns Luško atgriežas Skaistkalnē. Gadu vēlāk notiek kauja par

Skaistkalni starp lieliniekiem un bermontiešiem, kaujā tiek sapostīts Skaistkalnes baznīcas jumts un fasādes, izdemolēta baznīcas iekšpuse un izlaupītas baznīcas kapenes. Augustīns Luško ar draudzi tajā brīdī noslēpies klostera ēkas pagrabos, izdzirdējis runas par baznīcas sašaušanu, nomiris ar sirdstrieku. Prāvests tika apbedīts blakus baznīcai. 1919. gadā tiek iecelts jauns prāvests Julians Linde. Viņš vada baznīcas atjaunošanas darbus. Tā līdz 1929. gadam nomainās trīs prāvesti (Bruģis, 1995).

4.3. Svētā Franciska Kapucīņu Ordenis

1929. gadā, 30. novembrī Skaistkalnes baznīcu sāk apkalpot Svētā Franciska Kapucīņu Ordenis (Tolstovs, 20017). Skaistkalne atkal kļūst par katolicisma centru Latvijā. Par pirmo kapucīņu ordeņa dibinātāju Skaistkalnē dēvē tēvu Robertu Lencbaueru. Mūki baznīcas draudzi vadīja ar veiksmīgiem panākumiem. Viņi Skaistkalnes skolā mācīja ticības mācību, jāmin, ka kapucīņu ordenis Skaistkalnē sākumā bija vienīgais Latvijā, vēlāk tas pamainījās (Bruģis, 1995, 22. lpp.). Laikraksts "Bauskas Dzīve" iepazīstina ar kapucīņu ordeņa vizuālo tēlu. Kapucīņu mūkiem bija garas bārdas. Viņi ģērbās brūnā, garā tērpā, ko dēvē par habitu. Viduklī tika aplikta virve un apavi bija zandēlveida. Savu veļu mūki deva mazgāt Svētā Krusta klostera māsām, kas arī atradās Skaistkalnē. Interesants fakts ir tāds, ka mazgājamais apģērbs vienmēr bija smirdīgs un utains. Mūki savai vizuālajai ārienei un higiēnai vispār nepievērsa uzmanību. Skaistkalnieši nebija pieraduši pie mūkiem kā tādiem, taču mūku darbošanās un iesaistīšanās Skaistkalnes pagastā tomēr bija veiksmīga. Mūki neiztika arī bez grēkiem. Kāds mūks vārdā Kajus esot pieķerts skūpstoties ar kādu vietējo meiteni. Par sodu kapucīņu ordeņa mūku ieslodzīja klostera ēkas pagrabā. Pagrabā viņam nācās ievērot visstingrāko gavēni, bija jālūdz grēku piedošana. Taču ar to nepietika, tika veikts velna izdzīšanas rituāls no klostera ēkas un mūka ķermeņa (Urtāns, 2001).

1935. gadā, 27. decembrī mūka mūža solījumu sniedz pirmais latvietis, kurš iestājies kapucīņu klosterī. Tas bija Miķelis Kļaviņš, pārtopot par mūku, viņš pieņēma tēva Meinarda vārdu (Bruģis, 1995, 23. lpp.). Tieši 30. gadi bija tie, kad Skaistkalnē aktivizējās garīgā dzīve.

Kapucīņi ļoti veiksmīgi darbojās Skaistkalnē, uz Skaistkalni cilvēki devās svētceļojumos, svētkos uz baznīcu brauca augsti stāvoši viesi. Neskatoties uz veiksmīgo darbību, kapucīņu klosteri slēdza. Mūki tika arestēti un vēlāk izsūtīti. Mūkus arestēja, jo viņi deva patvērumu Skaistkalnietim A. Simsonam. A. Simsonam piederēja kokzāģētava un divas kuļmašīnas, šīs mantas padomju varai likās tik vērtas, ka A. Simsonu bija nepieciešams izsūtīt uz Sibīriju. Simsons savu grēksūdzi uzticējās tēvam Meinardam (sk. 4.4. att.).

4.4. attēls. Kapucīnu klosteris Skaistkalnē. Tēvs Meinards apakšējā rindā no labās puses. Fonā Sv. Alberta baznīca (Periodika.lv, 1935)

Tēvs Meinards devis viņam patvērumu klosterī, kur tika izbūvēta slepena istaba, kurā iekļūt varēja caur grāmatu skapi, kura dibensiena kalpoja kā slepenas durvis. Patiesībā šajā slēptuvē atradās senas grāmatas, nedaudz vērtslietu, kapucīņu ordeņa un Skaistkalnes baznīcas arhīvi, rokraksti. Dodot patvērumu vajātajai personai, 1949. gadā arestē gan mūkus, gan klostera pavāri Magdalēnu Jozēnu, jo viņa baroja slēpto personu, gan krāšņu mūrētāju Konstantīnu Pelšu, jo viņš bija piedalījies slēptuves izbūvē (Ābelnieks, 2008).

Skaistkalnes baznīca nav bijusi slēgta arī pēc mūku arestēšanas, tajā no 1949. gada atkal kalpo laicīgie garīdznieki, un draudzes vadītāji mainās bieži. Tad 2001. gada 31. augustā pēc Jelgavas bīskapa Antona Justa lūguma, Skaistkalnes baznīcai kalpot ieradās sv. Pāvila I Vientuļnieka ordenis (Kalviša, 2006).

Secinājumi

Par Skaistkalnes Dievnamu gadu no gadiem lasāmi nostāsti, teikas un leģendas tā bagātīgās vēstures dēļ. Zem baznīcas atrodas baznīcai piederošas kapenes un blakus baznīcai atrodas nu jau pussabrukušais klosteris, kas ilgu gadus piederējis baznīcai. Dievnams ir sens, sākumā būvēts no ozolkoka materiāla, pēcāk jau no stingrāka materiāla.

Dievnams pārdzīvojis karus, ticis sagrauts, izzagts un atjaunots. Un tomēr, neskatoties uz lietām, ko Dievnams ir pārcietis, tas ir saglabājies līdz mūsdienām un veiksmīgi turpina savu darbību.

5. SVĒTĀ PĀVILA I VIENTUĻNIEKA ORDENIS

Informācija par to, kas ir paulīniešu ordenis, ko viņš sludina un kāds ir viņu mērķis, pārsvarā pieejama poļu valodā. Uzticamā tīmekļa vietnē www.katolis.lv ir pieejama informācija par paulīniešu ordeni. Arī tīmekļa vietnes www.konsekretie.lv un www.katedrale.lv sniedz ieskatu paulīniešu ordeņa vēsturē un darbībā, taču informācija visos pieejamos avotos dublējas. Šai nodaļai informācija tiek ņemta tieši no minētajām tīmekļa vietnēm un no intervijas ar paulīnieša ordeņa tēvu Latvijā Jāni Vīlaku.

Par Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordeņa rašanos vēsta kāda leģenda. Reiz dzīvojis Svētais Pāvils Vientuļnieks, kuru vajāja ķeizars Decijs. Lai patvērtos no ķeizara vajāšanas Svētais Pāvils Vientuļnieks vadīja lūgšanas, piekopa gandaras dzīvi un tuksnesī pavadīja vairāk nekā 100 gadus vienotībā ar Dievu (Grīnvalde, 2003).

Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordenis ir pilnais nosaukums paulīniešu ordenim. Paulīniešu ordeņa aizsākumi meklējami Ungārijā, kur bīskaps Bartolomejs starp 1215. un 1225. gadiem Pacs kalnā izveidoja klosteri, kuru dēvēja par vientuļnieku mītni. Bīskaps Bartolomejs vēlējās, lai klosteris būtu patiesu lūgšanu vieta. Viņa piekritēji dzīvoja pēc viņa norādījumiem īpaši godinot Dievmāti ("Paulīniešu ordenis jeb Svētā", 2014).

Bīskaps Bartolomejs bija viens no tiem, kas aizsāka vientuļnieku dzīvi ar klosteri un regulām, taču par paulīniešu ordeņa īsto dibinātāju dēvē svēto Eisēbiju. Viņš ar saviem mācekļiem Stefanu un Benediktu izveidoja klosteri Pilis kalnā. Šo klosteri dēvēja par svētā Krusta klosteri, un arī šajā klosterī, tāpat, kā bīskapa Bartolomeja klosterī, īpaši slavināta tika Dievmāte. 1250. gadā apvienojas gan bīskapa Bartolomeja klosteris, gan svētā Eisēbija klosteris. 12 gadus pēc klosteru apvienošanas ordenis saņem pāvesta Urbāna svētību un tikai 1308. gadā ordenim piešķir svētā Augustīna regulu, savukārt 1309. gadā tiek apstiprinātas pirmās ordeņa konstitūcijas (Romans katoļu baznīca Liepājas diecēze, 2004-2018).

Tā paulīniešu ordenis lēnām sāka izplatīties. Nākamā valsts pēc Ungārijas, kur tika nodibināti aptuveni 50 klosteri, bija Horvātija. Horvātijā uzbūvēja pirmā Marijas svētnīcu. Arī pirmais paulīniešu breviārs un misāls tika nodibināts Horvātijā. Tālāk paulīnieši ceļoja uz Polijas valsti, kur viņus uzaicināja kņazs Vladislavs Opolskis. Tas notika 1382. gadā. Kņazs par godu Melnās madonnas brīnumdarītājas ikonai uzcēla paulīniešu klosteri Jasna Gora, kurš atradās Polijas pilsētā Čenstohovā. Šis klosteris gadu gaitā kļuva par vienu no vadošākajiem paulīniešu ordeņa klosteriem pasaulē ("Paulīniešu ordenis jeb Svētā", 2015).

16. gadsimtā paulīniešu ordenis ir izplatījies gan Eiropā, gan Palestīnā, gan Ēģiptē. Jāmin, ka pēc sakāves pie Mohačas paulīniešu ordenim mainījās darbības veids. Tas pārgāja

no vientuļnieciski-kontemplatīvās uz kontemplatīvi-apustulisko darbību (“Paulīniešu ordenis jeb Svētā”, 2015).

Bakalaura darba autore intervijā ar Skaistkalnes baznīcas paulīniešu ordeņa tēvu Jāni Vīlaku uzdeva jautājumu, ar ko tad īsti atšķiras paulīniešu ordenis no citiem ordeņiem, uz kuru tēvs Jānis atbildēja, ka:

Katram ordenim ir kaut kāds virziens. Mums tas sauklis ir Solus cum Deo solo, tulkojumā nozīmē viens ar vienīgo Dievu. Tas nozīmē to, ka mums tas akcents ir[..]. Tu pavadi kaut kādu laiku lūgšanā vientulībā ar Dievu, tas nozīmē ne tikai tās lūgšanas, kas ir obligātas kopējas lūgšanas ar citiem mūkiem, ar tautu un tā tālāk, bet arī individuālus lūgšanas ar Dievu un tagad tu esi tā, nu tā, kā saka, nedaudz vairāk kļuvis tāds garīgāks, tad tu arī to garīgumu, to mīlestību, to, to žēlastību ved arī pie citiem cilvēkiem. Bet atšķiras ar to, ka, tāpat, mēs vairāk apkalpojam tieši Dievmātes svētceļojuma vietas un paulīniešu mūki ir arī īpaši ar to arī, kas ne tikai Jasna Góra, bet arī citās svētceļojuma vietās tieši ar gandaras jeb izliešanas sakramentu (Vīlaks, 26.03.2018).

Tēvs Jānis intervijā ar bakalaura darba autori uzsver, ka atšķirība ir arī tajā, ka paulīniešu ordeņa mūki nav tik aktīvi kā citi mūki. Viņi tik ļoti sevi nereklamē, bieži uzstājoties televīzijā un šovos. Paulīniešu ordeņa mūkiem uzsvars ir uz kalpošanu tieši cilvēkam (Vīlaks, 26.03.2018).

5.1. Paulīniešu ordeņa ierašanās Skaistkalnes baznīcā

Šajā nodaļā tiek izmantoti periodikas raksti, kuri tika iegūti no www.news.lv. Dziļākam ieskatam par paulīniešu ordeņa ierašanos Latvijā tiek izmantoti fragmenti no intervijas, kur bakalaura darba autore intervēja vienu no pirmajiem paulīniešu ordeņa tēviem Latvijā – Jāni Vīlaku.

2001. gads Skaistkalnes baznīcai ir nozīmīgs. Šā gada 31. augustā bīskaps Antons Justs, kurš šobrīd ir pensionējies, ielūdz paulīniešu ordeni pārņemt Skaistkalnes Dievmātes svētnīcu (“Paulīniešu ordenis jeb Svētā”, 2014).

2001. gadā laikraksts “Bauskas Dzīve” apciemo Skaistkalnes baznīcu, lai uzzinātu ko vairāk par mūkiem, kuri ieradušies. Laikraksts “Bauskas Dzīve” savā ziņu rubrikā min, ka ar 1. septembri Skaistkalnes baznīcā sāk kalpot priesteris Staņislavs Hoduns, kurš ir no Polijas. Viņam bija jāapgūst latviešu valoda, tāpēc sprediķus vadīja tēvs Jānis Vīlaks un tēvs Juris Krisūns. Lai atzīmētu mūku darbības sākšanu Skaistkalnes baznīcā, ieradies pats paulīniešu ordeņa ģenerālis Staņislavs Tureks no Polijas, kurš ir atbildīgs par visiem ordeņa mūkiem (Auzāns, 2001).

Laikraksta “Staburags” rubrikā “Nedēļas tēma” ir intervēts mūks Juris Krisūns, kurš toreiz kalpoja Skaistkalnes baznīcai, bet tagad ir Ventspils paulīniešu klostera priekšnieks.

Viņš laikrakstam atklāj, ka tad, kad paulīniešu ordenis ieradās Skaistkalnē, iedzīvotājiem bija liels izbrīns. Vecāka gada gājuma cilvēki esot atcerējušies kapucīņu ordeņa kalpošanu Skaistkalnē, bet jaunie cilvēki vispār bija bez kādām zināšanām, kas ir mūki. Juris Krisūns laikrakstam atklāj to, ka ordenis tikās ar cilvēkiem un runājās ar tiem, lai varētu iemantot cilvēku uzticību. Ar laiku cilvēki kļuvuši atsaucīgāki. Juris Krisūns atceras, ka bīskaps Antons Justs esot novēlējis atgūt Skaistkalnes baznīcas iepriekšējo slavu, dienā, kad mūkiem tika nodotas atslēgas (Grīnvalde, 2003).

Par paulīniešu ordeņa ierašanos Skaistkalnes baznīcā bakalaura darba autorei stāsta tēvs Jānis Vīlaks:

Bīskaps Antons ielūdza, mūsu augstāko vadību, tātad, mūsu ģenerāli Latvijā un tad radās piedāvājumi tur, tur, tur. Karte bija liela un vajadzības daudz [..]. Tikko mūsu priekšniecība, augstākā vadība dzirdēja, ka varētu iedot Skaistkalni, Skaistkalnes svētnīcu, kā Dievmātes vienu no lielākajiem Latvijā svētvietām[..]. Līdz ar to ilgi nevilcinoties, mūsu priekšniecība [akceptēja to], ka mēs varētu kalpot tieši Skaistkalnē (Vīlaks, 26.03.2018).

Piedāvājums kalpot Skaistkalnes baznīcai bija tieši tas, kas nepieciešams, jo paulīniešu ordeņa mūku aicinājums ir apkalpot tieši Dievmātes svētceļojuma vietas. Tēvs Jānis stāsta, ka:

2001. gadā ...atbrauc Staņislavs Tureks, tai laikā ģenerālis. 2001. gads, 31. augusts [pēc] Jelgavas diacēzes [..], tagad jau emitētā bīskapa Antona Justa lūguma, Skaistkalnes Dievmātes svētnīcu un draudzi pārņēma Svētā Pāvila I Vientuļnieka ordenis. Tur bija tāda ļoti interesanta situācija, kad mēs atbraucām, visi balti [smejas] [..] Baznīcas atslēga no sākuma, tajā laikā, kalpoja priesterim Jānim Bulašam [..]. Tad tā atslēga tika iedota bīskapam, bīskaps atbild par visām diacēzēm, viņš tā kā galvenais gans skaitās savā teritorijā. Šo galveno atslēgu, baznīcas atslēgu, tad bīskaps iedod mūsu ģenerālim un tad ģenerālis iedod tēvam Staņislavam Hodunam, kas tajā laikā bija pirmais paulīniešu mūks Latvijā, kurš iebruca 2000. gadā. Viņš mācījās latviešu valodu un viņš arī bija nozīmēts kā Skaistkalnes draudzes prāvests, bet skaitījās arī tai laikā kā Skaistkalnes klostermājas priekšnieks (Vīlaks, 26.03.2018).”

Savukārt 2002. gadā laikraksts “Bauskas Dzīve” savā rubrikā “Reliģiskā lappuse” min, ka Skaistkalnes baznīcā tomēr ir trīs paulīniešu ordeņa tēvi un vēl viens brālis, tātad, tēvs Staņislavs Hoduns, tēvs Jānis Vīlaks un tēvs Juris Krisūns, un viens brālis Imants Krišāns. Paulīniešu klosteris ir vienīgais Latvijā (Ušča, 2002). Par to, cik tad īsti mūku atnākuši uz Skaistkalnes baznīcu bakalaura darba autorei stāsta tēvs Jānis:

Nu tur ir tā, ka tas bišķi pamainījās. Es tagad neatcerēšos no galvas precīzi, bet tā doma ir tāda, ka mēs no sākuma atnācām trīs. Un tad, es tagad nepateikšu precīzi to datumu, bet pie mums pievienojās [..] brālis, kurš tagad ir aizgājis citā dzīvē. Imants, viņš tagad apprecējies ir. Bet tur viss no baznīcas viedokļa ir kārtībā (apstiprināts). Viņš varēja precēties, (laulāties). Bet viņš bija brālis, nebija priesteris. (Vīlaks, 26.03.2018).

Jāmin, ka pašlaik paulīniešu klosteris nav vairs vienīgais Latvijā. Bakalaura darba autore atrada 2008. gada rakstu laikrakstā “Bauskas Dzīve”, kur tiek ziņots, ka Ventspils dome sniegusi atļauju paulīniešu ordeņa klosterā būvei pilsētā. Rakstā teikts:

Klosterā teritorijā ir paredzēts uzcelt baznīcu, draudzes ēku, kapelu un mītni sešiem mūkiem. Viņu vidū būs arī Juris Krisūns – kādreizējais Skaistkalnes paulīniešu ordeņa tēvs un pašreizējais Ventspils Svētā Krusta katoļu draudzes vikārs (Ušča, 2008).

Tēvs Jānis bakalaura darba autorei intervijā arī nedaudz paskaidro, kā radās doma par vēl vienu paulīniešu ordeņa klosteru Latvijā un kad tas notika:

2004. gadā... tur bija tāda lieta, ka tai laikā bija Liepājas diecēzes bīskaps Vilhelms Lapelis, kurš tagad pensijā ir. Bet viņš bija aktīvs un viņš brauca pie mums Kanepenes svētkos. Viņš redzēja visu kā te notiek, arī bija labus vārdus dzirdējis par Skaistkalni un kā mēs te ejam pa mājam pa Ziemassvētkiem, tiekamies ar cilvēkiem, ejam skolās, mācām kristīgo mācību, aktivitātes un viss kaut kas. Viņam tas ļoti iepatikās, viņš vēlējās, lai būtu allaž mūki arī, tāpat, Liepājas diecēzē (Kurzemē) un tad, kad bija pirmās sarunas ar mūsu priekšniecību, tēvu Staņislavu Hodunu un tad, kad atnāca, tāpat, beidzis studijas viens latvietis (tagad neminēšu), lai paliek tur tie vārdi un uzvārdi. Viens latviešu paulīniešu mūks atnāca pēc studijām uz Latviju (kalpot) un līdz ar to, tad radās ideja, nu, kad varētu divos klosteros dalīt. Un 2004. gadā, tāpat, atvēra otro klosteru māju (tas ir Ventspilī), tā bija Svētā krusta pagodināšanas baznīca, līdz ar to, tad deva tos dekrētus un tad aizbrauc tēvs Juris Krisūns, tagad arī patreiz ir tur, kalpo ar Malkinski Mariušu (Vīlaks, 26.03.2018).

5.2. Paulīniešu ordeņa ikdienu un pienākumi Skaistkalnes baznīcā

Laikrakstā “Staburags” tiek intervēts tēvs Juris Krisūns par ikdienu Skaistkalnes baznīcā:

Ceļamies septiņos, stundu veltām rīta lūgšanām, paēdam brokastis. Pēc tam veicam katrs savus pienākumus. Pats daudz lasu, strādāju ar datoru, tulkoju dažādus materiālus. Pusdienās visi cenšamies sanākt kopā. Ik dienu notiek vakara dievkalpojumi, pulcējamies arī kopīgā lūgšanā, vēlāk turpinām dienā iesākto. Pirms gulētiešanas ir brīvais laiks, varam kaut ko palasīt, paskatīties televīziju. Man ļoti patīk lasīt grāmatas, ne tikai kristīgo literatūru. Lasu par vēsturi, pasaules un Latvijas klasiķu darbus (Grīnvalde, 2003).

Tēvs Jānis ir tas mūks, kurš ir intervēts visvairāk. Arī 2002. gadā laikraksts “Bauskas Dzīve” intervējis tēvu Jāni, kurā viņš ir izstāstījis vienas savas nedēļas ritmu no 15. jūlija līdz 21. jūlijam. Darbi nedēļas laikā bija daudz un dažādi – pirmdienā iesākās ar ģimenes apciemojumu dzimtajā pilsētā, otrdienā bija jāvada Svētā mise un jāuzņem ciemiņi, trešdienā tikšanās ar cilvēkiem, kuriem nepieciešamas atbildes garīgajos jautājumos un katehēzes vadīšana bērniem. Nākamā dienā atkal tikšanās ar bērniem un gatavošanās Svētajai Komūnijai. Veikala iesvētīšana un baznīcas apkārtnes uzkopšana. Piektdienā Svētās mises celebrēšana, tikšanās ar cilvēkiem, zāles pļaušana baznīcas apkārtņē, katehēzes vadīšana pirms kristīšanas un katehēzes vadīšana bērniem. Sestdienā baznīcas apkārtnes apkopšana,

viesu uzņemšana un Svētās Mises celebrēšana. Un svētdienā dievkalpojums Skaistkalnē (“Diena sākas ar lūgšanām”, 2002).

Savukārt par galvenajiem pienākumiem Skaistkalnes baznīcā bakalaura darba autore arī intervējusi tēvu Jāni:

Galvenie pienākumi...nu, nuja mēs tā visu teorētiski runājam, nu tad galvenie pienākumi ir rūpēties par visām ģimenēm, visiem cilvēkiem, draudzēm, protams, lūgties. Bet nu galvenie pienākumi ir kristīt, laulāt, apbedīt. Jā, protams, un palīdzēt cilvēkiem, kuri, kaut kādā mērā, vēlas sakārtot savu dzīvi (Vīlaks, 26.03.2018).

Vēl tēvs Jānis savos ikdienas svarīgākajos pienākumos min Dievkalpojumus, kuri notiek katru dienu, un tie ir vadīti kādā konkrētā nodomā. Galvenais pienākums ir palīdzēt cilvēkiem, kuriem tas ir nepieciešams, vadīt ekskursijas. Mūkam jābūt garīgajam dakterim un jālūdzas kopā ar ticīgo tautu. Ja esi mūks, tad pienākums ir arī upurēt savas vēlmes, atteikties no kādām iecerētām lietēm, par piemēru tēvs Jānis bakalaura autorei stāsta:

Man bija tāds kuriozs. Es varu padalīties. [...] Parasti es tā cenšos pierakstīt, nav tā, kad es neatcerētos, bet nu gadās [...]. Es kaut, kur laukā esmu, man zvana, ja? Tu pieraksti, mēs te braucam tūlītās, rīt vai parīt. Bet man nav, kur pierakstīt! Nu akurāt nav, kur pierakstīt! Tagad es mēģinu atcerēties, bet atkal nākamais pienākumus un tas. un tas un kaut kā palaidu garām, kad vienā dienā man būs nopietna grupa no skolas, (Rīgas skolas) un es tagad tai dienā domāju, nu beidzot man brīva diena ir! Man bišķiņ brīvais hobijs ir fotogrāfēšana. Atbraucu uz veczemju klintīm, baudu skaisto dabu beidzot. Pēkšņi zvana telefons: “Tēvs Jāni, mēs kavēsimies, mēs būsīm pēc stundas!” Nu ko tagad? [smejas] Nu es saku: “nevaru kāds cits? ” Viņi atbild: “Nē ,nē, nē, ja nav, tad mēs nebraucam, tikai Jums jābūt!” Nu tad es nedrīkstēju to teikt, kur ir tūlīt un, kur ir veczemju klintis. Un tad es visu ātri metu malā un ātri braucu, lai paspētu speciāli. Braucu tos kilometrus n-tos, lai varētu grupu novadīt un tad es pateicu tā, ka nu laikam būs lielā zivs pieķērusies, jo tas ir upuris. Tev jāatsakās no visa pilnīgi, visi plāni jāmaina (Vīlaks, 26.03.2018).

Secinājumi

Pēc pieejamās informācijas tiek secināts, ka 2001. gadā Skaistkalnes baznīcai mainās kalpojošais sastāvs. Skaistkalnes baznīcu apkalpot ieradās četri paulīniešu ordeņa mūki. Tajā laikā tas ir vienīgais paulīniešu ordenis Latvijā. Šāds statuss uzliek zināmus pienākumus un atbildību. Baznīcas atslēgas uzticēšana paulīniešu ordenim bijis svinīgs un nozīmīgs brīdis. Mūku Jāni Vīlaku māca satraukums par to, cik labi viņš spēs attaisnot cilvēku cerības. Cilvēki uz mūkiem raudzījās ar aizdomām, taču, laikam ejot, cilvēki atvērās un saprata, kas īsti ir paulīniešu ordeņa mūki. Šobrīd Skaistkalnes baznīcā ir palikuši divi paulīniešu ordeņa mūki – Staņislavs Hoduns un Jānis Vīlaks. Juris Krisūns devies kalpot uz Ventspili, savukārt brālis Imants Krišāns izvēlējies citu dzīves ceļu. Tas Skaistkalnes baznīcā palikušajiem mūkiem uzliek lielu slodzi, jo darba ir daudz un cilvēki, kuri vēlas garīgu palīdzību arī ir daudz.

6. PAULĪNIEŠU ORDEŅA DARBĪBA SKAISTKALNES BAZNĪCĀ UN SKAISTKALNES PAGASTĀ

Šajā nodaļā tiks apskatīti daži obligāti pienākumi, kas jāveic paulīniešu ordeņa mūkiem Skaistkalnes baznīcā. Pienākumi tiek papildināti ar interesantām idejām, līdz ar to baznīca ir interesanta gan Skaistkalnes pagasta iedzīvotājiem, gan citiem Latvijas pagastu un pilsētu iedzīvotājiem. Kā arī šajā nodaļā tiks pieminēti paulīniešu ordeņa paveiktais un viņu iesaiste Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā. Materiāli šai nodaļai tiek ņemti no pieejamās periodikas, kur ir intervēti paulīniešu ordeņa mūki, Skaistkalnes pagasta iedzīvotāji. Tiek izmanta arī dažādu tīmekļa vietņu informācija, kas sniedz nelielu ieskatu Skaistkalnes baznīcas svētkos un paulīniešu ordeņa iesaistē Skaistkalnes pagastā. Šajā nodaļā tiks izmantoti arī citāti no bakalaura darba autorei sniegtajām intervijām. Lai uzskatāmāk redzētu tekstā minēto, tiek izmantoti Lienes Terēzes Žeimundes fotoattēli un dažādu tīmekļa vietņu pieejamie fotoattēli.

Paulīniešu ordenim papildus saviem ikdienas pienākumiem ir dažādas papildus lietas, kas jāveic baznīcā. To nosaka liturģijas kalendārs visiem katoļiem, taču, tā kā paulīniešu mūki ir cilvēkiem saistoši un pati baznīca arī, tad dienas, kuras atzīmētas liturģijas kalendāra padara Skaistkalnes baznīcu vēl interesantāku cilvēkiem. Paulīniešu mūki Skaistkalnes baznīcā savus pienākumus veic ļoti labi un skaisti, tieši tas ir devis baznīcai atpazīstamību visā Latvijā. Ordenis Skaistkalnes baznīcā uzņem viesus gan no tuvākām Latvijas vietām, gan no tālām pasaules valstīm, rīko Svētās Mises, nometnes, uzņem svētceļniekus, iesaistās Skaistkalnes pagasta kultūras dzīvē, esot klāt dažādos pasākumos, sadarbojas ar Skaistkalnes vidusskolu, rīko Kanepenes svētkus, kas ir nozīmīgi gan baznīcai, gan Skaistkalnes pagastam.

Liturģijas kalendārs katoļiem sākas ar adventa pirmo svētdienu, tas ir liturģiskā gada aizsākums, kad 4 nedēļu garumā baznīca kāpina cērības un gaida Kristu. Tad nāk 8. decembris, kurā atzīmē Vissvētākās Jaunavas Marijas bezvainīgo ieņemšanu. Šīs svinības katoļiem ir obligātas, un tās ir par godu tam, ka Marija tika izvēlēta, lai kļūtu par pestītāja māti. Nākamās svinības liturģiskajā kalendārā ir Ziemassvētku laiks („Liturģiskais kalendārs”, 2014).

Ziemassvētku laiks paulīniešu ordenim un Skaistkalnes pagastam ir īpašs laiks. Ziemassvētkos tēvs Jānis cilvēkus aicina pārdomāt garīgo dzīvi. Kopš ordeņa ierašanās Skaistkalnē, ziemassvētku laikā mūki cenšas apciemot katru māju, lai sniegtu cilvēkiem svētību, aprunātos (Auzāns, 2002). Arī tagad bakalaura darba autorei intervijā tēvs Jānis apstiprina šādu faktu: “Pirms Ziemassvētkiem mēs gājām cauri ar katru ģimeni, uzklausījām,

runājām. Tā ir baigā slodze, to, protams, nedara [izplatīti], to tikai dara Latgalē un atsevišķās vietās uz Ziemsvētkiem apmeklē mājas un pasvēti” (Vīlaks, 26.03.2018). Arī Skaistkalnes kultūras nama vadītāja Līga Baļčūne bakalaura darba autorei intervijā min, ka: “Bet arī tēvs Jānis viens pats to dara. Pirms Ziemassvētkiem viņš apstaigā katru māju, dod svētību, aprunājas, tas ir liels darbs un tas tāds kaut, kas nebijis” (Baļčūne, 9.04.2018). Ziemassvētkos daudziem cilvēkiem kā tradīcija ir iet uz baznīcu, pat ja viņi nav patstāvīgi baznīcas apmeklētāji. Skaistkalnes baznīca ir atvērta jebkādu konfesiju cilvēkiem. Paulīniešu ordeņa mūki ir parūpējušies, lai ziemassvētku laikā baznīca būtu īpaši skaista (sk. 6.1. att.).

6.1. attēls. Skaistkalnes baznīca tukša Ziemassvētku laikā (Žeimunde, 2008)

Arī par koncertu ir padomāts. Skaistkalnes vidusskolas direktore bakalaura darba autorei intervijā atklāj, ka: „Koncertiņš vienmēr ir Ziemassvētkos. Tā jau ir neatņemama sastāvdaļa sākumskolai. Ziemassvētku koncertu sniedz baznīcā. Mazie visi satuntuļoti un saģērbti. Tad viņi tur dzied” (Vāverniece, 12.04.2018.).

Skaistkalnes baznīcā ir sagaidīts arī Jaunais gads un tas nekas, ka šādi svētki nav minēti liturģijas kalendārā. 2014. gadā laikraksts “Bauskas Dzīve” rubrikā “Ticības ceļā” ar lielu uzrakstu vēsta, ka skaistkalnieši Jauno gadu Sagaidīs Skaistkalnes baznīcā. Tēvs Jānis šādu jauninājumu aizņēmis no paulīniešu ordeņa galvenās mītnes Polijā. 2014. gada 31. decembrī Skaistkalnes baznīcā norisēja divi svarīgi dievkalpojumi. Viens no viņiem sākās jau pulksten 18:00, šajā dievkalpojumā cilvēki un mūki pateicās Dievam par dāvanām, kādas

saņēmuši aizvadītajā gadā. Savukārt pēc dievkalpojuma baznīcā dziedājā baznīcas dziesmas, notika individuālās lūgšanas. Tad, kad pienāca pusnakts, tēvs Jānis visiem baznīcā esošajiem cilvēkiem deva svētību, un tad notika otrs dievkalpojums (Ušča, 2014, 7. lpp.).

Aizvadot Ziemassvētkus, nākamās obligātās svinības ir 1. un 6. janvārī. 1. janvārī svin Vissvētākās Jaunavas Marijas – Dieva Mātes svētkus. Šajās svinībās tiek godināta Jēzus Kristus, Dieva Dēla, māte – Marija. Savukārt 6. janvāris ir Triju ķēniņu diena, ko dēvē arī par Kunga parādīšanās svētkiem. Šie svētki ir vieni no vissenākajiem svētkiem. Kunga parādīšanās nozīmē Dieva atklāšanās cilvēka veidolā. Interesanti ir tas, ka ar šiem svētkiem saistīta ir vīraka, ūdens un krīta svētīšanas tradīcija. Tas nozīmē, ka ar svētītu krītu virs cilvēku namdurvīm tika uzrakstīti burti un gads. Šie burti esot trīs ķēniņu iniciāļi, un to nozīme bija dot svētību: Lai Kristus svētī Tavu namu! („Liturģiskais kalendārs”, 2014). Jāmin, ka bakalaura darba autores novadā virs daudzu lauku māju namdurvīm ir atrodami šādi iniciāļi.

Liturģiskais kalendārs vēstī, ka no 15. līdz 25. janvārim ir lūgšanu oktāva par kristiešu vienotību. Šī ir nedēļa, kad Latvijā un arī visā pasaulē tiek vadīti lūgšanu brīži, norisinās dievkalpojumi. Dalība šajos lūgšanu brīžos un dievkalpojumos dod cilvēkam iespēju atbildēt uz Kristus aicinājumu: „lai visi būtu viens”. Pēdējā šīs nedēļas diena, respektīvi, 25. janvāris ir arī Sv. Pāvila atgriešanās diena. Tad seko 2. februāris, kas ir pazīstama kā Sveču diena jeb Kunga prezentācija svētnīcā. Vēl viena no februārī atzīmējamajām dienām ir 22. februāris, kas ir Sv. Apustuļa Pētera katedras diena, šajā dienā piemin apustuļa Pētera īpašo kalpojumu, ko viņam uzticējis bija Jēzus. Pēc tam sākas gavēņa laiks („Liturģiskais kalendārs”, 2014).

Skaistkalnes paulīniešu ordeņa mūki un ticīgā tauta, gatavojoties Lieldienām, ieturot gavēni. Lielais gavēnis ilgst 40 dienas. Šāds skaitlis ir zīmīgs tādēļ, ka Kristus 40 dienas pavadīja kapā. Vēlāk gavēni ar 40 dienām noteica, lai pagodinātu Jūdu, kas no verdzības Ēģiptē uz Apsolīto zemi veica ceļojumu, kurš ilga 40 gadus. Tēvs Juris laikrakstam “Bauskas Dzīve” atklāj, kādam vajadzētu būt gavēnim:

Lielā gavēņa pamatelementi ir lūgšanas, žēlsirdības darbi un apņemšanās atteikties no sliktiem ieradumiem. Protams, sava loma šeit ir uztura ierobežojumiem, ja vien cilvēks tā jūtas labāk. Nav vēlams apmeklēt skaļas viesības, taču būtu dīvaini pilnīgi ignorēt laicīgās dzīves norises. Arī pārsteidzīgas apņemšanās nav tik viegli īstenojamas, tādēļ ir labāk ierobežot, piemēram, smēķēšanu vai alkohola lietošanu, nevis izvirzīt mērķi vienā mirklī no visiem netikumiem atbrīvoties. Katru rītu savas gaitas ir jāuztic Dievam un biežāk jākavējas garīgās pārdomās. Gavēņa laikam jābūt motivētam, virzītam uz Jēzu Kristu un dvēseles pestīšanas apsolījumu (Ušča, 2003).

Lielā gavēņa laikā viss sākās ar pelnu trešdienu, tad 19. martā notiek obligātas svinības, kuras dēvē par Sv. Jāzepa svētkiem. Sv. Jāzeps tiek godināts kā jaunava – sargātājs.

Viņš ir visas Baznīcas – Kristus Mistiskās Miesas – aizstāvis. Pēc šiem svētkiem seko 25. marts, kurā atzīmē Kunga pasludināšanu. Šie svētki aicina pildīt Dieva gribu. Tad seko Palmu svētdiena jeb Kunga ciešanu svētdiena, pazīstama arī kā pūpolu svētdiena. Šajā dienā notiek gājiens, un tiek veikta procesija, kur priesteris iesvētī pūpolu vai palmu zarus. Svētā Mise klātesošos cilvēkus iepazīstina ar Kristus ciešanu aprakstu. Pēc Pūpolu svētdienas seko Lielā nedēļa, kas ir pēdējā gavēņa nedēļa, šajā nedēļā svarīgākās dienas ir Palmu svētdiena, Zaļā ceturtdiena, Lielā piektdiena (sk. 6.2. att) un Lielā sestdiena.

6.2. attēls. Lielā piektdiena Skaistkalnes baznīcā (Žeimunde, 2008)

Šajā nedēļā, sākot no ceturtdienas, svin trīs svētās dienas, tajās gatavojas lieldienām, tiek vadīti dievkalpojumi Kristus nāves un Augšāmcelšanās piemiņai. Tad ir lieldienu laiks. („Liturgiskais kalendārs”, 2014).

Kā jau visās katoļu baznīcās, arī Skaistkalnes baznīcā notiek augstākminētie dievkalpojumi. Lieldienu dienā ticīgā tauta dodas uz baznīcu, uz svinīgo dievkalpojumu (sk. 6.3. att.).

6.3. attēls. **Liieldienas Skaistkalnes baznīcā** (Žeimunde, 2007)

Sestdienā ir pirmais dievkalpojums Kristus augšāmcelšanās piemiņai. Kristus simbols ir Liieldienu svece, tāpēc vispirms tiek svētīta uguns, kur tiek aizdedzināta svece. Tiek vadīta procesija, kur šī svece tiek nestā, tad visi dodas baznīcā un iedez arī savas sveces. Tas ir kā ticības simbols Dieva žēlastībai. Notiek īpašs Liieldienu dziedājums, tiek lasīti izvilkumi no Svētajiem rakstiem. Šis ir ievads Misei. Savukārt Svētās Mises laikā notiek „Gloria” dziedājums, kuru intonē priesteris, tad ieskanas visi baznīcu zvani un ērģeles. Misē tiek svētīts ūdens un ticīgie atjauno kristības solījumus („Liturģiskais kalendārs”, 2014).

2018. gadā Liieldienas tika svinētas 1. aprīlī. Bakalaura darba autore devās uz Skaistkalnes baznīcas Svēto Misi, kura notika pulksten 12:00, lai vērotu kā paulīniešu ordeņa mūki vada Svēto Misi, kāds ir tās apmeklējums. Jāmin, ka svinīgā Liieldienu liturģija notika jau pulksten 8:00. Svētā Mise, kura notika pulksten 12:00 bija kā papilddievkalpojums. Lai arī tas bija kā papilddievkalpojums, baznīcā pulcējās daudz cilvēku. Tēvs Jānis Svētās Mises laikā stāstīja par lasīto tīmekļa vietnēs, par daudzām jaunatklātām un interesantām lietām saistībā ar Jēzus Kristus kapa vietu. Tika spēlēta ļoti skaista ērģelmūzika, kuru papildināja dziedājumi. Vēl interesants Svētās Mises laikā bija brīdis, kad tēvs Jānis laulātajiem, kas atradās baznīcā, lika vienam otru noskūpstīt. Tas bija kā mīlestības apliecinājums. Pērējie cilvēki sarokojās, tas bija kā cieņas apliecinājums.

Pēc Liieldienām seko Vasarassvētki (Svētā gara nosūtīšana), kas arī ir obligātas svinības. Pēc šiem svētkiem seko diezgan intensīvs laika posms. Tālāk notiek Vissvētākās Jaunavas Marijas – Baznīcas mātes – svētki, kas ir uzreiz nākamajā dienā pēc Vasaras svētkiem. Tad seko Mūsu Kunga Jēzus Kristus, Augstā un mūžīgā priestera svētki. Šajos svētkos aicina lūgties par priesteriem, lai viņi varētu būt kā Jēzus. Tad seko Svētās Trīsvienības svētki, kur tiek godinātas Dieva Trīsvienības personas, un tās ir Dievs Tēvs,

Dievs Dēls, Dievs Svētais Gars. Pēc šiem svētkiem seko Vissvētākās Jaunavas Marijas apmeklēšanas svētki, kurus atzīmē 31. maijā. Tad seko Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki un arī šīs svinības ir obligātas („Liturģiskais kalendārs”, 2014). Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki tiek svinēti ceturdienā pēc Svētās Trīsvienības svētkiem. Šajos svētkos notiek procesija (sk. 6.4. att.).

6.4. attēls. Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki ar procesiju pa Skaistkalni (Žeimunde, 2010)

Šādi tiek pagodināta Jēzus Kristus klātbūtne vissvētākajā Sakramentā. Šajos svētkos lielu paldies saka Dievam par Euharistijas brīnumu (“Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki”, 2014).

Nākamā atzīmējamā diena liturģijas kalendārā ir 24. jūnijs. Šajā dienā atzīmē Sv. Jāņa Kristītāja piedzimšanu. Pēc tam ir Jēzus Sirds svētki, tad seko obligātie svētki – Sv. apustuļu Pētera un Pāvila svētki, obligātas svinības, kuri notiek 29. jūnijā. Nākamie svētki ir 6. augustā, tie tiek dēvēti par Kunga pārveidošanās svētkiem. Tad 14. augustā tiek svinēti Sv. Meinarda – Latvijas apustuļa svētki, pēc kuriem 15. augustā seko obligātās svinības – Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšana svētki. 8. septembrī atzīmē Vissvētākās Jaunavas Marijas dzimšanas dienu. 14. septembrī notiek krusta pagodināšanas svētki un tad 1. novembrī ir Visu Svēto dienas svinības, kuras ir obligātas un uzreiz nākamajā dienā seko Visu ticīgo mirušo piemiņas diena („Liturģiskais kalendārs”, 2014).

Paulīniešu ordenis, sākot kalpot Skaistkalnes baznīcai, dažas tradīcijas pārņēma no iepriekšējiem Skaistkalnes baznīcas saimniekiem. Laikrakstā “Bauskas Dzīve” ziņu rubrikā minēts:

Tēvs Juris Krisūns sarunā ar Skaistkalnes pagasta padomes priekšsēdētāju Jāni Kalniņu apliecināja, ka turpināsies līdzšinējās dievnamā koptās tradīcijas. Baznīca netiks liegta tūristiem, nemazināsies sadarbība ar skolu (Auzāns, 2001).

Viens no pirmajiem svarīgajiem notikumiem Skaistkalnes baznīcā, kas tiek attainots presē, ir Visu Svēto dienas svinēšana. Skaistkalnes baznīcas paulīniešu ordenis Visu Svēto dienu svin 1. novembrī. Šajā dienā Skaistkalnes baznīcā paulīniešu ordenis vada Svēto Misi. Pēc Svētās Mises notiek lūgšanas par mirušajiem (“Diena sākas ar lūgšanām”, 2002). Tēvs Juris 2002. gadā laikrakstam “Bauskas Dzīve” atklāj, ka:

Paulīniešu ordeņa mūki sadarbībā ar vietējo pašvaldību 2. novembrī Skaistkalnes jaunajos kapos rīkos svecīšu vakaru un svētbrīdi. Šajā dienā pulksten 12 Skaistkalnes katoļu baznīcā notiks Svētā Mise par mirušiem (“Godina visus svētos un piemin mirušos”, 2002).

Pēdējie svētki liturģijas kalendārā ir Kristus Karaļa svētki. Šie svētki ir pēdējā Baznīcas gada svētdienā, šajā dienā ir Kristus un visas pasaules Karaļa svētki, šie svētki apliecina Kristus valstības uzvarošo klātbūtni („Liturģiskais kalendārs”, 2014). Jāmin gan, ka dažas no atzīmējamajām dienām, gadiem ejot, iekrīt nedaudz citos datumos (sk. 6.5. att.).

Gads	Pelnu Trešdiena	Lieldienas	Debeskāpšanas svētki	Vasarsvētki	Vissv. Sakramenta svētki	Adventa 1. svētdiena
2016	10. februāris	27. marts	5. maijs	15. maijs	26. maijs	27. novembris
2017	1. marts	16. aprīlis	25. maijs	4. jūnijs	15. jūnijs	3. decembris
2018	14. februāris	1. aprīlis	10. maijs	20. maijs	31. maijs	2. decembris
2019	6. marts	21. aprīlis	30. maijs	9. jūnijs	20. jūnijs	1. decembris
2020	26. februāris	12. aprīlis	21. maijs	31. maijs	11. jūnijs	29. novembris

6.5. attēls. Baznīcas svinamās dienas ar mainīgiem datumiem, 2016-2020 („Liturģijas kalendārs”, 2014)

Izskatot liturģijas kalendāru, jau var saprast, ka darbs baznīcā ir notikumiem un svētkiem bagāts, un tomēr tā ir tikai daļa, kura ir obligāta. Tam visam papildus Skaistkalnes baznīcā notiek arī ikvakara dievkalpojumi, ekskursijas, cilvēku uzklauššana, iesaiste Skaistkalnes kultūrtelpā. Ir daudzi slavējami darbiņi, kurus paulīniešu ordenis ir paveicis. Viņi ne tikai pieturas pie liturģijas kalendāra, viņi cīnās par svētvietas atpazīstamību un pastāvēšanu. Viņi ir gatavi ziedot sevi maksimāli, lai baznīca būtu skaista, vienmēr atvērta un cilvēkiem būtu prieks uz turieni doties un tikties ar mūkiem. Kā nelielu informatīvu reklāmu

paulīniešu ordeņa tēvi izdeva informtīvu izdevumu ar nosaukumu “Skaistais Kalns”. Šis izdevums tika iespiests Polijā, kā arī šis izdevums nav vienīgais, ko paulīniešu ordeņa mūki ir izdevuši. Tika izdoti bukleti un pastkartes, kuras atrodas arī šodien. Uz pastkartēm ir attēlota Skaistkalnes baznīcas ēka gadalaiku ietvaros, kā arī Skaistkalnes baznīcas iekšējais interjers. Tika iespiesta arī lūgšana Skaistkalnes Dievmātei (Ušča, 2003). Arī tēvs Jānis bakalaura darba autorei intervijā min par lūgšanu Skaistkalnes Dievmātei – ģimeņu aizbildnei. Šīs lūgšaniņas arī ir izdotas kā bukleti. Tie tikuši izstrādāti 2002. gada 28. martā, taču tagad bukleti ir no cietā papīra, kā atklātnīte. vienā pusē ir svētbilde, kurā attēlota Skaistkalnes Dievmāte un otrā pusē lūgšana (sk. 6.6. att.).

6.6. attēls. Lūgšana Skaistkalnes Dievmātei (Barkauska, 2018)

Jāmin, ka pirms paulīniešu ordeņa ierašanās Skaistkalnes svētnīcā netika izdoti ne bukleti, ne atklātnes, ne lūgšanas, ne pastmarkas (Vīlaks, 26.03.2018).

Skaistkalnes banzīca skaistkalniešiem visos laikos bijusi nozīmīga ar savu kultūrvēsturisko mantojumu. Tagad skaistkalniešiem nozīmīgs ir arī Skaistkalnes baznīcai kalpojošais paulīniešu ordenis. Tēvs Jānis tiek aicināts iesaistīties Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā. 2015. gadā skaistkalniete Inga Pavlovska laikrakstam “Bauskas Dzīve” apstiprina, ka:

Salīdzinot ar bērņības iespaidiem, Skaistkalnes dievnams, apkārtnē ir ļoti, ļoti sakopti, bet paulīniešu tēvs Jānis kļuvis par lielu autoritāti vietējā sabiedrībā. Bez viņa vairs neiztiek nevienā pasākumā skolās, kultūras, biznesa iestādēs, biedrībās. Vienlaikus viņš ir priesteris un garīgais aprūpētājs reģionā līdz pat

Sēlijas robežai. Šķiet, tēvs Jānis ir vienkārši pārslogots ar neskaitāmiem pienākumiem (Ušča, 2015).

Bakalaura darba autore intervējusi kultūras nama vadītāju Līgu Baļčūni, lai noskaidrotu, kad bija pirmā reize, kad viņi tikās ar paulīniešu ordeni un kā ordenis iesaistās Līgas rīkotajos pasākumos. Pirmo reizi Līga tēvu Jāni satikusi 2001. gada Ziemassvētku eglītes atklāšanā. Kopš egles atklāšanas Skaistkalnes pagastam ar vienu mūku no paulīniešu ordeņa ir izveidojušās labas attiecības. Tēvs Jānis tiek aicināts gandrīz visos pasākumos. Jautājot par tēvu Staņislavu, Līga atbild to, ka tēvs Staņislavs ir nedaudz nostāk no pasākumu dzīves. Visur tiek aicināts tēvs Jānis, tas vienmēr tā ir bijis. Līgai grūti uzreiz atcerēties konkrēti pasākumus, kur viņa aicinājusi tēvu Jāni. Pēdējais kopīgais pasākums bijis 25. martā (sk. 6.6. att.).

6.6. attēls. Piemiņas brīdis pie Kamnisku akmens (Kalēja, 2018)

Tā ir diena, kad atceras par komunistiskā genocīda upuriem, un šajā dienā pie piemiņas akmens bija arī tēvs Jānis. Vēl Līga atceras to, ka pirms 18. novembra arī tiek apbraukāti visi piemiņas akmeņi. Tur nu gan bez tēva Jāņa iztikt nevarot. Arī Latvijas Valsts svētku programmā, ko sagatavojusi Līga, vienmēr atvēlēta vieta tēva Jāņa runai. Nesen Skaistkalnē tika iestādīts simtgades ozols, arī šajā svinīgajā pasākumā tēvs Jānis piedalījās dodot ozolam svētību. Nākamais pasākums, kur tēva Jāņa dalība bija ielānota, bija 4. maijs (Baļčūne, 9.04. 2018).

6.1. Sadarbība ar Skaistkalnes vidusskolu

Bakalaura darba autore pēc sarunas ar tēvu Jāni uzināja, ka tēvs Jānis izveidojis ciešu sadarbību ar Skaistkalnes vidusskolu. Jāmin, ka sadarbība ar Skaistkalnes vidusskolu notikusi jau pirms paulīniešu ordeņa ierašanās Skaistkalnē, paulīniešu ordenis šo sadarbību ir pārņēmis. Paulīnieši ordeņa mūki Skaistkalnes vidusskolu apciemojuši jau pirmajā savā kalpošanas gadā. Toreiz Skaistkalnes vidusskolas direktors bija Mārtiņš Osis. Viņš bija tas, kurš atļāva tēvam Jānim darboties skolā. Tēvs Jānis atceras, ka sākums bija grūts, jo ne visi skolotāji un skolēni saprata, kas ir mūki un ko viņi vēlas darīt skolā. Vajadzēja paiet gadiem, lai iegūtu autoritāti skolā. Nu tas ir izdevies, un tēvu Jāni skolā ciena un gaida. Tēvs Jānis ir visos izlaidumos gan mazajā skoliņā, gan lielajā. Jāmin, ka sadarbība vien neaprobežojas ar izlaidumiem, ja uz skolu tiek aicināti kādi ciemiņi, tad tēvs Jānis ir klātešoss un izrāda baznīcu viesiem. Piemēram, 2017. gadā Skaistkalnes vidusskolā viesojās režisors Jānis Streičs, un arī tēvs Jānis izrādīja viesmīlību un izrādīja Skaistkalnes baznīcu. Tas Skaistkalnes vidusskolas direktorei esot tāds princips, ja skolā viesojas viesi, tad viņiem obligāti jāapskata baznīca (Vīlaks, 26.03.2018).

Lai uzzinātu vēl ko par paulīniešu ordeņa sadarbību ar Skaistkalnes vidusskolu, bakalaura darba autore devās apciemot Skaistkalnes vidusskolas direktori un veica interviju. Skaistkalnes vidusskolas direktorei bija patīess prieks, runājot par paulīniešu ordeņa tēvu Jāni Vīlaku. Viņa sarunā atklāj, ka tad, kad viņa kļuvusi par Skaistkalnes vidusskolas direktori sadarbība ar tēvu Jāni jau pastāvējusi. Protams, ka viņa varēja rīkoties pēc saviem ieskatiem par turpmāko sadarbību ar tēvu Jāni, viņai patikusi šī sadarbība, tāpēc to tā arī atstājusi. Pirmais, ko Svetlana Vāverniece min, ir tas, ka tēvs Jānis skolā pasniedz kristīgo ētiku. Tēvam Jānim ir maģistra grāds teoloģijā, bet ar to nav pieticis, lai viņš pasniegtu mācību stundu, tāpēc viņam nācies piemācīties pedagoģiju. Kristīgā ētika pašos pirmsākumos bija kā kristīgā mācība, taču šādu priekšmetu likvidēja, tāpēc nācās izdomāt ko citu. Tad radās doma, ka ētikas mācību priekšmetu varētu dalīt divās daļās. Tā ētika tika sadalīta divās daļās – kristīgajā ētikā un parastajā ētikā. Ir vecāki, kuri dažādu iemeslu dēļ nevēlas, lai viņu bērni iet uz kristīgo ētiku, tāpēc mācību stunda tiek dalīta divās daļās. Viena daļa izglītojamo iet uz kristīgo ētiku un otra daļa uz parasto. Kristīgā ētika ir tikai sākumskolas izglītojamajiem. Tēvs Jānis bērniem māca par cilvēku attiecībām, uzvedību. Māca, ka Dievs ir radījis cilvēku un nekādā mērā bērniem neuzspiež katolismu. Šajā mācību stundā tiek runāts arī par vienkāršām sadzīves lietām. Skaistkalnes vidusskolas direktore arī min, ka tēvs Jānis piedalās katrā 1. septembrī (sk. 6.1.1. att.).

6.1.1. attēls. Skaistkalnē svinīgi atklāj sākumskolas korpusu (Ušča, 2014)

Arī katrā izlaidumā un pēdējā zvanā (sk .6.1.2. att.).

6.1.2. attēls. Absolventiem skan pēdējais zvans (Varnevičš, 2017)

Viņš bērniem sniedz novēlējumu, kā arī atminas savus skolas gadus. Tēvs Jānis tiek aicināts uz visiem pasākumiem. Svetlana Vāverniece intervijā atklāj piemērus tematiskajai tēva Jāņa aicināšanai:

Nu, piemēram, man te bija problēma [...] ar kaušanos. Tad es [...] arī uz lielākām klasēm biju paaicinājusi. Tad mums bija nomirusi viena meitene skolā. Tad 8. klase viņai bija. Klasē bija problēmas, nu tādas, arī psiholoģiskas. Tomēr, tā ir viņu klasesbiedrene un pēkšņi..Arī tēvs Jānis nāca un ar viņiem runāja. Mēs uzaicinājām arī psihologu un tēvu Jāni (Vāverniece, 12.04.2018).

Skaistkalnes vidusskolas direktore min, ka tēvs Jānis bijis klātesošs Skaistkalnes vidusskolas sporta laukuma atvēršanā, tas ticis iesvētīts. Bakalaura darba autore jautājusi direktorei, vai tēvs Jānis nāk arī uz koncertiem skolā, uz ko direktore atbildējusi noraidoši, jo tēvs Jānis pats rīko koncertiņus baznīcā, kur tiek aicināti Skaistkalnes vidusskolas

izglītojamie. Skaistkalnes vidusskola sadarbojas ar Skaistkalnes baznīcu ne tikai apciemojot viena otru pasākumos, bet arī vidusskola izmitina svētceļniekus. Tēvs Jānis rīko kristīgās nometnes, un arī šajā situācijā Skaistkalnes vidusskola piedāvā savas telpas. Intervijas noslēgumā Skaistkalnes vidusskolas direktore min, ka skola ar baznīcu ļoti labi sadzīvo un baznīca tagad Skaistkalnei spēj pievilināt daudzus cilvēkus (Vāverniece, 12.04.2018).

6.2. Kanepenes svētki Skaistkalnē

Kanepenes svētki Skaistkalnē ir īpašs un gaidīts notikums. Jāmin, ka Kanepenes svētki ir iedibināti jau Jezuītu laikā. 1846. gadā Skaistkalnes baznīcai tiek piešķirtas 40 stundu atlaidas, ko dēvē par Kanepenes svētkiem. Šīs atlaidas Skaistkalnes baznīcai piešķīra bīskaps J. Civinskis, kurš arī noteica, ka svētki ir svinami augusta pirmajā svētdienā (Bruģis, 1995). Arī Latvijas Nacinālās bibliotēkas digitālajā kolekcijā www.periodika.lv ir atrodamā 1903. gada avīze "Balss", kur jau ir pieminēta Skaistkalnes Kanepene vecajā drukā. Savukārt Skaistkalnes kultūras nama vadītāja Līga Baļčūne bakalaura darba autorei stāsta, ka atminas to, ka padomju laikos Kanepene bija lieli svētki un ilga nedēļu (Baļčūne, 9.04.2018).

Laika gaitā Kanepenes atlaižu stundas mainījās. Kanepenes svētki bija izplatīti arī kapucīņu ordeņa laikā. Kanepene ir kā tradīcija, kas no jezuītu laikiem gadu no gada turpinājusies un nekur nav pazudusi. Paulīniešu ordenis turpina Kanepenes svētku tradīciju, bet šo to ir nedaudz pamainījis. Tīmekļa vietnēs ir daudz un dažādi raksti, kas iepazīstina ar Kanepenes svētkiem ik gadu, kopš Skaistkalnes baznīcā kalpo paulīniešu ordeņa mūki. Ir pieejamas pagājušo gadu svētku programmas un fotoattēli, tīmekļa vietnē www.youtube.com ir pieejama īsfilma par Kanepenes svētkiem un mazi video nelielam ieskatam.

Jāmin gan, ka Kanepenes svētku nosaukums dažādos rakstos ir atšķirīgs. Citur rakstīts Kanepene, citur Kanapene un citur Kaņepene. Kā īsti ir pareizi, nav zināms. Palicis vien nostāsts par to, kā radies svētku nosaukums. Nostāstā minēts, ka Kanepenes nosaukums radies no augiem – kaņepēm. Senos laikos augusta pirmajā svētdienā no laukiem tika novākta kaņepju raža, tādēļ arī svinības esot tieši augusta pirmajā svētdienā (Ērgle, 2012.). Un tomēr visbiežāk izmantotais svētku nosaukums ir Kanepene. Lasot rakstus par svētku nosaukuma rašanos, bakalaura darba autorei radās jautājums par to, kāda tad saistība ar to ir baznīcai. Vai tā būtu vienkārša sakritība, ka pagasts rīko Kanepenes tirgu laikā, kad svētkus svin Skaistkalnes baznīca? Kādā rakstā minēts, ka:

1713. gadā Polijas karalis Augusts II apstiprinājis atļauju Skaistkalnes muižā rīkot gadatirgu. Apkārtnē bijuši seši šādi gadatirgi. Lai varētu darboties, muižai nācies maksāt 3000 rubļu, tolaik tā bijusi prāva summa. Kanepene Baltijas guberņā bijis lielākais lauku gadatirgus. Katram tirgotājam vajadzējis līdzī vest

20 mārciņas smagu bruģakmeni un salmus, ko paklāt uz zemes, lai lietus gadījumā nebūtu jāmīcās dubļos (Ieveniece, 2013).

Vēl kādā rakstā minēts, ka: “Kanepenes tirgus pirmsākums meklējams 1843. gadā. Tajā laikā šajā pusē daudz tika audzētas kaņepes. Kur audzē, tur tirgo, kur tirgo – tur daudz ļaužu. Tādējādi radusies iecere pulcēt cilvēkus arī dievnamā” (Korbe, 2001).

Dažādās tīmekļa vietnēs un laikrakstos versijas par to, kā radusies Kanepene ir dažādas. Citur rakstīts, ka tirgus pieskaņojies Skaistkalnes baznīcas svētkiem, citur, ka baznīca pieskaņojusies tirgum.

Tēvs Jānis stāsta par Kanepenes svētkiem. Kanepeni svin 3 dienas, no piektdienas līdz svētdienai. Paulīniešu ordenis katrai dienai ir iedevis citu jēgu. Piektdiena Kanepenes laikā ir slimnieku diena, kur cilvēki no visas Latvijas brauc lūgties par savu vai tuvinieku veselību, savukārt sestdiena ir laulāto diena. Laulāto dienā uz Skaistkalni brauc visi pāri, kas salaulājušies vai Skaistkalnes baznīcā, vai citā. Skaistkalnes baznīcā šajā dienā viņi atjauno savu solījumu viens otram. Svētdiena ir ģimeņu diena, kad uz Skaistkalni brauc ģimenes no visas Latvijas. Ģimeņu diena ir galvenā diena, kad mūki un cilvēki lūdzas par visas Latvijas ģimenēm. Šajā dienā uz Skaistkalnes baznīcu atbrauc bīskapi no Liepājas, Rīgas un Jelgavas. Šādi dienu nosaukumi ir aptuveni 15 gadus (Vīlaks, 26.03.2018).

Kā tad Skaistkalnes baznīca sadarbojas ar Skaistkalnes pagastu? Tēvs Jānis atbild, ka pagasts iedod cilvēkus, kas palīdz, piemēram, dekorēt baznīcu, vest dekorējumus, sakopt baznīcas apkārtni un tamlīdzīgi. Pagasts arī svin Kanepenes svētkus, rīkojot tirgu un dažādas atrakcijas un koncertus, sākumā Skaistkalnes pagasts svinēja Kanepene svētdienā, taču tagad pagastam šie svētki ieskandinās jau ceturtdienas vakarā ar koncertu. Paulīniešu ordenis satiekas ar pagastu un pārrunā idejas par svētkiem. Sarunā to, lai dievkalpojuma laikā nenotiktu skaļas aktivitātes. Ja tādas ir iepļānotas, tad, lai tās notiek vai pirms dievkalpojuma, vai pēc (Vīlaks, 26.03.2018).

Lai varētu vairāk izprast Kanepenes svētkus, laikraksts “Bauskas Dzīve” 2009. gada rubrikā “Viena nedēļa” ir intervējis paulīniešu ordeņa mūku Jāni Vīlaku par Kanepenes svētku norisi un gatavošanos tiem Skaistkalnes baznīcā 2009. gadā. Kanepenes svētki svinami trīs dienas, taču tēvs Jānis izstāstījis laikrakstam veselu nedēļu, jo gatavošanās arī ir liels process. Pirmdiena Skaistkalnes baznīcā tik aizvadīta vadot dievkalpojumu, Svēto misi. Vēl tēvam Jānim bija jābrauc uz Rīgu, kur tika iegādāta svētkiem nepieciešamā atribūtika – kancelejas preces un kristību apliecības, tehnika. Taču ar to vēl diena nebeidzās, jo vakarā uz baznīcu zemnieki atveda ozolzarus, lai baznīcu uz svētkiem varētu daiļi izrotāt. Otrdiena iesākās ar

iepriekšējā vakara atvestajiem ozolzariem. Sievietes, kuras ir Skaistkalnes baznīcas draudzē, no ozollapām pina lielas virtenes (sk. 6.2.1. att.).

6.2.1. attēls. Vītņu pīšana pirms Kanepenes svētkiem (Žeimunde, 2007)

Virteņu pīšana ir laikietilpīgs process, kurš aizņēma 7 stundas. Garākā virtene bija 20 metru gara. Virteņu pīšana ir sena tradīcija, ko piekopj arī tagad. Ja baznīca būs skaista, tad cilvēku dvēseli baznīcas skaistums tuvinās Dievam. Pēc virteņu pīšanas tēvs Jānis strādājis pie dievkalpojuma liturģijas. Trešdienā izveidotās ozollapu virtenes tika pieliktas pie baznīcas griestiem (sk. 6.2.2. att.).

6.2.2. attēls. Kanepenes svētki. Vītņu piestirpināšana pie baznīcas griestiem (Žeimunde, 2009)

Pēc virteņu pielikšanas sākās baznīcas telpu uzspodrināšana un sapošana svētkiem. Ceturtdienā baznīcai piegādāja pāris simtu baltu rožu. Par to jāpateicas arī draudzes locekļiem. Pēc tam tēvs Jānis atkal strādāja pie dievkalpojuma liturģijas, jo kā izrādās, katrā svētku dienā dievkalpojumā tiek izmantota oriģināla liturģija. Jāmin, ka šāda liturģija citur nekur nav. Piektdien ir pirmā svētku diena, kura veltīta slimniekiem, tā tiek dēvēta par slimnieku dienu. Notiek dievkalpojums un lūgšanas par visiem slimajiem. 2009. gadā Skaistkalnei palika 520 gadi. Baznīckalnā un citur tika iedegtas svecītes (sk. 6.2.3. att.).

6.2.3. attēls. Svecītes baznīckalnā (Žeimunde, 2014)

Vakarā tēvs Jānis klausījies Skaistkalnes pūtēju orķestri. Otrajā svētku dienā Skaistkalnes baznīca sagaidīja īpašu ciemiņu – Liepājas bīskapu Vilhelmu Lapeli. Liepājas bīskaps deva savu svētību jaunlaulātajiem. Laulātie pāri atjaunoja savu laulāto solījumu, sadodoties rokās garā rindā (sk. 6.2.4. att.).

6.2.4. attēls. **Laulāto svinīgā solījuma atjaunošana** (Žeimunde, 2014)

Šo skaisto brīdi arī vadīja bīskaps Vilhelms Lapelis. Vēlāk tēvs Jānis piedalījies gājienā, kas bija rīkots par godu pagasta jubilejai. Vakarā uz baznīcu ieradās svētceļnieki no Jelgavas. Svētdiena ir pēdējā un grandiozākā svētku diena. No Jelgavas uz Skaistkalnes baznīcu ierodas bīskaps Antons Justs. Tiek lūgts par visām Latvijas ģimenēm (“Dievmātes svētku zīmē”, 2009).

Kanepene Skaistkalnē ir ļoti gaidīta, tāpēc tīmekļa vietnes un laikraksti katru gadu cilvēkus iepazīstina ar Kanepenes programmu. Visjaukāk ir svētkus gaidīt un gatavoties tiem. Virteņu pīšana baznīcā ir kas īpašs, ar ko paši Skaistkalnieši lepojas. “Bauskas Dzīve” laikrakstā 2010. gadā intervēta Vitālija Gotharde, kura ir Skaistkalnes baznīcas draudzes vecākā. Par virteņu pīšanu viņa saka:

Tradīcija ar ozolu vijām greznot baznīcu ir ļoti sena. To atceros gan es, gan mani vecāki un vecvecāki. Cilvēki paši zina, ka pirms svētkiem rotājumiem jābūt gataviem. Sievietes pašas šorīt atnāca, nevajadzēja nekādus mudinājumus. Ozolzaru kravu sagādāja draudzes aktīvists Teodors Struņķis. Šogad vīri zarus ir ļoti rūpīgi sagatavojuši, lapas ir spirtas un veselīgas. Kanepenes svētku rota dievnāmā smaržos līdz pat oktobrim. Vijas parasti noņemam Dievmātes dienā, ko katoļi svin 8. oktobrī (Ušča, 2010).

Gan Skaistkalnes baznīcas draudze, gan citi cilvēki, gan Skaistkalnes pagasta entuziasti kopā ar paulīniešu ordeņa tēviem ir kā atsevišķi “zobratīņi”, kuri Kanepenes

svētkos kļūst par vienu veselumu, lai svētki izdotos skaisti un patīkami apmeklētājiem. Pēdējā laikā Dievkalpojums Kanepenē tiek vadīts arī lietuviešu valodā, lai blakus esošie lietuvieši arī varētu sapaust sacīto. Jāmin gan, ka šis bija tikai neliels ieskats no Kanepenes svētku programmas, nevar aizmirst, ka ir vēl pagasta rīkotā daļa, kuru cilvēki, kas dodas uz baznīcu, arī labprāt apmeklē. Koncerti, dejas, spēlēs, tirgus arī ir Kanepenes liela daļa.

Secinājumi

Paulīniešu ordenis savu darbu veic ļoti labi. Viņi cenšas baznīcu uzturēt vislabākajā kārtībā, baznīca ir grezna iekšēji, tās greznumu papildina skaistie ziedi. Arī ārēji baznīca ir ļoti sakopta. Tēvs Staņislavs aizraujas ar dārzkopību, viņš stādus ved arī no Polijas. Jāmin, ka baznīcu skaistu uzturēt palīdz arī līdzcilvēki, draudze un vienkārši brīvprātīgie, kuri kaut kādā veidā gatavi palīdzēt ar darbiem, materiāliem un daudzām citām lietām. Baznīcā ik dienu notiek dievkalpojums. Šis dievkalpojums parasti kādam tiek veltīts. Baznīca visas dienas ir vaļā, un, ja kādam cilvēkam ir garīgi grūti, tad viņš vienmēr var iegriezties baznīcā, parunāt ar mūkiem, uzrakstīt novenu. Paulīniešu ordeņa mūki turpina attīstīt jau iepriekš iedibinātās tradīcijas, kā arī dibina jaunas. Skaistkalnes baznīca ir vieta, ar ko skaistkalnieši ļoti lepojas. Baznīca un paulīniešu ordenis pievilina Skaistkalnes pagastam cilvēkus no visas Latvijas un ne tikai. Notiek ekskursijas, nometnes un svētceļnieku uzņemšana. Paulīniešu ordenis nu jau ir pazīstams daudziem skaistkalniešiem. Tēvs Jānis tiek aicināts piedalīties gan pagasta, gan skolas dzīvē. Skaistkalnieši tēvu Jāni laiž savā mājā, lai aprunātos un saņemtu svētību. Tēvs Jānis tagad ir autoritāte, viņš visur tiek aicināts, visi viņi gaida. Arī Kanepenes svētki ir ļoti jauks pasākums, kur baznīca spēj vienoties ar pagastu un kopīgi izbaudīt pašu veidotās svētku iespējas.

7. PĒTĪJUMA REZULTĀTI

Lai tuvāk iepazītos ar Skaistkalnes baznīcas vēsturi, tai kalpojošajiem mūkiem, paulīniešu ordeni un paulīnieša ordeņa nozīmi un iesaisti Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā tika veiktas dažādi strukturētas intervijas un dokumentu analīze. Veicot intervijas, tika konstatēts, ka daudzas lietas, kur ir jautāts par iesaisti pagasta kultūras vidē, atkārtojas.

7.1. Intervijas ar Jāni Vīlaku rezultāti

Jānis Vīlaks ir viens no pirmajiem paulīniešu ordeņa tēviem Latvijā. Viņš apkalpo Skaistkalnes baznīcu.

Intervijas laikā bakalaura darba autore noskaidro par paulīniešu ordeņa būtību. Paulīniešu ordeņa sauklis ir "*Solus cum Deo solo*", kas latviski tulkojas, kā "viens ar vienīgo Dievu". Tas nozīmē, ka ordeņa mūki pavada lūgšanas vientulībā ar Dievu, šīs lūgšanas mūku padara garīgāku un tad viņš šo garīgumu, mīlestību un žēlastību var sniegt citiem cilvēkiem. Paulīniešu ordenis no citiem ordeņiem atšķiras ar to, ka viņi apkalpo Dievmātes sanatorijas svētceļojuma vietas, kā arī ar izliešanas sakramentu. Paulīniešu ordeņa mūki nav tik aktīvi kā citu ordeņu mūki. Viņu kalpošana saistās ar cilvēku un ģimenēm, garīgās gaismas nešanu cilvēkiem, kas apmeklē Dievmātes svētceļojuma vietas sanatorijas (Vīlaks, 26.03.2018).

2001. gada 31. augustā pēc emitētā bīskapa Antona Justa lūguma Skaistkalnes baznīcu sāka apkalpot paulīnieša ordeņa tēvi. Skaistkalnes baznīcā 2001. gadā varēja sastapt trīs paulīniešu ordeņa tēvus un vienu brāli. Šobrīd dažādu iemeslu dēļ Skaistkalnes baznīcu apkalpo tikai divi paulīniešu ordeņa tēvi. Tēvs Jānis intervijā min galvenos pienākumus, kurus veic baznīcā "Galvenie pienākumi...nu, nuja mēs tā visu teorētiski runājam, nu tad galvenie pienākumi ir rūpēties par visām ģimenēm, visiem cilvēkiem, draudzēm, protams, lūgties. Bet nu galvenie pienākumi ir kristīt, laulāt, apbedīt" (Vīlaks, 26.03.2018). Un tomēr, tas ir tikai teorētiski runājot, jo analizējot dažādus dokumentus bakalaura darba autore iepazīs ar daudz lielāku galveno pienākumu skaitu. Papildus tam paulīniešu ordeņa tēvs Jānis Vīlaks ir aktīvs Skaistkalnes pagasta sabiedrības loceklis. Viņš stāsta par labo sadarbību ar Skaistkalnes Vidusskolas direktori un Skaistkalnes kultūras nama vadītāju. Pārsvārā uz pasākumiem ārpus baznīcas tēvu Jāni kāds aicina. Sadarbību ar skolu viņš ir pārņēmis no iepriekšējiem Skaistkalnes baznīcas mūkiem, viņš ir speciāli mācījies par pedagogu, lai skolā varētu pasniegt kristīgo ētiku (Vīlaks, 26.03.2018).

Sadarbība ar Skaistkalnes vidusskolu nav vienīgā lieta, kas tika pārņemta no iepriekšējiem pēctečiem. Paulīniešu ordeņa mūki turpina arī Kanepenes svētku tradīciju, tikai

nu jau šo svētku trijām dienām tiek piešķirti īpaši apzīmējumi, ko iedibinājis ir tieši paulīniešu ordenis (Vīlaks, 26.03.2018).

7.2. Intervijas ar Līgu Baļčūni rezultāti

Līga Baļčūne ir kultūras nama vadītāja, līdz ar to viņai tika uzdoti jautājumi, kā viņa iesaista tēvu Jāni Skaistkalnes kultūras dzīvē un pasākumos. Līga bakalaura darba autorei stāstīja, kā atceras, ka pirmo reizi tēvu Jāni ieraudzījusi 2001. gadā Ziemassvētku egles atklāšanā un pat nav sapratusi, kurš tad ir tēvs Jānis. Kad viņa uzzinājusi, kas un kurš viņš ir, tad arī sākusies sadarbība. Uz visiem pasākumiem tēvu Jāni Līga aicina pati. Tagad viņa nevar iedomāties pasākumus bez viņa. Tēvs Jānis pārsvarā piedalās visur, Līgai ir grūti atcerēties konkrētus pasākumus, tomēr nelielam ieskatam viņa pastāsta, ka tēvs Jānis bijis uz 25. marta, komunistiskā genocīda upuru dienu pie piemiņas akmens. Piemiņas vietas ir dažādas, katra kādam veltīta. Arī pirms 18. novembra tēvs Jānis ar Līgu un citiem Skaistkalnes pagasta kultūras vidē iesaistītajiem cilvēkiem apbraukā visas piemiņas vietas. Arī Valsts svētkos tēvs Jānis ir klātešos un 4. maija svētkos. Šogad Skaistkalnē tika stādīts simtgades ozols, un arī tur viņš bija pieaicināts, runāja un pasvētīja ozolu, lai aug (Baļčūne, 09.04.2018).

Tā kā Kanepenes svētki ir nozīmīgi visam Skaistkalnes pagastam, jo šajos svētkos ne tikai baznīca rīko kādas aktivitātes, bet arī pagasts. Parasti tēvs Jānis ar Līgu sazinās, lai dievkalpojuma laikā nebūtu kādas skaļas aktivitātes. Kā arī tad, kad notiek gājiens, tēvs Jānis iziet no baznīcas, nonāk lejā un pamāj ar roku (Baļčūne, 09.04.2018).

Līga intervijā uzsver, ka “Mēs ļoti, kā saka, mēs lepojamies, tiešām, ka viņš tāds mums ir” (Baļčūne, 09.04.2018).

7.3. Intervijas ar Svetlanu Vāvernieci rezultāti

Svetlana Vāverniece ir Skaistkalnes vidusskolas direktore. Viņa inetrvijā ļoti konkrēti atklāj, kā vidusskola sadarbojas ar tēvu Jāni. Baklaura darba autorei tika padziļinātāk izklāstīts par kristīgās ētikas mācību. Kristīgā ētika ir tikai sākumskolas bērniem, kādreiz tā bijusi kā parastā ētika, bet tad šo ētiku izdomāja dalīt divās daļās – parastā un kristīgā ētika. Kristīgā ētika nav spiesta lieta, tie bērni, kuri grib un kam vecāki ļauj, apmeklē kristīgo ētiku, pārējie parasto. Kristīgajā ētikā netiek uzspiesta ticība. Direktore uzsver, par ko tiek mācīts kristīgajā ētikā: “Viņš [runā] gan par cilvēku attiecībām, gan par ētiku, gan par uzvedību” (Vāverniece, 12.04.2018).

Bakalaura darba autore intervijā uzzināja, ka tēvs Jānis tiek aicināts uz visiem pasākumiem, piemēram, uz 1. septembri, pēdējo zvanu, izlaidumu. Tur viņš bērniem dod svētību un atceras, kā viņam skolas laikos ir gājis. Kā arī tēvu Jāni aicina ne tikai uz pasākumiem. Dažreiz viņu aicina tematiski, piemēram, par kaušanos. Tad tēvs Jānis runā ar šiem bērniem. Varētu viņu nodēvēt pat kā psihologu. Vēl interesanti ir tas, ka skola ļoti uzticas tēvam Jānim, tāpēc tā atļauj savās telpās izmitināt svētceļotājus un garīgās nometnes (Vāverniece, 12.04.2018).

Intervijā tiek uzzināts, ka arī tēvs Jānis skolas bērnus aicina uz baznīcu, piemēram, ko padziedāt vai paspēlēt (Vāverniece, 12.04.2018).

7.4. Dokumentu analīzes rezultāti

Plānojot bakalaura darbu, hronoloģiskais ietvars, kuru nepieciešams padziļinātāk izpētīt bija no 2001. gada līdz 2018. gadam, taču, lai secīgi varētu rakstīt bakalaura darbu, tika izpētīti arī pieejamie materiāli par Skaistkalnes baznīcas vēsturi.

Mākslas zinātnieks Dainis Bruģis ir viens no tiem, kas devis paliekošu ieskatu Skaistkalnes baznīcas senākā vēsturē. Viņš ir sarakstījis monogrāfiju “Skaistkalnes baznīca” (1995), kas sīki izklāsta par baznīcas vēsturi. Tā bakalaura darba autore iepazīnās ar baznīcas celšanas laiku, jezuītu ordeņa kalpošanas laiku, laicīgo garīdznieku kalpošanas laiku, kapucīņu ordeņa kalpošanas laiku. Pēc tā visa tiek secināts, ka kalpojošais sastāvs var mainīties, taču baznīcas tradīcijas ir un paliek. Tāpat Dainis Bruģis sarakstījis grāmatu “Šēnbergas muiža” (2005). Arī šajā grāmatā varēja iepazīties ar Skaistkalnes baznīcas vēsturi, tikai nedaudz mazākā ieskatā. Protams, ka šie nav vienīgie izpētītie avoti, taču jāmin, ka šie bija visbagātākie avoti ar informāciju. Dažās grāmatās, kā, piemēram, Vivantas Volkovas grāmatā “Latvijas dievnami” (2014) Skaistkalnes baznīcas vēsturei ir atvēlēts neliels ieskats, taču tas ir visai kodolīgs un nav gari izklāstīts. Arī www.periodika.lv atklāj tiešām senus rakstus par baznīcas vēsturi, taču arī tur, lai savāktu kādu sakarīgu informācijas kopskatu bija nepieciešams daudz meklēt, no www.periodika.lv tika iegūta Kapucīņu klostera fotogrāfija, kā arī no www.zudusilatvija.lv tika iegūta fotogrāfija, kura ir viena no pirmajām fotogrāfijām, kur var aplūkot tajā laikā nesen uzcelto Skaistkalnes mūra baznīcu. Arī laikraksts “Bauskas Dzīve” ne tik senā pagātnē vēstīja par notikumiem baznīcā.

Pēc iepazīšanās ar Skaistkalnes baznīcas vēsturi bakalaura darba autore vēlējās izanalizēt pieejamos materiālus par paulīniešu ordeni. Jāmin, ka visuzticamākā tīmekļa vietne ir www.katolis.lv, kur skaidri aprakstīta ordeņa izveide, aicinājums, iestāšanās un darbība. Ir arī tīmekļa vietne www.katedrale.lv un www.konsekretie.lv, kas arī iepazīstina ar paulīniešu

ordeni, taču būtībā tur ir tīmekļa vietnes www.katolis.lv pārstāsts. Jāmin gan, ka nevienā drukātā materiālā netika atrasts nekas par paulīniešu ordeni. Cēlonis tam ir tas, ka ordenis dibināts Polijā un visi materiāli ir pieejami poļu valodā. Ordenim ir arī sava mājaslapa, un arī tur viss ir poliski.

Nākamais, ar ko baklaura darba autore iepazīnās, bija paulīniešu mūku ierašanās Skaistkalnes baznīcā, Kanepenes svētki. Laikraksts "Bauskas Dzīve" 2001. gadā ar uzrakstu "Skaistkalnē ir jauns priesteris" iepazīstināja lasītājus ar paulīniešu ordeņa mūkiem. www.news.lv tika apskatīti visi pieejamie raksti, kas saistījās ar Skaistkalnes baznīcu, paulīniešu ordeņa tēviem un Kanepenes svētkiem. Jāmin, ka visaktīvākais laikraksts informācijas pasniegšanā novada iedzīvotājiem bija "Bauskas Dzīve". Ordeņa tēvi bieži tika intervēti par dažādiem notikumiem, tika pieminētas arī vietas, kur tēvs Jānis ir iesaistījies Skaistkalnes kultūras dzīvē. Laikraksts arī fotogrāfējis Skaistkalnes sākumskolas jaunā korpusa atklāšanu, kur piedalījies tēvs Jānis. Katru gadu ir atrodams raksts par Kanepenes svētkiem. Ar tiem lepojas ne tikai Skaistkalnes pagasts, bet arī Bauskas un Vecumnieku novads. Vienmēr ir lasāma svētku programma, atrodami raksti par svētkotājiem. Arī laikraksts "Staburags" iepazīstināja bakalaura darba autori ar paulīniešu ordeņa ikdienu. Vecumnieku novada tīmekļa vietne vienmēr ziņo par dievkalpojumiem vai svētkiem, kā arī sniedz nelielu izklāstu Skaistkalnes baznīcas tapšanā un vēsturē.

Viens no interesantākajiem atklājumiem bija tīmekļa vietnes www.katolis.lv liturģiskais kalendārs. Tas deva lielu ieskatu un saprašanu katoļu baznīcas svētkos. Izrādās, ka baznīcas gads aizsākas ar adventa pirmo svētdienu. Iepazīstoties ar obligātajiem svētkiem, tika saprasts, cik baznīcā ir patiesi daudz darba, kas liek secināt, ka Skaistkalnē būtu nepieciešami vairāki paulīniešu ordeņa tēvi. Liturģiskā kalendāra obligāti svinamās dienas bakalaura darbā tika papildinātas ar Lienes Terēzes Žeimundes fotoattēliem.

8. DISKUSIJA

Baznīcu pētniecība gan Latvijā, gan ārvalstīs ir samērā populāra tieši teologu vidū. Taču novadpētniecībā darbi par baznīcām un to kalpojošajiem sastāviem nav pietiekami. Iepriekš nav veikti padziļināti pētījumi par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa tēvu vietu Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā. Ne Skaistkalnes vidusskola, ne Skaistkalnes kultūras nams, ne Skaistkalnes vēstures muzejs “Novadnieki”, ne Skaistkalnes baznīca nav apkopojusi vienuviet informāciju par visiem pasākumiem gadu no gada. Privātajos arhīvos ir pieejamas fotogrāfijas no kādiem svētkiem. Būtu nepieciešams Skaistkalnes baznīcā izveidot ikgada pārskatu par Skaistkalnes baznīcas svētkiem, to norisi, fotogrāfijām, laikrakstu izgriezumiem, kur ir minēts gan par banīcu, gan par paulīnieša ordeņa iesaisti Skaistkalnes kultūras vidē, lai nākotnē baznīcas un pagasta viesiem būtu iespēja iepazīties ar tik bagātīgo Skaistkalnes baznīcu un visu klāt esošajiem paulīniešu ordeņa mūkiem.

Līdzīgi kā K. Dombrovskas bakalaura darbā „Voldemāra Maldoņa darbība Latvijas evaņģēliski luteriskajā baznīcā” (2016) arī bakalaura darba autore ir sapratusi, ka liela nozīme Skaistkalnes baznīcā ir tieši tēvam Jānim. Viņa darbība Skaistkalnes baznīcā un Skaistkalnes pagastā bakalaura darbā ir viena no dominējošajām tēmām. Jāmin gan, K. Dombrovskas bakalaura darbā tika izpētītas mācītāja V. Maldoņa darbības arī citās baznīcās un lietās. Rakstot bakalaura darbu, autore arī iepazīnās ar citām draudzēm, kuras apkalpo paulīniešu ordeņa tēvs, taču pētījumā tas netika minēts.

T. Bagdanovičas maģistra darbā „Dinaburgas rezidences jezuītu darbība inflantijas rekatolizācijas jomā” (2015) tiek izklāstīts par jezuītu ordeņa dibināšanu, to struktūru un darbības virzieniem. Līdzīgi arī bakalaura darba autore aprakstīja paulīniešu ordeņa dibināšanu, struktūru, aicinājumu.

Z. Sapnovas maģistra darbs „Jaunpils Evaņģēliski Luteriskās draudzes vēsture atmiņu stāstos” (2016) ar bakalura darba autores pētījumu ir atšķirīgas tematikas, jo Z. Sapnovas mērķis bija uzzināt tieši par baznīcu un draudzī, bet bakalaura darba autores mērķis bija uzzināt par baznīcu un tai kalpojošo sastāvu, kā tas iederas Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā. Tomēr abi pētījumi rakstīti novadpētniecībā, kur tematika ir saistīta ar baznīcu, tāpat arī maģistra darbs ir vēsturisks pētījums, tieši tāpat, kā bakalaura darbs, kā arī abos pētījumos ir izmantota kvalitatīvā pētījuma stratēģija. Tiek izmantotas daļēji strukturētas intervijas, lai papildinātu dokumentu analīzi. Vēl jāmin, ka abi pētījumi balstās uz sociālā kapitāla teoriju.

Skaistkalnes paulīniešu ordeņa tēvu darbība Skaistkalnes baznīcā un Skaistkalnes pagastā īstenojas kā sociālais kapitāls, jo viens no paulīniešu ordeņa tēvu pienākumiem ir

attiecības ar cilvēkiem. Viņi ir tie, kas nes garīgo gaismu, žēlastību un mīlestību tiem. Tās nav materiālas vērtības. Viņi cilvēkus uzklausa un dod tiem padomu, tā savstarpēji komunicējot rodas uzticība. Vēlāk, kad ir iemantota uzticība, ordeņa mūki ar pagasta iedzīvotājiem spēj paveikt daudz, viņi apmainās ar informāciju, tādējādi tēvs Jānis pieaicinātajos pasākumos skolā vai kultūras namā, vai citur spēj sniegt informāciju par Dievu, ticību, tās nozīmīgumu. Savstarpēji komunicējot, paulīniešu ordeņa mūki spējuši papildināt vecās tradīcijas gan Kanepenes svētkos, gan skolas apmeklējumos un citās svinībās. Savstarpēji komunicējot var nonākt pie kāda rezultāta, piemēram, kad Tēvs Jānis komunicē ar Līgu Baļčūni par Kanepenes svētkiem, tad tiek norunāts, lai dievkalpojuma laikā nebūtu skaļi pasākumi. Rezultāts ir labs un mierīgs dievkalpojums un jauki svētki arī pagasta iedzīvotājiem.

Baklaura darba autore savā pētījumā izmantoja pamatotās teorijas pieeju. Pamatotās teorijas pieejas ir dažādas. Bakalura darba autore pētījumā izmanto Strausa un Korbina sistemātiskās procedūras. Pētījums tika veidots sistemātiski, respektīvi, kad autore saprata, ka vēlas veidot pētījumu par Skaistkalnes baznīcu, tika ievākta visa veida informācija gan no laikrakstiem, gan no grāmatām, gan no tīmekļa vietnēm. Tā tika konstatēta problēma, ka nekur nav apkopota informācija par Skaistkalnes baznīcas un paulīniešu ordeņa vietu Skaistkalnes kultūrtelpā. Tad tika ievākti dati no drukātajiem materiāliem, publicētajiem avotiem. Izskatot šos materiālus, tika atlasīti cilvēki intervijām. Iegūtajai informācijai tika izanalizēts saturs, piemeklētas definīcijas un jēdzieni. Tā sistemātiski pētījums tuvojas noslēgumam. Pētījuma sastāvs tika noteikts pēc esošajām un topošajām teorijām.

SECINĀJUMI

Bakalaura darbā tika izvirzīti vairāki uzdevumi, un tik uzdoti vairāki pētījuma jautājumi.

Vadoties pēc izvirzītajiem uzdevumiem un atbildot uz pētījuma jautājumiem, tika veidots pētījums, kurā bija izvirzītas divas galvenās pētniecības metodes. Viena no metodēm bija daļēji strukturētas intervijas ar Skaistkalnes baznīcas paulīniešu ordeņa tēvu Jāni Vīlaku, Skaistkalnes vidusskolas direktori Svetlanu Vāvernieci un Skaistkalnes tautas nama vadītāju Līgu Baļčūni, savukārt otra pētniecības metode bija dokumentu analīze.

Lai bakalaura darba autore varētu saprast, kurus cilvēkus būtu vērtīgāk intervēt, tika apskatīti dažāda veida materiāli. Tīmekļa vietnes, periodikas raksti un grāmatas iepazīstināja ar Skaistkalnes baznīcas izveides vēsturi, tika noskaidrots, ka baznīcu sācis celt kāds barons, kurš vēlāk nomiris. Baznīcas celšanas dabus turpināja barona dēls, piesaistot Skaistkalnes baznīcai jezuītu ordeni. Vēlāk tapusi mūra baznīca, kas tajā laikā bija viena no varenākajām baznīcām Zemgalē. Jezuītu laiks Skaistkalnē bija krāšņš, viņu kalpošanas laikā tika izdomāti Kanepenes svētki, kas ir saglabājušies līdz mūsdienām, kā arī pie baznīcas tika izveidots jezuītu klosteris, kurš šobrīd vairs nav apdzīvots ēkas sliktā stāvokļa dēļ. Jāmin gan, ka jezuītu skaistais kalpošanas laiks Skaistkalnē beidzās pavisam necili, jo tika izdota bulla par ordeņa slēgšanu. Pēc jezuītiem Skaistkalnes baznīcā uz laiku iestājas pagrimums, taču to izbeidz laicīgie garīdznieki. Viņu kalpošanas laikā nomainās vairāki prāvesti. Lielu darbu baznīcā ieguldījis Ādams Kosakovskis, kas izcīnījis baznīcas piederošajam klosterim otro stāvu. Pēc viņa nāves Skaistkalnes baznīcai bija jauns prāvests Augustīns Luško, arī viņš ir ievērojams ar to, ka darījis daudz laba draudzes locekļiem un baznīcai. Laicīgo garīdznieku kalpošanas laikā tiek izpostīta baznīca un izlaupītas kapenes bermontiešu un lielnieku kaujā. Pēc kaujas notika baznīcas atjaunošanas darbi, tad nomainījās trīs prāvesti. Pēc laicīgo garīdznieku kalpošanas laika iestājas kapucīņu ordeņa kalpošanas laiks. Kapucīņu ordenis Skaistkalnē bija ļoti nozīmīgs. Mūki bija aktīvi, un Skaistkalnes baznīca atkal bija katolicisma centrs Latvijā. Arī no kapucīņu ordeņa mūku kalpošanas laika ir saglabājusies tradīcija līdz mūsdienām – Skaistkalnes skolā pasniegt ticīgo mācību. Arī viņi mēģināja iesaistīties Skaistkalnes pagasta kultūrtelpas izveidē, taču mūku veiksmīgos panākumus un kalpošanas laiku izbeidza kāda Skaistkalnieša slēpšana klostera ēkas pagrabos. Pēc šāda atklājuma mūki tika apcietināti un vēlāk nosūtīti uz Sibīriju. Pēc kapucīņu mūku izsūtīšanas baznīcā atkal kalpoja laicīgie garīdznieki, to kalpošanas laiks bija ilgs, tāpēc arī mācītāji mainījās bieži, līdz 2001. gadā Skaistkalnes baznīcu sāka apkalpot paulīniešu ordenis.

Sākumā baznīcu apkalpot ieradās četri paulīniešu ordeņa mūki – tēvs Jānis, tēvs Staņislavs, tēvs Juris un brālis Imants. Sākums kalpošanas laikā nebija viegls, cilvēkiem vajadzēja pierast pie mūkiem, vecāka gada gājuma cilvēki paulīniešu ordeni salīdzināja ar kapucīņu ordeņa kalpošanas laiku. Uzsākot kalpošanu Skaistkalnes baznīcā, bīskaps Antons Justs ordenim novēlēja atgūt baznīcas kādreizējo slavu, kas ordenim ir izdevies. Kalpošanas sākumā arī masu medijiem paulīniešu ordenis bija interesants ar to, ka tas bija vienīgais Latvijā. Laikraksts “Bauskas Dzīve” bija biežs ciemiņš baznīcā, intervēja mūkus par viņu ikdienu, par viņu aicinājumu un daudzām citām lietām. Ne tikai laikraksti izrādīja interesi, bet arī televīzija. Lai vairāk pareklamētu baznīcu, ordenis publicēja bukletus un aktlātnītes. Viņi turpināja pasniegt krtistīgo mācību skolā, ieguva draudzīgas attiecības ar skaistkalniešiem un tikai aicināti uz vairākiem pasākumiem. Ordenis turpināja arī Kanepenes svētku svinēšanu, nedaudz izmainot svinamo dienu nozīmi – pirmā diena ir diena, kad lūdzas par slimajiem, otrā diena ir laulāto diena, kad laulātie atjauno svēto solījumu un trešā diena ir ģimeņu diena. Mūki pirms Ziemassvētkiem apmeklēja katru māju, uzklausat iedzīvotājus un dodot mājai un cilvēkiem svētību. Laika gaitā paulīniešu ordeņa mūku skaits Skaistkalnes baznīcā samazinājās. Šobrīd baznīcā mīt tikai divi mūki – tēvs Staņislavs un tēvs Jānis. Katram ir sadalīti savi darbiņi, un katrs mūks Skaistkalnes baznīcā un pagastā attīsta savas stiprās puses. Tēvs Staņislavs ar Skaistkalnes pagasta iedzīvotājiem komunicē daudz mazāk nekā tēvs Jānis. Viņš darbojas ar baznīcas lietām un veido skaistu baznīcas apkārtni, vedot stādus no Polijas. Savukārt tēvs Jānis Skaistkalnē ir ieguvis lielu autoritāti, viņam ir draudzīgas attiecības ar Skaistkalnes vidusskolu. Viņš vienmēr apmeklē visus izlaidumus, pēdējos zvanus un pirmos septembris. Mazie bērni tiek aicināti uz baznīcu Ziemassvētku Svētās Mises laikā uzvest koncertiņu. Tēvs Jānis mazajiem vienmēr sagatvo dāvanaņas. Kā arī Skaistkalnes vidusskolas pūtējorķestris tiek aicināts spēlēt baznīcā. Vidusskola ordenim dod telpas, kad ierodas svētceļnieki un arī tad, kad ordenis rīko nometnes. Draudzīgās attiecībās viņš ir arī ar Skaistkalnes kultūras nama vadītāju, kura tēvu Jāni aicina uz pasākumiem. Viņi izrunā Kanepenes svētku norisi, tad tiek sastādīta affiša, lai cilvēki zina, cikos ir tirgus un cikos ir dievkalpojums.

Skaistkalnē visi zina, kas ir tēvs Jānis. Viņš ir aicināts iesvētīt cilvēku mājas, veikalu, tiltiņu, basketbola laukumu, simtgades ozolu un daudzas citas vietas, kas ir jaunas, tikko uzsākušas savu darbību. Bez tēva Jāņa Skaistkalnes pasākumi vairs nav iedomājami. Savukārt tēvs Staņislavs parūpējas par baznīcas brīnišķīgo dārzu. Ordenim atnākot uz Skaistkalnes baznīcu, gan baznīca, gan paulīniešu ordenis ļoti labi sācis iesaistīties Skaistkalnes kultūrtelpā. Skaistkalniešiem baznīca ir kā vēsturisks kultūrpieminekļis, tagad paulīniešu

ordenis šo baznīcu uztur skaistā kārtībā, izceļot to visā Latvijā. Baznīca ir, bija un būs viena no svarīgākajām vietām Skaistkalnes kultūrtelpā, un tagad baznīcai pievienojies arī paulīniešu ordenis.

PATEICĪBAS

Vēlos teikt lielu paldies vairākiem cilvēkiem, kuri palīdzējuši tapt bakalaura darbam. Vispirms lielu paldies vēlos teikt Skaistkalnes paulīniešu ordeņa mūkam Jānim Vīlakam par atklātu un bagātīgu interviju. Paldies arī Skaistkalnes vidusskolas direktorei Svetlanai Vāverniecei, kā arī Skaistkalnes kultūras nama vadītājai Līgai Baļčūnei par atvēlēto laiku intervijām.

Liels paldies Lienei Terēzei Žeimundei, kura atsūtīja fotogrāfijas no paulīniešu ordeņa mūku rīkotajiem svētkiem.

Paldies jāsaka arī Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas “Avots” kolēģēm, kuras darba laikā atļāva rakstīt bakalaura darbu, īpašs paldies kolēģei Aigai Piķei, kura palīdzēja ar dažādiem tehniskiem padomiem.

Paldies arī bakalaura darba vadītājai Dainai Pakalnai par laipno attieksmi un padomu došanu pētījuma tapšanas procesā.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- Ābelnieks, R. (2008). *Klostera noslēpums*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2008/04/21/klostera-noslepums
- Auzāns, V. (2001). *Skaistkalnes baznīcā ir jauns priesteris*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2001/09/07/skaistkalnes-baznica-ir-jauns-priesteris
- Auzāns, V. (2002). *Ziemsvētku vecītis jau ieradies Skaistkalnē*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2002/12/11/ziemsvetku-vecitis-jau-ieradies-skaistkalne
- Baļčūne, L. (9.04.2018). *Sadarbība ar Skaistkalnes kultūras namu*. (Intervija. Intervē: Alise Barkauska).
- Barkauska, A (2018.) *Lūgšana Skaistkalnes Dievmātei* [Fotogrāfija].
- Bogdanoviča, T. (2015.) *Dinaburgas rezidences jezuītu darbība inflantijas rekatolizācijas jomā*. Izgūts no <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/30155>
- Buks, A. (2017). *Vēsture*. Izgūts no <http://vesture.eu/index.php/V%C4%93sture>
- Buks, A. (2017). *Ordenis*. Izgūts no <http://vesture.eu/index.php/Ordenis>
- Brūģis, D. (2005). *Šēnbergas muiža*. Rundāle: Rundāles pils muzejs.
- Brūģis, D. (1995). *Skaistkalnes baznīca*. Bauska: Bauskas novadpētniecības un mākslas muzejs.
- Coleman, J. (2006). *Social Capital in the Creation of Human Capital*. Retrieved from http://reut-institute.org/Data/Uploads/Articles%20and%20Reports%20from%20other%20organizations/Social%20Capital%20Coleman_3.pdf
- Daugavietis, J. (2014). *Sociālo kapitālu teorijas*. Izgūts no https://www.academia.edu/5915882/Soci%C4%81lo_kapit%C4%81lu_teorijas_2014
- Diena sākas ar lūgšanām*. (2002). Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2002/07/22/diena-sakas-ar-lugsanam
- Dievmātes svētku zīmē*. (2009). Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2009/08/03/dievmates-svetku-zime
- Dombrovska, K. (2016). *Voldemāra Maldoņa darbība Latvijas Evanģēliski luteriskajā baznīcā*. Izgūts no <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/34039>
- Draudzes Latvijā*. (2012). Izgūts no <http://www.lalb.lv/lv/?ct=draudzes>
- Ērgle, A. (2012). *Kanepeni svin trīs dienas*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2012/08/06/kanepeni-svin-tris-dienas

- Faggiolani, C. (2011). *Perceived Identity: applying Grounded Theory in Libraries*. *JLIS.it*. University of Florence. DOI: <http://dx.doi.org/10.4403/jlis.it-4592>
- Ferragina, E. (2012). *Social Capital in Europe: A Comparative Regional Analysis*. Retrieved from https://books.google.lv/books?id=YG0ryZmv5bMC&printsec=frontcover&source=gb_s_ge_summary_r&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Folkmanis, J. (2000). *Skaistkalne un Kanepene*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2000/08/04/skaistkalne-un-kanepene
- Gauntlett, D. (2011). *Making is Connecting: The social meaning of creativity, from DIY and knitting to YouTube and Web 2.0*. Polity Press. Retrieved from <http://www.makingisconnecting.org/gauntlett2011-extract-sc.pdf>
- Godina visus svētos un piemin mirušos*. (2002). Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2002/11/01/godina-visus-svetos-un-piemin-mirusos
- Grīnvalde, A. (2003) *Dvēseļu ārsti baltajos tērpos*. Izgūts no <http://news.lv/Staburags/2003/11/29/dveselu-arsti-baltajos-terpos>
- Hirša, S. (Red.). (2007). *Latvijas enciklopēdija* (4. sējums). Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Holma, B. (2015). *Informācijpratība sociālā kapitāla kontekstā*. Latvijas Universitātes 73. konference. Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija. Izgūts no https://www.szf.lu.lv/fileadmin/user_upload/szf_faili/aktualitates/Holma_B_2015.pdf
- Howie, P. (2014). *The social capital handbook*. Retrieved from <https://reader.paperc.com/books/The-Social-Capital-Handbook-Everything-You-Need-To-Know-About-Social-Capital/634683/quotecontent6by93>
- Ieveniece, L. (2013). *Pēc Kanepenes laiks griežas uz rudens pusi*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2013/08/07/pec-kanepenes-laiks-griezas-uz-rudens-pusi
- Jubels, H. (Red.). (2003). *Lielā enciklopēdiskā vārdnīca*. Stokholma: Lindman Production un Jumava.
- Jubels, P. (Red.). (2003). *Latvijas enciklopēdija* (2. sējums). Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Kalēja, L. (2018). *Piemiņas brīdis pie Kamnisku akmeņa* [Fotogrāfija]. Izgūts no <http://vecumnieki.lv/vecumnieku-novada-zinas>
- Kalviša, G. (2006). *Svētki ģimeņu Aizbildnes svētnīcā*. Izgūts no <http://www.ezerzeme.lv/lv/zinas/religija/17593/svetki-gimenu-aizbildnes-svetnica>

- Kapucīnu klosteris Skaistkalnē* (21.01.1935.) [Fotogrāfija]. Izgūts no http://www.periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:pal|issue:/p_001_rits1935n21|article:DIVL477|query:klosteris%20Skaistkaln%C4%93%20klosteris|issueType:P
- Korbe, A. (2001). *Kanepenē izsola eksotisku dzīvnieku un klausās garīgo mūziku*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2001/08/06/kanepene-izsola-eksotisku-dzivnieku-un-klausas-garigo-muziku
- Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki*. (2014). Izgūts no <http://katolis.lv/liturgija/liturgiskais-kalendars/parastais-liturgiskais-laiks-2/kristus-miesas-un-asins-svetki.html>
- Kropļijs, A., & Raševska, M. (2010). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Otrais papildināts izdevums. Rīga: RaKa.
- Lin, N. (2001). *Social Capital A Theory of Social Structure and Action*. New York: Cambridge University Press. Retrieved from https://books.google.lv/books?hl=lv&lr=&id=fvBzlu5-yuMC&oi=fnd&pg=PR11&dq=social+capital+theory+bourdieu&ots=UWYwh0wBBZ&sig=6svdT0K43lmV5xOp5enjEvLQbMQ&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Liturgiskais kalendārs*. (2014). Izgūts no: <http://katolis.lv/liturgija/liturgiskais-kalendars.html>
- Mūra, L. (Red.). (1990). *Bauska. Vietas un laika grāmata*. Rīga: Liesma
- Ņātiņa, D. (Red.). (2008). *Svešvārdu vārdnīca. 25000 vārdu un terminu*. Rīga: Avots
- Nortona, A. (Red.). (1995). *Ideju vārdnīca*. Rīga: Zvaigzne ABC
- Oxford University Press (2018). *Ordenis²*. Izgūts no <https://lv.oxforddictionaries.com/skaidrojums/ordenis>
- Paulīniešu ordenis jeb Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordenis*. (2014) Izgūts no <http://katolis.lv/baznica-latvija/organizacijas-un-apvienibas/dievam-veltita-dzive/ordeni/pauliniesu-ordenis.html>
- Paulīniešu ordenis jeb Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordenis*. (2015). Izgūts no <http://konsekretie.lv/pauliniesu-ordenis-jeb-sveta-pavila-pirma-vientulnieka-ordenis/>
- Pauls, E. (n.d.). *Culture area*. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/culture-area>
- Pavards (2002). *Skaistkalnes baznīca*. Rīga: Pavards
- Plezere, L. (2013). *Vēsturisks pētījums*. Izgūts no <https://prezi.com/jp2ximwsnhwo/vesturisks-petijums/>
- Punculis, D. (1937). *Skaistkalnes Romas katoļu baznīca, 1937* [Fotogrāfija]. Izgūts no <http://www.zudusilatvija.lv/objects/object/362/>

- Putniņa, M. (2015). *Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojums Zemgalē*. Rīga: Neputns.
- Romas katoļu Baznīca Liepājas diecēze (2004-2018). *Paulīniešu ordenis jeb Svētā Pāvila Pirmā Vientuļnieka ordenis*. Izgūts no <http://www.katedrale.lv/index.php?id=15596>
- J. G. Ferguson Publishing Company. (1996). *The New International Webster's Comprehensive Dictionary of the English Language*. Florida: Trident Press International.
- Skaistkalne*. (2014). Izgūts no <http://katolis.lv/baznica-latvija/svetvietas.html>
- Smith, M. K. (2001, 2007). *Robert Putnam, the encyclopaedia of informal education*. Retrieved from <http://infed.org/mobi/robert-putnam-social-capital-and-civic-community/>
- Švābe, A. (Red.). (2004). *Latviešu konversācijas vārdnīca*. Rīga: A.Gulbis.
- Tolstovs, I. (2017). *Svētceļojums no Rīgas uz Skaistkalni (info papildināta)*. Izgūts no <http://www.tolstovs.lv/2017/03/svetcelojums-no-rigas-uz-skaistkalni.html>
- Tramdaka, G. (Red.). (2016). *Pētniecība: teorija un prakse*. Rīga: RaKa.
- Urtāns, A. (2001). *Jezuīti un kapucīņi Skaistkalnē*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2001/05/23/jezuiti-un-kapucini-skaistkalne
- Ušča, A. (2002). *Mūki ir dzīvespriecīgi un atvērti pasaulei*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2002/05/10/muki-ir-dzivespriecigi-un-atverti-pasaulei
- Ušča, A. (2003). *Klosteris izdod bukletus, pastkartes*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2003/03/14/klosteris-izdod-bukletus-pastkartes
- Ušča, A. (2008). *Klosteris būs arī Ventspilī*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2008/08/08/klosteris-bus-ari-ventspili
- Ušča, A. (2010). *Baznīcu piepilda ozollapu aromāts*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2010/07/30/baznicu-piepilda-ozollapu-aromats
- Ušča, A. (2014). *Skaistkalnē svinīgi atklāj sākumskolas korpusu* [Fotoattēls]. Izgūts no <http://www.bauskasdzive.lv/vietejas-zinas/skaistkalne-svinigi-atklaj-sakumskolas-korpusu-116062>
- Ušča, A. (2014). *Jauno gadu skaistkalnieši sagaidīs dievanmā*. Bauska: Bauskas Dzīve.
- Ušča, A. (2015). *Zemgales svētvietas pārvērtības*. Izgūts no http://news.lv/Bauskas_Dzive/2015/10/16/zemgales-svetvietas-parvertibas
- Varnevičš, U. (2017). *Absolventiem skan pēdējais zvans* [Fotoattēls]. Izgūts no <http://www.bauskasdzive.lv/vietejas-zinas/absolventiem-skan-pedejais-zvans-164287>
- Vāverniece, S. (12.04.2018). *Paulīniešu ordeņa sadarbība ar Skaistkalnes vidusskolu* [Intervija. Intervē: Alise Barkauska].

- Vīlaks, J. (26.03.2018). *Paulīniešu ordenis un Skaistkalnes baznīca* [Intervija. Intervē: Alise Barkauska].
- Volkova, V. (2014). *Latvijas Dievnami*. Rīga: Lauku Avīze.
- Žeimunde, L. (2007). *Lieldienas Skaistkalnes baznīcā* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2007). *Vītņu pīšana pirms Kanepenes svētkiem* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2008). *Lielā piektdiena Skaistkalnes baznīcā* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2009). *Kanepenes svētki. Vītņu piestirpināšana pie baznīcas griestiem* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2010). *Kristus Vissvētākās Miesas un Asins svētki ar procesiju pa Skaistkalni* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2014). *Svecītes baznīckalnā* [Fotogrāfija].
- Žeimunde, L. (2014). *Laulāto svinīgā solījuma atjaunošana* [Fotogrāfija].

PIELIKUMI

Vienošanās par intervijā iegūto atbilžu izmantošanu bakalaura darba tapšanā

Latvijas Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa

Lomonosova ielā 1, A korp., Rīga LV-1019, tālr. +371 67140233

Vienošanās par intervijas ierakstīšanu un izmantošanu

Respondenta vārds, uzvārds: _____

Intervijas veikšanas vieta: _____

Intervijas laiks: _____ no plkst. _____ līdz _____

Intervētājs: _____

Autora atļauja dokumenta izmantošanai

Es, _____, neiebilstu intervijas izmantošanai bakalaura darbā “Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīcas un svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordeņa vieta Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā”.

Piekrītu, ka intervijas teksts tiks transkribēts un pievienots darba pielikumā, citāti izmantoti darba tekstā.

Ierobežojumi intervijas izmantošanā (*ja tādi ir*):

Respondents: _____
/paraksts/

Intervētājs: _____
/paraksts/

Intervija ar Jāni Vīlaku,

Paulīniešu ordeņa mūku, tēvu, priesteri

Skaistkalne, Strautu iela 11

26.03.2018. pulksten 15.17

Intervētāja: Alise Barkauska

Respondents: Jānis Vīlaks

Alise Barkauska: Nu tad pastāstiet, lūdzu, kā paulīniešu ordenis ienāk Latvijā?

Jānis Vīlaks: Nē, nu, tā ļoti īsi runājot ir tā, kad...1993. gadā [...] beidzu Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju, kokapstrādes inženiera specialitāti [...]. Un [...] gadus iepriekš iepzinot ar tādu garīdznieku, tagad viņš ir priesteris kapelāns, Andrejs Mediņš, kurš tagad kalpo Bruknā, Kalnu svētības kopienā un..viņš...labu laiku atpakaļ bija aizbraucis uz Polijas lielāko galveno svētceļojuma vietu Jasna Góra Čenstohovu, kur ir paulīniešu garīgais centrs, kur dzīvo apmēram 100 mūki. [...] Nu tur viņam ļoti iepatikās, viņš tur..piedalījās rekolekcijās un tad..[...] Andrejs Mediņš brauca uz Jelgavu, tur tikās ar draudzes jauniešiem un tikās ar mums. Un tad, kad mēs izteicām tādu [vēlmi], kad gribam stāties klosterī, viņš bija pirmais, kurš ieteica to domu mēģināt uz paulīniešiem stāties. Viņam tāda laba vīzija bija, ka tur varētu nākt arī labi mūki, tā teikt. Viņš pats nebija mūks, bet nu vismaz viņam kaut kādas ieceres bija [...]. Un tad bija tā, ka es pabeidzu..Jelgavas akadēmiju, nomācījos vienu gadu Rīgas garīgajā seminārā.....Par to domu stāšanos ordenī klosteros, vienkārši, man dzima tajā ziņā, kad, es tad, kad mācījos Jelgavas akadēmijā redzēju, ka tai laikā..,90. gados, bija ļoti aktīvi mūki, viņi organizēja nomodu lūgšanu naktis Latvijā, es arī piedalījos daudzas reizes un tas mani ļoti aizrāva. Gāju svētceļojumos arī, protams. Gāju arī no Jelgavas un Rīgas svētceļojumos. [...] Redzēju kā mūki prot vadīt svētceļojumus, tikties ar cilvēkiem un runāt un kalpot tiem cilvēkiem. Nu un tad arī radās tā ideja. Tad to konkrēti, kur stāties iekšā deva Andrejs Mediņš [...]. Pēc viena gada nobeigšanas Rīgas garīgajā seminārā, tātad, mēs divi kopā, tagad jau ar tēvu Juri Krisūnu, tad viņš dzīvoja Jelgavā, mēs jau tad pazinām viens otru, un tad....kopā braucām nezināmā virzienā. Iestājāmies Polijā - Jasna Góra Čenstohovā (klosterī), līdz ar to tad, laikam, trāpījām desmitniekā un... Mēs diezgan daudzi iestājāmies, puse tikai pabeidza [...]. Tur Polijā bija jāpavada 7 gadi kopā [...]. Viens gads pārbaudes gads, noviciāts gads Lešņovā, tad ir 2 gadi filozofijas un četri teoloģijas. Tad beigās mums ir jāizstrādā maģistra grāds, kas ir jāaizstāv..un tad, 2001. gadā, 9. jūnijā, Čenstohovā, bazilikā [...] bīskaps iesvētīja mūs par priesteriem [...]. Lieta tāda, ka tad, kad mēs jau mācījāmies, studējām Polijā [...]Krakovā, tas ir garīgais augstākais seminārs, kas ir nu...tas skaitās kā

Pāvesta akadēmija. Tā skaitījās kā filiāle tai laikā pie Jagelonu Universitātes [..] Līdz ar to, kad ieguvām diplomu mums bija jau Jagelonu Universitātes diploms, tas tā kā sanāk piekabināts klāt Pāvesta akadēmijai. Tad, kad mēs studējām Polijā, tad mēs katru gadu braucām praksē, šeit Latvijā, mums bija viens mēnesis dotas brīvdienas un līdz ar to, tad mēs to praksi izgājām Jelgavā, tas nozīmē, konkrēti [Jelgavā], tajā laikā [..] kalpoja bīskaps Antons Justs. Viņš tad arī mūs pazina [..]. Viņš redzēja, ka mēs esam paulīniešu mūki, nākamie priesteri, nākamie potencionālie garīdznieki Jelgavas diecēzē un līdz ar to tad arī, tad, kad mēs pabeidzām, tātad, šīs studijas ..Bīskaps Antons ielūdza, mūsu augstāko vadību, tātad, mūsu ģenerāli Latvijā un tad radās piedāvājumi tur, tur, tur, tur. Karte bija liela un vajadzības daudz [..]. Tikko mūs priekšniecība, augstākā vadība dzirdēja, ka varētu iedot Skaistkalni, Skaistkalnes svētnīcu, kā Dievmātes vienu no lielākajām Latvijā svētvietām.[..]. Līdz ar to ilgi nevilcinoties, mūsu priekšniecība [akceptēja to], ka mēs varētu kalpot tieši Skaistkalnē. Kāpēc tieši Skaistkalnē? Kāpēc ne citur? Tāpēc, ka mūsu harizmā, [..] ko nozīmē harizmā? [Tas ir mūsu] novirziens īpašs. Aicinājums paulīniešu mūkiem ir apkalpot tieši, konkrēti, Dievmātes svētceļojuma vietas. Pasaulē mēs esam ap 500 mūki, 50 klosteri, nu aptuveni, un pārsvarā, ja tikai ir iespējams, tad, protams, mēs apkalojam tieši Dievmātes svētceļojuma vietas. Tas nozīmē, vadām svētceļojumus, konferences, garīgo aprūpi un tā tālāk [..]. 2001. gadā ...atbrauc paulīniešu tēvs Staņislavs Tureks, tai laikā ģenerālis. Kas ir ģenerālis? Ģenerālis skaitās mūsu galvenā vadība, galvenais paulīniešu mūks ģenerālis, kurš atbild par visiem klosteriem un visiem mūkiem, brāļiem visā pasaulē. Ne tikai ģenerālis ir armijā, bet arī mums, tas ir viens no retajiem ordeņiem, kur tieši tā arī nosauc, konkrēti, ģenerālis. 2001. gads, 31. augusts [pēc] Jelgavas diecēzes [..], tagad jau emitētā bīskapa Antona Justa lūguma, Skaistkalnes Dievmātes svētnīcu un draudzi pārņēma Svētā Pāvila I Vientuļnieka ordenis. Tur bija tāda ļoti interesanta situācija, kad mēs atbraucām, visi balti [smejas] [..]. Baznīcas atslēga bija no sākuma, tajā laikā, kalpoja priesterim Jānim Bulašam [..]. Tad tā atslēga tika iedota bīskapam, bīskaps atbild par visām draudzēm Jelgavas diecēzē, viņš tā kā galvenais gans skaitās savā teritorijā. Šo galveno atslēgu, baznīcas atslēgu, tad bīskaps iedod mūsu ģenerālim un tad ģenerālis iedod tēvam Staņislavam Hodunam, kas tajā laikā bija pirmais paulīniešu mūks Latvijā, kurš iebrāuca 2000. gadā. Viņš mācījās latviešu valodu un viņš arī bija nozīmēts kā Skaistkalnes draudzes prāvests, bet skaitījās arī tai laikā kā Skaistkalnes klostermājas priekšnieks. Nu tā, nedaudz īsumā. Ejam tālāk??

Alise Barkauska: Jā. Nu tad pastāstiet, ja Jūs atceraties, to pirmo dienu, tās sajūtas [ko jutāt]. Kas mita jūsos?

Jānis Vilaks: Nu teikšu tā, ja tā godīgi runājot, tad bija, protams, kaut kāda tāda neziņa, bija arī bailes. Uz to mūs sagatavoja mūsu paulīniešu mūki Polijā. Mūs jau sagatavoja kā karam, pārņēma nozīmē, protams [..]. Tas, tāpat kā skolotājs, viņa pirmā darbavieta, speciālistu pirmā darba vieta. Nu kā tevi tur uzņems, tev nav pieredzes un tā tālāk. Protams, ka baidījāties. Jā, es, pieņemsim, personīgi baidījies. Bija tāda neziņa [..]. Pirmais, ko es lūdzu no Dieva un Dievmātes. Pirmais es lūdzu tādu žēlastību, lai palīdz man iejusties tajā draudzē. Lai spētu palīdzēt ar tām zināšanām, ar to pieredzi, kas man bija patreiz, lai spētu tiem cilvēkiem sniegt pirmo garīgo palīdzību [..]. Lai, Dievs man dod prāta apgaismību, Svētā Gara gaismu, lai viņš sūta šurp tikai tos cilvēkus, kuriem es varu palīdzēt. Kuriem es nevaru palīdzēt, tā es, protams, nelūdzu, lai nesūta, [smejas] bet, varbūt, lai nogaida vēlāk.

Jā, protams, ka pirmie gadi bija grūti, bet atskatoties atpakaļ, tas bija ļoti skaisti, (brīnišķīgi), tie gadi. Daudz iemācījāmies, mēs paši mācījāmies [..]. Nu ar draudzi sadzīvojām, kā saka, centāmies iet visur. Pirmajā gadā, tā laika direktors, Skaistkalnes vidusskolas direktors, bija Mārtiņš Osis. Un līdz ar to, mēs ar tēvu Juri aizgājām vizītē, tā teikt. Direktors, protams, bija atvērts. Viņš redzēja, ka tie ir garīdznieki, ka izskoloti, gudri cilvēki [*smejas*]. Viņš arī deva man zaļo gaismu skolā, varbūt, viens otrs skolotājs, varbūt, tā neziņa un kas tagad būs, tā teikt. Kā saka, ne līdz galam akceptēja to, jo nezināja, kas mēs esam par putniem. Tagad, protams, viss ir mainījies, tagad visi, protams, gaida mūs ciemos skolā. Esam ieguvuši autoritāti. Bet nu sākumā nebija viegli, jā, kamēr to autoritāti izcīnīja, vajadzēja paiet gadiem. Nu tā.

Alise Barkauska: Nu, jā. Izklusās diezgan sarežģīts sākums. Kā jau visiem. Un tad, mani vēl interesēja... [laikrakstā] “Bauskas Dzīve” 2015.gadā rubrikā “Ticības ceļā” lasīju, ka baznīcā pastāvīgi dzīvo divi mūki, bet daži raksti atšķirās, citur [rakstīts], kad jūs atnācāt četri, citur trīs, tagad ir divi. Tad kā īsti tagad ir?

Jānis Vilaks: Nu tur ir tā, ka tas bišķi pamainījās. Es tagad neatcerēšos no galvas precīzi, bet tā doma ir tāda, ka mēs no sākuma atnācām trīs. Un tad, es tagad nepateikšu precīzi to datumu, bet pie mums pievienojās [..] brālis, kurš tagad ir aizgājis citā dzīvē. Imants, viņš tagad ir apprecējies. Bet tur viss no baznīcas viedokļa ir kārtībā (apstiprināts). Viņš varēja precēties, (laulāties). Bet viņš bija brālis, nebija priesteris. Es tev nedaudz paskaidrošu. Tātad, paulīniešu ordenī izšķir divu veidu statusu. Ir mūks brālis un ir mūks tēvs. Brālis iziet divu gadu formāciju, bet viņš nestudē neko. Viņam nav studijas, viņš iziet to pārbaudes laiku, tiek sagatavots, un viņš jau sāk aktīvi darboties tajā klosterī, baznīcā tur, kur viņu nozīmē. Tas nozīmē to, ka viņš vairāk pieskata baznīcu, mazgā, varbūt, gatavo ēst, bet tāpat kopā mums ir lūgšanas, tāpat kopā notiek tā darba sadale, bet viņš, varbūt, ne tik daudz tajā garīgajā [..] kalpošanā iesaistās, kā mēs, priesteri, tēvi. Tēvs nozīmē to, ka viņš ir gan mūks, gan priesteris un tāpēc lieto man tēvs Jānis, lai nebūtu jālieto mūks un priesteris, tik gari to visu penteri, var teikt. Tad vienkārši lieto to vārdu tēvs. [..]. Nu tad viņš kā brālis, tātad viņš, pabeidz to formāciju. Nu tad mēs bijām, es tagad nepateikšu, kurš tas bija gads, 2002. gads vai vēlāk, tad mēs bijām četri sākumā. 2004. gadā... tur bija tāda lieta, ka tai laikā bija Liepājas diecēzes bīskaps Vilhelms Lapelis, kurš tagad pensijā ir. Bet tad viņš bija aktīvs un viņš brauca pie mums Kanepenes baznīcas svētkos. Tagad tā ir kā tradīcija jau. Kanepenes svētki ir trīs dienas. Piekdien, sestdien, svētdien. Un viņš parasti brauca sestdienā, kad ir laulāto tikšanās diena, un viņš redzēja visu kā te notiek, arī bija labus vārdus dzirdējis par Skaistkalni un kā mēs te paulīniešu mūki ejam pa mājam pirms Ziemassvētkiem, tiekamies ar cilvēkiem, ejam skolās, mācām kristīgo mācību, aktivitātes un viss pārējais. Viņam tas ļoti iepatikās, viņš vēlējās, lai būtu allaž mūki arī, tātad, Liepājas diecēzē (Kurzemē) un tad, kad bija pirmās sarunas ar mūsu priekšniecību, tēvu Staņislavu Hodunu un tad, kad atnāca, tātad, beidzis studijas viens latvietis (tagad neminēšu), lai paliek tur tie vārdi un uzvārdi. Viens latviešu paulīniešu mūks atnāca pēc studijām uz Latviju (kalpot) un līdz ar to, tad radās ideja, nu, kad varētu divos klosteros dalīt. Jo tā ir tāda tendence arī prakse. Tas nav nekas tur, sevišķs, jo tas ir labi gan no veselības viedokļa, gan no garīgā [viedokļa]. Pieņemsim, konkrētā valstī ir divi vai trīs klosteri, ne tikai viens klosteris, līdz ar to viss attīstās tālāk. Un 2004.gadā, tātad, atvēra otro klosteru māju (tas ir Ventspilī), tā bija Svētā krusta

pagodināšanas baznīca, līdz ar to, tad deva tos dekrētus un tad aizbrauc tēvs Juris Krisūns, tagad arī patreiz ir tur, kalpo ar Malkinski Mariušu [*meklē izdrukātajos dokumentos precīzu informāciju*]. Re, kur ir! [*atrod nepieciešamo informāciju dokumentos un rāda*] Malkinskis Mariušs, tātad viņi divatā. Viņiem tā, kā tika norīkota nu, lai tur būtu kaut kas līdzīgs, kā Skaistkalnē. Jo arī, jāpiebilst to, ka Latvija nav bagāta ar priesteriem garīdzniekiem, vienmēr ir trūkums. Protams, tad Vilhelms Lapelis, (tai laikā bīskaps), nopriecājās, kad nu ir tāda iespēja. Arī ordenis apstiprināja to iespēju, ja tāda iespēja ir dota, vēl pie tam, tā ir pilsēta, tā ir Ventspils, kur priesteri nebija tik daudz. Kurzemē vienmēr ir trūkums ar priesteriem. Līdz ar to, nu kā saka, aizgāja, viņi abi divi tur kalpot. Līdz ar to mēs palikām šeit [Skaistkalnes baznīcā] trīs. Tas nozīmē palikām, tātad, tēvs Jānis, tēvs Staņislavs un brālis Imants. Un tad tur tā situācija bišķi pamainījās. Laika gaitā ir pamainījies, kad ir tā, kad mūkiem (īpaši brāļiem), viņi atjauno svētsolījumus. Ar priesteri tur viss, viss, viss ir kārtībā. Tas nozīmē, ka pirms priesteri konsekrācijas kā diakons ir salicis mūža svētsolījumu Dievam, vēlāk viņu iesvēta par priesteri un tur neko mainīt nevar. Brālim bija tā, ka brālis pirms vēl mūža svētsolījuma Dievam, viņš var mainīt [domas], domāt. Tieši Imantam bija tas moments, ka viņš varēja domāt un tad tur sanāca tāda situācija, ka tomēr viņš nebija gatavs. Kā saka pilnīgi palikt par brāli mūku. Līdz ar to viņš varēja aiziet laicīgā dzīvē. Līdz ar to viņš atstāja mūsu klosteri, tad mēs palikām divi ar tēvu Staņislavu. Tagad patreiz uz doto brīdi ir divi tēvi tepat Skaistkalnē un divi Ventspilī [..]. Esam pirmie latvieši kā tādi Baltijas valstīs, jo ne Lietuvā, ne Igaunijā nav paulīniešu mūki kā tādi vispār. Tas nozīmē to, ka 2001. gads paulīniešu vēsturē, tātad, esam pirmie latviešu paulīniešu mūki. Man bija tas gods arī saņemt nu kā pirmajam latvietim, (paulīniešu mūkam), savu numuriņu. Tas ir 349. Tēvam Jurim ir bišķiņ cits numuriņš.

Alise Barkauska: Bet ar ko tad īsti paulīniešu ordenis atšķiras, es tur lasīju par kapucīnu un jezuītu ordeņiem. Un tad es tagad tā īsti nesaprotu, ar ko tad atšķiras paulīniešu ordenis no citiem?

Jānis Vīlaks: Nu jā, te arī tajā mūsu bukletīnā ir rakstīts, es to arī pakomentēšu, nolasīšu, kas te rakstīts mums ir..*[sāk lasīt bukletīnu]*. Paulīniešu ordeņa mērķis ir Dieva Kontemplācija vientulībā, liturģisko lūgšanu izplatīšana, gandares realizācija, Dieva dzemdētājas kulta izplatīšana, kalpot baznīcai, Dieva vārda sludināšana un tā tālāk. Un tā ļoti vienkāršu valodu [runājot], vienkāršā mirstīgā [valodā runājot]. Ar ko tad mēs atšķiramies no citiem. Mums galvenais tas...Katram ordenim ir kaut kāds virziens. Mums tas sauklis ir Solus cum Deo solo, tulkojumā nozīmē viens ar vienīgo Dievu. Tas nozīmē to, ka mums tas akcents ir..[..]. Tu pavadi kaut kādu laiku lūgšanā vientulībā ar Dievu, tas nozīmē ne tikai tās lūgšanas, kas ir obligātas kopējas lūgšanas ar citiem mūkiem, ar tautu un tā tālāk, bet arī individuālās lūgšanas ar Dievu un tagad tu esi tā, nu tā, kā saka, nedaudz vairāk kļuvis tāds garīgāks, tad tu arī to garīgumu, to mīlestību, to, to žēlastību ved arī pie citiem cilvēkiem. Bet atšķiras ar to, ka, tātad, mēs vairāk apkalpojam tieši Dievmātes svētceļojuma vietas un paulīniešu mūki ir arī īpaši ar to arī, kas ne tikai Jasna Góra, bet arī citās svētceļojuma vietās tieši ar gandares (grēksūdzes) jeb izlīgšanas sakramentu, tas nozīmē, respektīvi to, ka pirms tad, kad es arī kalpoju praksē Jasna Góra Čenstohovā, pirmo gadu mums vajadzēja praksi iziet un tad arī mēs redzam to, ka no visas Polijas brauc cilvēki pat 500 vai 600, vai pat vairāk kilometrus, lai tieši uz to klosteri aizbrauktu, palūgtos pie Dieva, pie Dievmātes un pēc tam

aizietu sakārtot savu dvēseli un izsūdzētu savus grēkus Jēzum. Un es redzēju to un es arī pats piedzīvoju to, ka cilvēks patiešām stāv rindās tur stundu, divas stundas, lai sakārtotu savu dvēseli. Tieši arī tas gandarīšanas sakraments, tas paulīniešu mūkiem ir tā kā nū, izteikts, tāpēc ne par velti Jānis Pāvils II, svētais pāvests, tad, kad viņš viesojās, es tagad nepateikšu, kurā gadā, viesojās Polijā Jasna Góra Čenstohovā, viņš ļoti skaisti pateica, tas arī kaut, kur te ir..[meklē dokumentos precīzu informāciju] Jā, te viņš raksta [lasa no dokumenta], Jasna Góra, visjūtīgākais aprūpes punkts visā Polijas zemē, īpaši tad, kad iet runa par grēksūdzi. Bet viņš arī teica, Jasna Góra Čenstohovā, kur tas mūsu galvenais klosteris, viņš teica, ka tas ir gan tautas altāris, gan lūgšanu vieta, gan vieta, kur sakārtot savu dvēselīti. Protams, arī tas ar ko tad mēs, protams, [..] arī citu ordeņi to pašu, līdzīgi dara, bet, kā jau minēju vēlreiz, tā atšķirība ir tā, ka mēs neesam [..] tik [..] ļoti aktīvi. Neejam tur tagad baigi tur televīzijās, tur visādos šovos neuzstājāmie, neejam Universitātēs. Pieņemsim, dominikāņu mūki [..] var iet mācīt Universitātēs, var darīt intelektuālo darbu, attīstot avīzes, izdodot grāmatas, tās tulkot. To mēs arī, protams, darām, ja? Bet mums vairāk kalpošana [saistās] tieši ar to cilvēku, ar ģimenēm. Tiešāk sakot, šeit mēs to darām. Kā saka, uzņemam visas ģimenes, kas brauc svētceļojumā vai vienkārši tāpat vēlas rast risinājumu un tā tālāk. Tātad būtībā, nu galvenais akcents ir tas, ka mēs esam vientuļnieku ordenis, tas nozīmē [..] lūgšanas vientuļībā ar Dievu. Un tad šo garīgo gaismu cenšamies nest cilvēkiem, kas apmeklē Dievmātes svētceļojuma vietas sanktuārijus. Protams arī visi tie sakramenti, kas tur ir - grēksūdze, un citi, svētceļojuma vadīšana un tā tālāk. Nevar jau tā [..] stingri, tā strikti nu noteikt, ja? Tur ir robeža. Taču patiesībā [..], pieņemsim, [..] ir dakteris. Dakteris iziet visu un tikai pēc tam viņš, pēdējos gados specializējas kāds ārsts viņš var būt. Mums jau tāpat. Tas mūsu mērķis ir vest cilvēku pie Dieva. Tik jautājums, varbūt, pa nedaudz citu ceļu [to cilvēku vest]. Pieņemsim, ir cilvēki, kuriem nevajag mūkus, viņi vienkārši iet pie parastā mācītāja garīdznieka. Ja viņš sniedz viņam to, ko viņš vēlas saņemt, viss ir kārtībā, okey, ja? Bet ir kaut kādas, tādas lietas, ko vienkārši, varbūt, kā, lai pasaka, pie viena mācītāja garīdznieka viņš to atbildi nesaņem. Viņš grib kaut ko vairāk un tad viņš klausās: “Tu zini, tur Skaistkalnē, tur tāda īpaša vieta, kur cilvēka lūgšanas tiek uzklauskātas, tu tur pakonsultēties ar tādu mūku, tēvu Staņislavu vai tēvu Jāni un tev atbildes būs un viss kārtībā”. Nu tad viņš paklausa, ieklausās, atbrauc, sazvanāmieš, satiekamies, notiek gara saruna un ļoti skaisti, kad mēs varam kaut kādā veidā palīdzēt. Vienkārši mēs esam instrumenti Dieva rokās var teikt, ja? Tā arī nav nejaušība, kad mēs kā paulīnieši esam tieši Skaistkalnes svētceļojuma vietā, jo itkā jau visi ordeņi, visi priesteri cenšas par ģimenēm [iestāties], bet tas ir tai reizē mums tāds liels gods un arī tāda, var teikt, dāvana, žēlastība no Dieva, ka mēs varam kalpot tādā īpašā svētceļojuma vietā. Jo mēs zinām to, ka arvien vairāk un vairāk tagad uzbrukumi tiek vērsti tieši tradicionālām ģimenēm, tās ir stipri jāaizstāv, jo, ja ģimenes ir stipras, tad arī valsts ir stipra. Un līdz ar to brauc cilvēki no visas Latvijas meklēt to risinājumu, palīdzību. Ir daudzi, kas ir slimi, daudzi, kam, varbūt, nav darba, daudzi, kam tur nav bērniņu vai kaut kādas citas problēmas. Cilvēki man iedod arī speciālu lapiņu, viņš pats nevar atbraukt uz Skaistkalni, vai tur transports nav vai neiet, tad līdz ar to, viņš iedod man, es aizvedu to lūgšanu, notiek aizlūgums. [..] Katra diena ir kaut, kas neparasts. Šodien, piemēram, man zvana x cilvēks luterānis, viņš ir dakteris, viņš tagad zvana un meklē palīdzību. Visādas nelabas lietas notiek mājās un darbavietās, un tad mēs sakām, jā, labi, šodien būs aizlūgums! Cilvēki, kas meklē, viņiem jau Dievs palīdz. Tas ir jautājums, vai obligāti? Obligāti nav jābrauc uz Skaistkalni, bet nu te ir tas moments, ka

tieši ģimenes, laulātie pāri, (saderinātie pāri), viņi arī zina to, ka šeit ir tāda vieta, kas [pastāv] jau 325 gadus, pagājušo gadu mēs svinējam jubileju, kad lūdzamies par ģimenēm.

Alise Barkauska: Ļoti interesanti, tiešām prieks, ka cilvēki brauc pie Jums. Nu tad, varbūt, pastāstiet, kādi Jums ir tie galvenie pienākumi baznīcā?

Jānis Vīlaks: Galvenie pienākumi...nu, nuja mēs tā visu teorētiski runājam, nu tad galvenie pienākumi ir rūpēties par visām ģimenēm, visiem cilvēkiem, draudzēm, protams, lūgties. Bet nu galvenie pienākumi ir kristīt, laulāt, apbedīt. Jā, protams, un palīdzēt cilvēkiem, kuri, kaut kādā mērā, vēlas sakārtot savu dzīvi. Tā ļoti vienkāršoti runājot. [...] Mums notiek katru dienu Dievkalpojums, svētā Mise [...] tas nav tikai svētdienās, pieņemsim, luterāņu baznīcās ir tā, kad atsevišķās vietās var tikai piektdien, sestdien, svētdien. Nav katru dienu, bet mums ir katru dienu tāpēc, ka tas ir sanktuārijs, tā ir svētceļojuma vieta, tas ir normāli. Svētās mises notiek katru dienu. Kādā konkrētā nodomā tiek vadītas [mises], tas ir par ziedojumiem. Tur ir lūgšanas, lūdzamies kopā ar tautu (ar ticīgo tautu). Galvenie pienākumi ir uzņemt visas tūristu grupas, kas brauc pie mums ciemos. [...] Vienā gadā bija ļoti daudz skolu, skolotāji, kas brauca. Kā papildus maršrutu iekļāva Skaistkalnes svētnīcu. Un tieši tikai tā, nevienu citu nevajag [smejas]. Man bija tāds kuriozs. Es varu padalīties. [...] Parasti es tā cenšos pierakstīt, nav tā, kad es neatcerētos, bet nu gadās [...]. Es kaut, kur laukā esmu, man zvana, ja? Tu pieraksti, mēs te braucam tūlītās, rīt vai parīt. Bet man nav, kur pierakstīt! Nu akurāt nav, kur pierakstīt! Tagad es mēģinu atcerēties, bet atkal nākamais pienākumus un tas, un tas. Un kaut kā palaidu garām, kad vienā dienā man būs nopietna grupa no skolas, (Rīgas skolas) un es tagad tai dienā domāju, nu beidzot man brīva diena ir! Man bišķiņ brīvais hobijs ir fotogrāfēšana. Atbraucu uz veczemju klintīm, baudu skaisto dabu beidzot. Pēkšņi zvana telefons: “Tēvs Jāni, mēs kavēsimies, mēs būsim pēc stundas!” Nu ko tagad? [smejas] Nu es saku: “Nevaru kāds cits?” Viņi atbild: “Nē .nē, nē, ja nav, tad mēs nebraucam, tikai Jums jābūt!” Nu tad es nedrīkstēju to teikt, kur ir tūlīt un, kur ir veczemju klintis. Un tad es visu ātri metu malā un ātri braucu, lai paspētu speciāli. Braucu tos kilometrus n-tos, lai varētu grupu novadīt un tad es pateicu tā, ka nu laikam būs lielā zivs pieķērusies, jo tas ir upuris. Tev jāatsakās no visa pilnīgi, visi plāni jāmaina. Kad es atbraucu, Dievs tā sakarāja, ka viņi tiešām kavējās, un nu vēl kaut kur aizkavējās, un es tikai ātri pārgērbos, un eju. Un šie jau gāja man pretī. Tad tur bija tādi jautājumi jauniešiem! Tiešām bija prieks, gandarījums, ka tu varēji braukt tādus kilometrus un varēji arī viņiem kaut kādā veidā vismaz palīdzēt satikt Dievu savā dzīvē. Es domāju, ka pirmā tikšanās ar mācītāju, ar mūku, ar priesteri ir ļoti svarīgi cilvēkam, ja tas pozitīvais ir tajā tikšanās laikā, nū, tad ar to arī var [aizraut]. Nu, pieņemsim, tāds mazs momentīņš. Tie brīnumi jau notiek nepārtraukti Skaistkalnē. Viņus nevajag meklēt nekur tālu. Pirms daudziem gadiem bija atbraukusi x grupiņa, tur no x pilsētas, darbinieki, un mums ļoti laba sadarbība ar skolu. Un skolā tur direktores kundze, Svetlana Vāverniece, viņa vienmēr parāda skolu. Tur kaut kādas konferences vai, kas tur. Un tad obligāts pasākums ir- gribi negribi, bet jāiet uz baznīcu ir. Apskatīties kāda skaista un tā..Un tad daudzi tie skolotāji, kuriem vispār nav nekādas saprašanas par baznīcu, tad pirmoreiz, varbūt, nezīnu..pēc 10 gadiem vai kā, ir iegājuši baznīcā. Tagad novadu ekskursiju visu, tagad paiet kaut kādi 5 vai, cik gadi un tagad tas viens cilvēciņš no tās grupas šogad laulāsies mūsu baznīcā. Viņš atcerējies to ekskursiju, atcerējās baznīcu. Viņš pateicis, ja laulāšos, tad tikai Skaistkalnē. Tā tās lietišas visas notiek tā. Vēl

galvenie pienākumi, protams, arī palīdzēt tiem cilvēkiem, kuriem varbūt kaut kas [nepieciešams] vai, varbūt, neesam tik praktiski, bet nu, ja tiešām ir tāda vajadzība... Ir arī cilvēki, kas dzīvot trūcīgi [*zvana telefons*]. [..] Kas ir šeit mums papildus, kas nav citos [ordeņos], mums ir tas maģistra grāds, es arī pagājušo gadu pabeidzu papildus pedagoģiskos kursus... Mums ir tā, ka mēs izmantojam to iespēju, ka mēs varam iet skolās un mums tas grāds atļauj, mēs varam mācīt kristīgo mācību. Līdz ar to [..] tas nozīmē to, ka visos pasākumos, kas notiek skolā pagastā, pašvaldībā.. ņemam aktīvu līdzdalību. Vakar, pieņemsim, mums bija tāds pats moments pie Kaminsku akmens. 25. marts, genocīdu piemiņas upuru diena. Mums ir laba sadarbība ar kultūras nama darbinieci Līgu, viņa vienmēr paziņo, ka ir kaut kāds pasākums, tad es arī esmu klātesošs un visi izlaidumi, sākot skolu, beidzot skolu. Kad atbrauc kaut, kādi ciemiņi, pieņemsim, Vītoli fonds tur pie vadītāja, vai tur režisors Jānis Streičs bija atbraucis pagājušogad. Mēs esam kopā, izrādām baznīcu. Dažreiz arī tā būšana visur klātesošam visiem pasākumiem arī, nu..tavu privāto dzīvi tā, kā bišķi nu, un tad ierobežot, teiksim, bet nu tā ir kalpošana. Es no tā nebaidos.... Baltais habits, dažreiz arī mūs ir nosaukši par baltiem eņģeļiem, teikt nu nezinu vai mēs esam balti eņģeļi vai kā, bet to ir prieks dzirdēt! Kāds bērns nosauc tevi par Dieviņu vai par baltu eņģeli. Tā redzam arī to mīlestību, sirsnību. Arī no mazās skoliņas bērniem, ka viņi grib apkampt tevi kā labo tēti un gaida kristīgo mācību. Tas jau arī daudz ko nozīmē, ja? Protams, ka ne visi cilvēki iet uz baznīcu [..]. Bet parādīt to ceļu pie Dieva, ka varam ar Dievu, ar ticību, ar mīlestību panākt daudz, daudz. Ir jau cilvēki, kuriem es piedāvāju savu palīdzību, bet viņi atsakās. Bet mēs nedrīkstam dusmoties, tā ir viņa izvēle, mums bija pienākums piedāvāt. Mums arī, viena tur kundzīte, viņai bija problēmas, slimības. Es saku: "Nu taču vajag atnākt uz baznīcu, nu cilvēki pat brauc no Rīgas speciāli, noliek lūgšanu un paliek veseli, dziedināti, bet Jūs tepat Skaistkalnē dzīvojat, kas tad 5 minūtes nevar aiziet?" Nu redzi, te ir tas moments, kad nevar pārvarēt sevi. Padomju laikā viņš tā kā nevarēja iet uz baznīcu, visi skatījās, smaidīja un tad, kad tagad var iet, viņš nevar sadūšoties. Viņš domā, ka tagad visi uz viņu rādīs ar pirkstiem. Tā, protams, nav ja? Bet, bet nu lauzt to veco domāšanu nav viegli. Nu vēl tie galvenie pienākumi.... to runāju arī [raidījumā] "Province", to teikumu - būt vienmēr gatavam. Tas ir pats grūtākais. [*zvana telefons*] [..]. Brīnumi tiešām notiek, ļoti lieli brīnumi notiek, un tieši aizlūgumi, negribu lielīties, bet tur, kur ir svētceļojumu vietas un ja tās svētceļojuma vietas apkalpo īsti, patiesi mūki garīdznieki, nu tās tad arī tiek uzskatītas pasaulē par svētākajām vietām, tāpēc ne par velti ticīgā tauta, arī ziņkārīgie brauc uz tām vietām. Ko nevar vienkāršas lūgšanas to var mūku lūgšanas, tomēr, kā saka, tāpēc jau mūki ir. Ar ko tad mēs atšķiramies no parastiem priesteriem? Atšķirās ar to, kad mūku spēks ir tā kopējā lūgšana, tas nozīmē, mums ir aizmugure, mums ir 100 mūki, mums ir 50 mūki un tad, kad viņi vienojas lūgšanā, viņš nav viens pats. Mēs arī braucam katru gadu uz tikšanos un ļoti skaisti var redzēt visus tos mūkus. Tur Vācijā, Anglijā, Slovākijā, Spānijā, Itālijā, Austrālijā, piemēram, Amerikā, kur mēs esam, ja? Un tagad tu ar visiem satiecies, runājies, kopā lūdzies. Tas ir vienkārši fantastiski. Šeit neiet runa par to, ka cilvēki paši var teikt, ja, tur mentalitāte, bet nu galvenā misija mums ir vienkārša- vest cilvēkus pie Dieva, protams, arī, ja tā stingri runā, nu tā konkrēti, četros vārdos, tad mums priesteriem, garīdzniekiem galvenais uzdevums ir būt garīgajiem dakteriem, lai kādreiz visi nonāktu debesīs. Tur ir tā pati galvenā dzīves jēga. Ja to jēgu pazaudē, tad pārējam nav jēgas. Neiet runa par to, ka tikai redzēt.. tur tāds ķēdītes princips sanāk. Mums jānāk runāt ar grupām, kas atbrauc, kas ir tūristu grupas, skolēnu

grupas, ne par daudz ne par maz, bet runāt tā, lai ieinteresētu cilvēku domāt savādāk. Notiek arī šīs mazās lūgšanaņas par tām grupām, kas atbrauc pie mums ciemos, notiek arī brīnumi. Pieņemsim, kaut kas no tās grupas, piemēram, tāds moments kā te bija daudzus gadus atpakaļ, no Valmieras skolas bija atbraukuši [cilvēki]. Pēc ekskursijas atnāk x cilvēks pie manis un saka tā: “*Mācītāj, kas man jādara, es šajā baznīcā jutu, ka man jānokristās.*” Un tas ir saldais ēdiens priesterim. Un tad tu redzi to jēgu visam tam. Kad kaut kā Dievs uzrunājis to cilvēku, ka viņš visu var mainīt uz labo. Ļoti grūti ir, bet Rīgas rīdzinieki, (Rīgas skolas), nu..ar viņiem ir grūti runāt, teikšu godīgi, es runāju, bet viņi daudz ko nepieņem, viņiem ir cits tas modelis un tā interneta pasaule. Tas viss, viss, teikšu godīgi, sabojājis viņiem to prātu, bet daudz nopietnāk, un daudz vairāk ieklausās, citu reģiona, citu novadu [bērni], kas ir ārpus Rīgas un pēkšņi var paslavēt. Tāds kompliments ir Cēsis, Sigulda, Valmiera. Par, cik bieži pie mums no visiem reģioniem, visām pilsētām, tad šo reģionu (Vidzemi) var paslavēt ar visaugstāko latiņu. Jā, jo viņi ir izglītoti latvieši. Viņi ir kulturāli, viņi sporto, viņi domā pilnīgi plašāk, savādāk, turklāt, domāju, ka tur arī skolotāji iegūlta ļoti lielu darbu tajā. Tā kā, varbūt, arī mācītāji ir, teikšu tā, sakarīgi tajā vietā [smejas]. Pilnīgi cits prieks, kā viņi prot klausīties. Tu norunā, pieņemsim, stundu, tā ekskursija mums ir 40 minūtes, bet es norunāju stundu un viņi saka [ekskursijas bērni]: “Mācītāj, Jums labi sanāk nu vēl bišķiņ, mēs esam izslāpuši.” Labi, es novirzījos no tēmas.

Alise Barkauska: [...] Es jau minēju,ka [laikrakstā] “Bauskas Dzīve” intervijā Inga Pavlovska minēja, ka bez Jums vairs nekas nenotiek. Un, droši vien, visi jau ir pieraduši, visiem Jūs ļoti patīkat un tā arī tas notiek. Varbūt, varat pastāstīt tuvāk to, kā Jūs tad īsti iesaistāties Skaistkalnes kultūras vidē?

Jānis Vīlaks: [...] Patiesību sakot, pirmām kārtām ir jāpateicas Dievam, maniņem vecākiem un pasniedzējiem...Mācījos Jelgavas akadēmijā, tas man arī iemācīja skatīties plašāk, kontaktēties ar cilvēkiem, un, protams, jāpateicas arī tai augstskolai, kurā mācījos Krakovā, jo ja tur...nu ārzemes ir ārzemes, tomēr Polija, teiksim, godīgi, tiešām rāda labu piemēru visā Eiropā, nebaidīšos teikt visā Eiropā. Iet runa par to garīgo dzīvi, ticēšana Dievam un garīgām un ētiskām vērtībām, un es pamanīju to, kad tur Polijā priesteri, tas ir ļoti liels gods, kad, pieņemsim, atver rātsnamu, vai kaut, kādu jaunu skolu, vai veikalu, tiltu atvērt. Un tas ir normāli, ka priesteris aiziet un to pasvētī. Tieši otrādi tas būtu nepareizi, ja nebūtu pasvētījis priesteris. Un tad es pats vienkārši piedāvāju...Mums ir visi trīs veikali pasvētīti, arī pasts pasvētīts [smejas] Skaistkalnē. Negribu lielīties, bet arī viens x veikals, kas Skaistkalnē pateicoties Dieva svētībai tika pasargāts no ugunsgrēka [tika pasvētīts]. Notika ugunsgrēks, varēja aizdegties, bet nu paspēja nodzēst. Tur blakus māja dega lejā.Nu līdz ar to mēs cenšamies piedāvāt sevi, skaidrot, mācīt cilvēkiem, ka tas ir ļoti svarīgi. Arī uzaicinājums bija Bauskā, kad atvēra to jauno rātsnamu, tagad nepateikšu, kurš tas gads bija, mēs bijām goda viesi. Es arī pasvētīju jauno rātsnamu. Un arī Skaistkalnes jauniešu pūtēju orķestris arī piedalījās tajā pasākumā. Šeit ir svarīgi saprast to, kad esot kopā ar cilvēkiem, tu klausies, tu domā, kā tie cilvēki, tu novērtē, pieņemsim, kaut kāds koncerts vai kaut kāds pašdarbnieku pasākums vai teātris, un tu esi ielūgts tur. Nedrīkst atteikt, tieši otrādi jāmeklē [iespējas], lai tu būtu kopā ar viņiem, jo ir tā, ka cilvēki skatās, kad nu o! Mācītājs, priesteris, tēvs Jānis ir klātesošs. Nu tad cenšās labāk nospēlēt vai nodziedāt un tad, kad [...] būs nepieciešamība, vajadzība, tomēr jau tagad daudz vieglāk atvērsies tas, kad viņš atnāks uz baznīcu. Mēs

cenšamies to robežu nojaukt un, protams, nešķirojam tur katolis, luterānis. Protams, cenšamies būt visos pasākumos. Kafejnīcu [Skaistkalnes] pasvētīju. Arī tiltu jauno, par ko man ļoti liels prieks. Mēs saucam to par mīlestības tiltiņu Skaistkalnē, kas ir, kad uz Kurmeni brauc. Tas tika atvērts, pasvētīts un tad, kad es paklausījos, kā tur, protams, tas nav nemaz pārmetums tikai nu tā salīdzināt, kad lauku cilvēki var būt atvērtāki, vēl nav ieslēgušies sevī iekšā, bet tai pašā gadā atvēra tiltu Bauskā.. Un dzirdot, kā atvērt to tiltu, nu tad mēs jau tur ar lielo burtu esam [smejas]. Bauskai, cik liels tilts un, cik liels tilts ir Skaistkalnei. Nu tur viņi oficiāli, maza grupiņa tur bija, kaut kas tur nebija, savukārt mums bija orķestris, mums bija dejošana, mācītājs. Koncerts, bija riktīgs vakara gaismā.. nū svinīgi.. Pa lielo tas bija. Nu tā smuki tiešām bija tā teikt, ja? Protams, ja tevi ielūdz, un tu centies piedalīties visos pasākumos, tas nozīmē to, ka ir jādomā, ko runāt cilvēkiem, jo katrs vārds, ko tu pasaki tiks 10 reizes filtrēts un tā ir reizē arī atbildība, reizē arī kalpošana. Es gribētu pateikt tā ir tāda nu, arī reizē smaga kalpošana, jo tev viss jāpākārto. Pieņemsim, man tur vienu gadu bija iepļānotas brīvdienas Polijā (kalnos). Man reti arī sanāk tās brīvdienas, bet nu man bija dažas dienas iepļānotas. Tad direktores kundze pazvana: “Nu, tēvs Jāni, ir izlaidums, tā kā tu esi, tu nedomā kaut kur aizbraukt.” Līdz ar to man vajadzēja vienu dienu ātrāk [atbraukt], es atteicos no kalniem, protams, es to nesaku skaļi, es saku kā tas reāli notiek dzīvē. Un aiz cieņas pret tiem cilvēkiem, skolniekiem, es to vienu dienu saīsināju, līdz ar to es atbraucu ātrāk, lai varētu būt uz izlaidumu. Tās tā kā aizkulisītes. Bet nu šeit ir tas, ja tu domā par tiem cilvēkiem, cieni to, ko viņi dara, tā teikt, tad arī pēc tam cienīs tevi. Kā jau minēju, atrast laiku priekš visiem, tas ir grūti, tas nav viegli. It sevišķi tad, ja mēs ejam, tagad bišķi mazāk, bet kādreiz tas mums bija daudz vairāk, pirms Ziemassvētkiem mēs gājām cauri ar katru ģimeni, uzklaušājām, runājām. Tā ir baigā slodze, to, protams, nedara [izplatīti], to tikai dara Latgalē un atsevišķās vietās uz Ziemassvētkiem apmeklē mājas un pasvētī. Kas vēl tāds, protams, cenšamies būt kopā [...] dzejas dienās vai valsts svētkos, uzrunās, dievkalpojumos. Jā, protams, neparasts ir tas, kad bija, es negribu lielīties, bet nu tāda situācija. Dažus gadus atpakaļ Vallē un Vecumniekos, tur bija viens mācītājs, (luterāņu mācītājs) un tur sanāca tā, nu parasti tā nepārceļ pirms Ziemassvētkiem, bet sanāca tā, ka pārcēla to mācītāju pirms Ziemassvētkiem uz citu teritoriju, citu pilsētu un skolas vadība, un arī draudzes vadība, lūdza mani vai es nevaru skolniekiem novadīt Ziemassvētku dievkalpojumu. Te ir tas unikums, [...] tas, ka ar baznīcu var sadarboties. Priesteris, mūks sadarbojās ar tautu, ar skolotājiem. Un bija unikums tas, kad es, katoļu mūks, tēvs Jānis, priesteris, luterāņu baznīcā, Vallē un Vecumniekos, skolēniem, bērniem vadīju Ziemassvētku dievkalpojumu. [...] Un, protams, arī kādreiz, tagad bišķi mazāk, bet kādreiz vadīju svētceļojumus, ceļojumus uz Poliju. Tur nebija tikai baznīca, bet tur bija arī plosti, bija kalnā kāpšana. Tur apskatījām skaistas [vietas] Dienvidpolijā, Ziemeļpolijā. Arī tas, ka skolotāji izmantotu šo iespēju, arī vienkāršā tautu brauca, kuri varēja piedalīties. Tagad vienkārši mēs esam divatā Skaistkalnē un līdz ar to nevaru. Es nevaru tā vienkārši braukt un vadīt tik bieži ekskursijas un svētceļojumus, es arī saudzēju to otru tēvu, viņam veselība nav tik daudz. Protams, gribētos, lai būtu vēl kādi, mūks šeit, (latvietis), jālūdzās par tiem aicinājumiem, lai būtu. [...] Ir nometnes, ir konferences, tikšanās, tagad vadu rekolekcijas, eju svētceļojumos, vadu viņus uz Aglonu, pieņemu svētceļojums, kas ir uz Kanepenes svētkiem. Tagad arī jau 11. gadu pēc kārtas ies ar kājām svētceļinieki no Rīgas svētā Franciska baznīcas jaunieši kopā ar garīgā semināra audzēkņiem, kur arī kopā lūgsimies par ģimenes vērtībām. Nevar jau to visu uzreiz tā izstāstīt, tas pamazām nāk, bet nu tas, kas

būtībā ir izdarīts, es domāju, kad nu pateicoties Dievam un cilvēku atsaucībai, ir daudz panākts. Protams, ka gribētos daudz vairāk. Es uzreiz pasaku, ka es neesmu būvētājs, cēlējs, kā tas ir Andreja Mediņa gadījumā. Andrejam Mediņam piemīt ļoti tās organizatoriskās spējas. Nevar noliegt, viņš dabūja Latvijas gada lepnumu. Protams, viņš ir mākslinieks, viņam ir citas spējas, bet tas vairāk... Mans uzdevums un ko es arī pats jūtu, kur es esmu spēcīgs un būtībā, es domāju, ka ar to Skaistkalne ir ieguvusi, kad strādājam mūki... Nu es nezinu kā Ventspilī, bet zinu, ka šeit Skaistkalnē mēs strādājam, kalpojam individuāli, tas nozīmē to, ka..esmu pamanījis to dzīvojot Polijā, Latvijā. Es nāku no Kurzemes. Esmu pamanījis vienu tādu niansi, ka latviešu mentalitāti daudz vairāk uzrunā, kad tu strādā viens pret vienu. Tad, kad, pieņemsim, izsludina talku baznīcā, būs talka rītā! Var neatnākt neviens. Bet tad, kad tu izsludini pēc dievkalpojuma individuāli, nu tu atnāc, tu rīt būsi brīvs, atnāc! Tad viņi arī atnāk. Nu te ir gan plusi, gan mīnusi. Negribu ar to atkal lielīties, jā, bet nu šeit ir ļoti populāru laulību vieta Skaistkalnes svētnīca ir tieši ģimeņu aizbildnes svētceļojuma vieta un tas nozīmē to, ka lielākais manā kalpošanā šeit ir, un tas ir neredzamais, tas ir melnais darbs, ko es sagatavoju, to es arī nereklamēju nekur, kad būtībā katru pāri, kas domā pie mums laulāties, es sagatavoju. Un tās ir kaut kādas 8 reizes. Pa divām, trim stundām nedēļā, tās tādas tikšanās katehēzes reizes. Un tie ir darbdienas vakari. Arī svētdienas vakari. Man vienu sestdienu bija četri pāri, piemēram. Sākam no rīta 10 un beidzām 10 vakarā. Ar katru pāri individuāli, tikai kafijas pauze tur kaut kāda. Un līdz ar to, ka tu strādā ar to pāri individuāli, tu jūti, tu redzi to personību. Es pamēģināju, biš salikt kaut kādus pārus kopā, nekas nesanāk. Nav tā kvalitāte vairāk. Viņi tur kaunās, kautrējās, kaut kādi kompleksi. Bet tad, kad individuāli, un to arī viņi sapratuši, protams, ka šīs tikšanās katehēzes var iziet Rīgā un citās baznīcās, bet tad, kad viņiem tāds luksusa variants tiek piedāvāts, viņš speciāli tērē benzīnu, viņš brauc, no Rīgas stundu, viņš tiekās ar mums, mēs runājamies, gatavojamies. Viņi pie mums salaulājās priecīgi, arī cenšās tos kontaktus turpināt [uzturēt], tad, kad bērniņi piedzimst, tad arī bērniņus nokrista un tā tālāk..

Alise Barkasuka: Jūs tur minējāt par tiem kanepenes svētkiem. Jūs jau arī tā kā sadarbojaties ar pagastu, vai ne? Nu tur notiek tirgus un citas lietas. Varbūt pastāstiet tuvāk, kā tas ir no baznīcas viedokļa un kāda tur tā sadarbšanās?

Jānis Vilaks: Nu ar pagastu mums ir tāda laba sadarbšanās tai ziņā, ka pagasts mums dod tā kā biš cilvēciņus, vienmēr nekad neatsaka palīdzību tur atvest dekorējamus elementus baznīcai, pieņemsim, sakopj zālīti, nopļauj baznīcas kalnu, vai sagrabj zāli, vai ko tamlīdzīgu. Tā kā pagasts vienmēr atvērts ir, mēs tā kā sadarbojamies tai ziņā. Bet ar pagastu ir tāda sadarbība, kad sākumā tas nebija, tas tikai mūsu laikā, kad mēs ieviesām, mēs centāmies, protams, visi tiek ielūgti tajā galvenajā baznīcas svētku dienā, augusta pirmajā svētdienā, kad mēs par visām Latvijas ģimenēm lūdzamies. Tad arī bīskapi atbrauc no Rīgas, Liepājas, Jelgavas. Garīdznieki, ticīgā tauta no visas Latvijas, un tad ir tā, ka viņiem ir goda vieta. Direktora kundze vai Vecumnieku novada priekšniecība, vai Skaistkalnes pagasta pārvaldniece.. viņiem goda vieta ir ierādīta baznīcā. Viņi piedalās tai dievkalpojumā, tas tā kā pats kulminācijas punkts ir. Kopā pēc tam arī pasēdēt var pie kafijas galda. Bet kopēja sadarbība [ar pagastu] tai ziņā, ka mēs satiekamies un pārrunājam, piemēram, nu kaut kādas idejas. Nu varu bišķīt pačukstēt priekšā... Kanepenes svētki būtībā iedibināti jau Jezuītu laikā, bet mēs vienkārši viņus izplatījām vairāk. Iedevām katrai dienai pavisam citu dzīves jēgu, citu

skatījumu. [...] Piektdienu mēs esam iedibinājuši Latvijā kā slimnieku dienu, tas nozīmē to, ka cilvēki brauc un lūdzās par savu veselību. Sestdiena ir laulāto diena, kad visi tie pāri, kas salaulājušies vai pie mums, vai citā baznīcā, brauc atjaunot skaistos svinīgos zvēresta vārdus, ko teica laulībā. Svētdiena, tā ir ģimeņu diena, kad brauc visas ģimenes. Un mēs ļoti priecājamies, ka šo pašu modelīti, atkal sanāk lielīties [smejas], bet šo pašu modelīti ir paņēmušas lielākās baznīcas Latvijā. Sākumā tā nebija. Tādi vārdi – slimnieku diena, laulāto diena, ģimeņu diena, mēs tā kā skaitāmies pionieri, mēs tos ieviesām un var teikt, ka tas ir aptuveni 15 gadus. Skatāmies, Aglonā parādās nosaukums “slimnieku diena”, “laulību diena”, “ģimeņu diena”, bet patiesībā tas sākums šeit bija pie mums, tā teikt. Mēs, protams, priecājamies, ka tā ir laba ideja. Ar to ir tā, ka sākumā pagasts tikai svinēja svētdien, kur bija aktivitātes un līdz ar to, mums ar pagastu ir sadarbība tādā ziņā, lai nebūtu kaut kādi skaļi motokrosi vai skaļas mašīnas tieši tad, kad notiek dievkalpojums. Lai būtu vai nu pirms, vai nu pēc. Tas bija ļoti liels sasniegums jau. Tālāk pagasts redzēja, ka mums ir trīs dienas, a viņiem tikai viena diena. Nu viņi sāka špikot no mums, sāka kopēt – nu mēs [pagasts] varētu kādu mūziku vai koncertiņu arī citā dienā! Un viņiem no vienas dienas, sanāca jau pārspēt mūs, tagad viņiem ir četras dienas. Pasākumi jau sākas ceturtdienas vakarā. Un tas ir ļoti skaisti, ka viņi sadala tās visas dienas. Protams, baznīca ir visā tajā centrā, nekur nav izstrīpota, notiek dievkalpojums, visas citas konfesijas nāk, ne tikai katoļi. Ģimenes lūdz svētību un tā tālāk, un tā tālāk. Nu, kas vēl tāds. Nu [...] sadarbība ar skolu mums ir, kad nāk kādi svētceļnieki, paliek pa nakti, skolas direktore vienmēr mums dod zaļo gaismu. Šeit ir viena lieta, ja mēs paši uzņemamies, ja mēs paši reklamējam, tad arī mums ir jādara tā, lai pēc tam, (nākošgad), mūs ņem pretī. Daudz grūtāk ir, ja kāds cits piesakās, kāda grupiņa, kura neattiecas uz mums un tad mēs nevaram garantēt, kādu kārtību viņi atstāj pēc sevis. Pagasts vairāk nāk palīgā tai ziņā, ar šo visu sakopšanu, kārtību, to skaistumu, tā kā tur cepuri nost. Malači, nāk palīgā, ja kaut ko palūdzam, atved un nekādas problēmas nav.

Alise Barkauska: Un tad, varbūt, pastāstiet ar ko Jūs visvairāk lepojaties no izdarītā?

Jānis Vīlaks: [...] Nu, kas ir izdarīts, [...] mēs šeit esam 16 gadus jau, aiziet 17. gads kopš esam kalpojuši, nemaz neticās, ka tik daudz gadu pagājis. Ja tā īsumā mēs runājam, tad Skaistkalnes baznīcas svētnīcu, tikko mēs atnācām šeit kalpot, maz zināja. Zināja, protams... Gāja jelgavnieki, rīdzinieki svētceļojumā uz Aglonu caur Skaistkalni, jā, nu tāds fakts bija, bet tā plašāk, kas tā Skaistkalne, ko viņa un, kas tur ir ...Nu, varbūt, arī, ka tad nebija tādi masu mediji, bet nezināja. Tagad jau mēs varam pateikt droši, kad ...Rīgā vai kaut kur citur, tagad arī Jānis Kalniņš ar Skaistkalnes jauniešu pūtēju orķestri bija Rīgā, (Vecrīgā), tur bija tas adventes koncerts un tad viņš pateica, ka ir no Skaistkalnes un [cilvēki] āāā, Skaistkalnes, tur tā skaistā baznīca! Tur, varbūt, viņš nav bijis, bet viņš jau ir dzirdējis kaut kur atsauksmes. Tas skaistums, varbūt, nav tik daudz tai ārējā izskatā...par to arī mēs domāsim nākotnē, tas tāds liels plāns ar bīskapu un visiem ziedotājiem. Tas prasa milzīgus līdzekļus, lai atjaunotu baznīcu. Cik mēs varējām, tik atjaunojām baznīcas iekšienē (Polijas klosteris palīdzēja). Tikko mēs atnācām tika atjaunota, (restaurēta) Skaistkalnes Dievmātes brīnumdarītājas svētbilde, tad ir atjaunots, (restaurēts) antipēdijs, kas ir zem altāra, visi biķeri atjaunoti, tāpat daudz svētbildes ir iegādātas, soli, tepeķi, protams, tā krāsošana un tā tālāk. Nu, cik mēs varējām, savā laikā, tik nu varējām atļauties. Klosteris no Polijas mums ļoti daudz palīdzēja. Ienākumi nebija tik lieli, lai taisītu grandiozus remontus. [...] Tas skaistums ir tas iekšējais,

garīgais skaistums. Būtībā, visi cilvēki, kas atbrauc, viņi redz, ka baznīca ir aprūpēta, vienmēr skaisti ziedi baznīcā, ja mēģina satikt mani vai citu tēvu, tad viņi to satiek, ir uzklausīts, nav atraidīts. Tajā ziņā mēs varam lepoties. Kas ir vēl izdarīts pa šiem gadiem, kā jau minēju, šī mazā lūgšaniņa [*rāda lūgšaniņu*], kas tika izstrādāta no 2002. gada, 28. marta. Būtībā, tas ir tas datums, kad tika izdoti šie bukleti, [*rāda svētbildi*] (svētbildītes). Viņas tika izdotas jau daudz ātrāk. Bet tas, kas tagad ir izdarīts pēdējais, tas ir noslīpēts cietais papīrs, atklātnīte. Tas viss ir iespiests Polijā. Arī atklātnītes, bukletiņi, kā reklāma. Pirms tam nebija nekā. Tas viss mūsu laikā tika izstrādāts, līdz ar to, tā reklāma ir arī aizgājusi. Pie mums brauc televīzija, prese. Neatsakām šīs intervijas. Ir, protams, kad esam atteikuši. Ir atsevišķi tādi gadījumi, kas tur meklē sensācijas un tad tiem mēs atsakām. Panākts ir tas, ka būtībā Skaistkalnes svētnīca ir kļuvusi par vienu no iecienītām, iemīļotām svētvietām, kura pulcē dažādu konfesiju laulātos pārus un ģimenes. Es vēl gribētu uzsvērt, ka tieši ģimenes, arī, kas vienkārši ir tikai kaut ko dzirdējušas par Skaistkalni. Viņi brauc, nebaidās, jo viņi zin, ka baznīca būs.. vaļā. [..] Tā ir arī ļoti liela atbildība, jo citur baznīcas ir daudz ciet, dažādu apsvērumu dēļ, mēs cenšamies, lai baznīca būtu vienmēr vaļā, ja nu kāds grib satikt mūkus, tad var pazvanīt, vai telefoniski vai klātienē. Būtībā, viņa [baznīca] kļuvusi nu par tādu Latvijas ģimeņu aizbildnes svētceļojuma vietu, ta ir tā vieta, kur tieši ģimenes, kam dažādas grūtības, (problēmas), var aizbraukt, uzrakstīt lūgšanu, nemitīgo novennu[..]. Mēs esam pionieri, kas ieviesa tādu nemitīgo novennu Skaistkalnes Dievmātei ģimeņu aizbildnei. Tas nozīmē to, ka cilvēks brauc, viņš uzraksta savu lūgšaniņu, uz mazās lapiņas....Tur arī, protams, ir pateicības. Cilvēki atbrauc, lai pateiktos par uzklausītām lūgšanām. Piemēram, dažas dienas atpakaļ atbrauca x cilvēks ar skaistām 20 baltām rozēm, pateicās Dievmātei par uzklausīto lūgšanu. Un cilvēki atbrauc, viņi uzraksta šo lūgšanu un iemet iekšā tādā speciālā kastītē, tāda novenna nebija pirms tam, to ieviesa mūsu laikā. Viņa tiek lasīta [lūgšana], katru svētdienu no 11.30 – 11.50, nu aptuveni tā teikt. Cilvēki raksta individuālās lūgšanas, ar vārdiem, bez vārdiem, un tas tiek lasīts altāra sakramenta priekšā. Tās zīmītes, kas netiek nolasītas, kas atrodas groziņos iekšā pie altāra, līdz ar to priesterim rokā ir speciāls trauks, (mostrance), iekšā ir kosekrētais Jēzus Kristus, viņš dod svētību ne tikai klātesošai tautai, bet arī tām lūgšaniņām, kas nav lasītas. Tur ir tas spēks, ja cilvēkam ir ticība, tad, man ir bijuši daudzi gadījumi tādi, kad x cilvēks atbrauc un viņš saka tā: ”Es tikai vienu reizi uzrakstīju, es ticu Dievam, bet es nedomāju, ka tik ātri piepildīsies!” Tad es viņam saku, ka redziet, tur tāds otrs teikumiņš – pateicība. Ja tu esi kaut ko lūdzies, tad tev ir jāmāk pateikties. Tad to mēs tā mācam cilvēkiem. Tagad arī vairāki cilvēki ir iemācījušies daudz pateikties un tā. Kas vēl ir panākts, tas, protams, nav tikai mūsu darbs, tas ir Dieva darbs un draudze stāv tur apakšā arī, apkalpošanas personāls, kas uzpasē baznīcu, lai vienmēr baznīca būtu tīra, skaista. Tāpat aiz mums stāv arī ērgelniece Elīna Auziņa- Baiguševa, kura no bērnu kājas uzaugusi te Skaistkalnes baznīcā, vada kori, skaisti dzied. Floristika – Gita Grīnberga, kura vienmēr mums pušķo baznīcu laulībās, svētkos, kanepenes svētkos, lieldienās. Nevar tā visu izstāstīt, bet visi tie cilvēki, kas ir ap mums, viņi taisa tādu skaistu ziedu buketi. Līdz ar to, kad cilvēks to visu redz kopā, līdz ar to viņam rodas tāds priekšstats, ka nu, jā, šeit Dievs mani uzrunā, baznīca ir dzīva un nav mirusi. Ir fakts, ka cilvēki daudzi izmirst, bet ir tāda lieta, ka tas ko mēs darām šajos 16 gados, atgriežos atkal pie tā ko teicu, darbs individuāli, viņš ar gadiem procentojās. Tas nozīmē to, ka ir tādi cilvēki, kas nav zvanījuši 10 gadus. Nu, piemēram, viņš salaulājās, dzīvo Rīgā, viss ir super, labi un ,ir tāds teiciens, ja ir slikti, tad uzreiz pie tā Dieva nāk. Tagad viņš tur Rīgā darbu pazaudējis vai

ko un viņš zvana, viņš jau baidās vispār vai man nav mainīts telefons. Nu es saku, ka es neesmu mainījis, tad viņš saka, ka vēlas tikties noteikti, parunāties. Es viennozīmīgi varu pateikt, ka tā tas arī ir un tur nav nekas nepareizi pateikts, ka Skaistkalnes baznīca ir otra populārākā vieta svētceļojuma ziņā Latvijā aiz Aglonas. Konkrēti pasvītrošu, tieši ģimeņu aizbildnes svētceļojuma vieta. Jo ģimenes jau tāpat brauc uz Aglonu, bet nu Skaistkalne ir tuvāk Rīgai, tas ir ļoti pozitīvs moments. Mēs cenšamies būt atvērti un, varbūt, tāpēc arī cilvēki mūs uzmeklē. Smagākā sezona mums ir vasara- jūnijs, jūlijs, augusts. Bišķi, varbūt, arī septembris. Vistrākākais ir jūlijs, kad ir laulības un kristības un kapu svētki. Un vēl visas gatavošanās. Vasarā mēs beidzam kalpošanas darbu kādos 10, 11, pus12 [vakarā]. Inga avīzē tur arī ļoti skaisti pateica, paldies viņai par komentāru, rakstīja, ka cenšamies piedalīties visos pasākumos. Teikšu godīgi, gribētos, lai nākotnē ir vairāk mūki, līdz ar to tās iespējas būtu lielākas. Izveidot kādu rekolekciju centru, piemēram. Vadam rekolekcijas, bet nu tur rekolekciju māju vai kā. Tas būs tikai tad, kad mēs būsim vairāki. Mēs pagaidām esam divi un mums ir diezgan liela slodze. Tēvs Staņislavs ir bišķi citā jomā aizgājis, tāpat, viņš kalpo baznīcā un vada svētās Mises un tā tālāk, bet ar cilvēkiem darbs ir vairāk man. Nākotnē ir sāpīgs jautājums par to pašu baznīcas atjaunošanu, [...], cik mēs varējām, tik mēs atjaunojām. Tas [remonts] pārspēj mūsu finanses. Tā nav maza baznīciņa [...]. Uzreiz pateikšu godīgi, es neesmu būvētājs, bet es vairāk darbojos ar cilvēkiem. Ir tādi garīdznieki, kuriem ir no Dieva iedots tāds talants – viņš būvē visu. [...] Man nav tāds talants, celtniecība man nav stiprā puse, bet nu es vairāk tā kā ar cilvēkiem. Es jūtu, ka es varu izteikties tieši ar to vidējo paaudzi. Kaut arī es eju skoliņā pasniegt kristīgo mācību, arī, ja? Bet vairāk tomēr ar vecumu 18 gadi, 20 gadi, 25 līdz 50 gadiem. Es ar to tā kā vairāk strādāju. Protams, es arī sarunājos ar omītēm un braucam arī pie slimniekiem katru gadu, protams, nepieminēju pansionātus. Uz pansionātu braucu katru mēnesi, tiekos un runājos. Tāpat ir visādi izsaukumi. Ir tā, kad, pieņemsim, zvana cilvēks un viņam tur kāds pazīstams cilvēks ir slimnīcā. Un viņš nevar nevienu citu sadabūt, un ir vakars un viņš zvana man, protams, ka es neatteikšu, braukšu! Kā jau minēju vēlreiz un vēlreiz, visgrūtākais ir vienmēr būt gatavam [...]. Ir jau tā, ka ir dažādi mācītāji, negribu tagad runāt par sliktu pieredzi, bet nu ir bijuši tādi gadījumi, kad atnāk omīte un prasa kaut ko mācītājam, tas mācītājs noskatās un nogroza galvu un saka: “tā omīte!” [smejas] Nu un neko nepalīdz. Skatās, ka tā omīte tur nekāda maksātāja nav, bet nu paldies Dievam, ka tādi piemēri ir ļoti maz Latvijā, bet ir arī tādi piemēri. [...] Lielākais aicinājums un lielākais upuris ir pilnīgi atstāt mājas, dzimteni un, pieņemsim, doties misijā uz Krieviju vai uz Āfriku, tad es nolieku galvu viņu priekšā. Nu tas ir vislielākais upuris. Tu atsakies pilnīgi no visa - mammas, tēta, valodas, draugiem, mentalitātes. Tu esi iemests citā kontingentā, (vietā)..

Alise Barkauska: Labi, teikšu Jums lielu paldies! Paldies, ka man atvēlējāt laiku.

Jānis Vīlaks: Ja kaut kas jautājams, droši varat jautāt!

**Intervija ar Līgu Baļčūni,
Skaistkalnes pagasta kultūras nama vadītāju
Skaistkalnes pagasta kultūras namā
9.04.2018. pulksten 15.42**

Intervētāja: Alise Barkauska

Respondents: Līga Baļčūne

Alise Barkauska: [...] Nu tad pirmais, ko es gribēju jautāt, cik tad Jūs gadus strādājat kultūras namā?

Līga Baļčūne: [...] [*smejas*] Tas pirmais darba gads man ir kaut kur, kaut kur misējies, (jūk). Es tagad saku jau, ka 20.

Alise Barkauska: Nujā, aptuveni, arī labi. Nu kā tad aizsākās tēva Jāņa aicināšana uz pasākumiem? Jau pirms Jums, vai tagad tikai?

Līga Baļčūne: Nē, viņš tad nebija. Nu vēl viņš nebija, mums bija citi garīdznieki. Priesteri bija. Viņi jau ir mūki.

Alise Barkauska: Nu, jā, jā.

Līga Baļčūne: Tad bija mācītāji kā tādi [...] ar tiem mums tad nebija tāda sadarbība. Es nepateikšu, kurā gadā viņš šeit ir jau, viņš pats teica noteikti.

Alise Barkauska: [...] No 2001.

Līga Baļčūne: Nu tad kādā 2001. gadā viņš sāka. Tad varētu būt, kad pirmā reize, kad mēs [...], kad viņš ieradās, bija Ziemassvētku eglītes atklāšana. Un es pat nezināju, ka viņš ir tēvs Jānis. Mūsu diriģents arī ir Jānis. Tēvs Jānis, tēvs Jānis. Es domāju, ka runa par viņu iet, par šo te Jāni [diriģentu]. Beigās izrādās divi Jāņi, tas ir īstais tas tēvs Jānis. Nu tad sākums, viņš pats vēl bišķi tā kā bij, bij, bet nu, nē, viss jau jauki. [...] Un tā tas arī aizgāja, kopš pirmās Ziemassvētku eglītes. Ārā bija atklāšana.

Alise Barkauska: Bet viņš tā kā atnāca un piedāvājās runāt?

Līga Baļčūne: Viņš runā, viņš runā ļoti jauki. Viņš neuzspiež neko, viņš tā nu ..Viņš ir visos izlaidumos, gan mazajiem bērniņiem izlaidumos, mazajā skolā viņš iet kā pedagogs. Kristīgo mācību mācīt. Man tikko mazmeita beidza. Ļoti patika, tiešām patika. Tur bija tādi zīmējumi un viņš stāstīja. Nu jau viņš ir vispār tā, ka, nu var manīt, ka viņš ir visā tajā iekšā. Nu, protams, sākums jau visiem ir tāds.

Alise Barkauska: Nē, nu tā jau ir, tāpēc rodas jautājums, kāpēc tieši viņš? Tēvs Staņislavs nenāk uz pasākumiem?

Līga Baļčūne:... Nē, viņš tā, kaut kā tā..

Alise Barkauska: Nekad nav bijis?

Līga Baļčūne: Nē, nu vienmēr jau aicina tēvu Jāni.

Alise Barkauska: [..] Kā Jūs domājat, kāda loma ir paulīniešu odenim Skaistkalnes pagastā?

Līga Baļčūne: Es domāju, kad cilvēki tādā kā saliedētībā varētu būt.[..] Nu citi, jā, citi, nē, bet tas arī tāds... Tas bija kaut, kas jauns. Bet arī tēvs Jānis viens pats to dara. Pirms Ziemassvētkiem viņš apstaigā katru māju, dod svētību, aprunājas, tas ir liels darbs un tas tāds kaut, kas nebijis...

Alise Barkauska: Nu tad viņš saliedē Skaistkalni?

Līga Baļčūne: Nu es domāju, jo viņš neko neuzspiež. Viņš saka tā ir tava privātā lieta, bet viņš kā..nu tā cilvēci, kā būtu, kā vajadzētu. Nu sākot jau no.. tad ir ļoti jauki tie pasākumi. Nu tur gan mazā skoliņa pirms Ziemassvētkiem iet. Tieši mazā skoliņa, koncertiņu sniedz. Viņš atkal tiem bērniem dāvaniņas, dodot un tā nu, nujā...

Alise Barkauska: Bērni gan jau gaida [*smejas*]

Līga Baļčūne: Bērni mācās arī kā jāuzvedas baznīcā...

Alise Barkauska: Es vēl gribēju jautāt, vai varat konkrēti nosaukt, kādus pāris pasākumus, kur viņš ir aicināts?

Līga Baļčūne: Nu pēdējais bij 25. martā, komunistiskā genocīda upuru dienā. Viņš arī bija, pie akmeņa, viņš jau labprāt būtu palicis uz koncertu, bet viņam bija tajā brīdī jābūt Kurmenē. Tad mums atkal rudenī pirms 18. novembra, tad mēs apbraukājam visas piemiņas vietas. [..] Viņš tur vienmēr ir, bez viņa tur neiztikt. Tikai viņam laicīgi jāpiesaka. Viņš jau savu laiku zina un saplāno. Tad mēs braucām uz piemiņas akmeni, Pēteronkuls, mums tāds ir, muzeja darbinieks bijušais, muzejnieks, tāds jauks cilvēks. Pie tā mēs tad braucam. Un tad ir baznīcas dārzā piemiņas akmens, tu ir tā, ka tie mūki savā laikā pēc kara slēpuši.. cilvēkus.

Alise Barkauska: Jā, es kaut, ko nedaudz lasīju [..].

Līga Baļčūne: Es tā īsti nezinu, tas ir kaut kas jauns. Arī mēs paši tā nu tā.. viņš pēkšņi uzradās, nu tas piemiņas akmens, nu un pa, cik viņš ir un tur tā ir bijis.. Parasti baznīcas dārzā, mēs tā..līdz tādai tumsīnai mēs tur esam. [..] Mēs ar to baznīcas dārzu nobeidzam. Nu un tad vēl viena piemiņas vieta mums tāda ir. Izradās ir jaunajos kapos. To mēs nezinājām. Vārdu sakot, viņš te ir dzīvojis [apglabātais strēlnieks], bet viņš pēc tam..... Vecais strēlnieks viens, tomēr mums ir viens strēlnieks. Vārdu sakot, tur bija dēls , vai mazdēls sācis interesēties. Jo viņš tad, kad bija tajos strēlniekos, tad viņš [bija] no Skaistkalnes, bet, atnākot atpakaļ, viņš ir citur dzīvojis, tā kā te nebija, tagad mums ir tāds [..].

Alise Barkauska: Es vēl domāju, ko tad viņš īsti stāsta tajos pasākumos? Kad šeit atnāk, piemēram, jūs viņu uzaicināt uz kultūrnamu, nu kaut vai uz to pašu egles atklāšanu, viņš par Dievu runā [..]?

Līga Baļčūne: Viņš tā ļoti tā – garāmejojot, tā viegli. Nu kas tas ir...man tā grūti pateikt vienkārši, bet nu tas ir tā neuzspiesti. Skola jau aicina uz skolas eglītēm, tad viņš vienmēr tos bērnus... vecākiem dod svētību un bērniem arī [..] Vienkārši ir jau pierasts. Tēvs Jānis nav, nu kā tad tā nav?

Alise Brakauska: Viņš pats visur tā, kā arī atnāk?

Līga Baļčūne: Nē, nu ja viņu neiacina, tad viņš nenāk [*meklē avīzi ar fotogrāfiju un rakstu, kurā ir tēvs Jānis ar citiem cilvēkiem pie viena no piemiņas akmeņiem*].

Alise Brakauska: Tad tēvs Staņislavs viņš vispār nu tā, kā viņš vairāk baznīcā?

Līga Baļčūne: Jā, jā, viņš tā mazāk, viņš nekontaktējās. [..] [*meklē avīzi*] [..] 1. septembrī viņu [tēvu Jāni] aicina arī skola. Tad viņš tā kā, nu arī dod svētību, ka jāmacās un ... [..] Mēs ļoti, kā saka, mēs lepojames, tiešām, ka viņš tāds mums ir [*turpina meklēt avīzi*] [*atrod avīzi*] Re, kur ir!.....un tad viņš vispār, nu viņam ir atvaļinājums... vārdu sakot, te viņš ir [*rāda avīzes rakstu un fotogrāfiju*]! Viņš nolasa tēvreizi, piemin izsūtītos.

Alise Barkauska: Šo [avīzi] varētu nofotogrāfēt, varbūt, ka noderēs.

Līga Baļčūne: Var paņemt visu avīzi [*smejas*]!

Alise Barkauska: Jūs man uzdāvināsiet, ja? [*smejas*]

Līga Baļčūne: Jā... [*smejas*]

Alise Barkauska: [..] Vai Jums vispār ir kaut kādas fotogrāfijas [..], tieši no Jūsu pasākumiem, no kultūras nama?

Līga Baļčūne: ...Nu es tagad..man patreiz ir kanepenes afišas un fotogrāfijas, bet tur viņa nav, jo Kanepene sakrīt ar baznīcu.. tur viņš aizņemts, viņš vienkārši citreiz, ka notiek gājieni, viņš tik tā, iznāk [ārā no baznīcas] nonāk lejā un pamāj ar roku.

Alise Barkauska: [..] Kanepene jau ļoti pazīstama Latvijā. [..]

Līga Baļčūne: Kanepene, Kanepene ir tagad tā, bet tas ir jau gadi uij, vairāk kā 10 gadi atpakaļ, ja ne vairāk. Jančevskim ir tāda triloģija “Dzimtene”, trīs grāmatas, izlasīju visas un tur jau pagājušo, aizpagājušo gadsimtu, laikam, aprakstīts par lauku dzīvi un tur arī ir pieminēta jau Skaistkalne un Kanepene. [..] Kanepene ir ļoti, ļoti, es atceros, nu, protams, padomju laikā, tie bija lieli svētki, nedēļu! Mēs jau tagad svinam tikai, pēdējā laikā, 4 dienas. [*zvana telefons, runā pa telefonu*][..] Jā, un tur bij jau minēts, es atceros, jau no bērnības, kad cilvēki runāja Kanepene, Kanepene. Tur, kur tagad, kad brauc uz Bausku, kur ir tur tādas, nu pamestas cūkkūti, es vēl atceros, kad gāju skolā Skaistkalnē, tur bija liels tāds laukums smilšu, un uz tā laukuma bija tie svētki [..]. Vārdsakot, tagad jau cilvēkus nevar pārsteigt ne ar ko. Toreiz jau tiem lauku cilvēkiem, viņiem jau bij karuseļi un čigāni nu viss, viss..[..]

Alise Barkauska: Bet sanāk jau, ka toreiz tas pagasts sadarbojās [ar baznīcu]?

Līga Baļčūne: [..] [Kanepenes svētki] bija paralēli saistīti ar baznīcu. Tur bija kultūra, izklaide un baznīca.

Alise Barkauska: A Jūs, piemēram, ar viņu [tēvu Jāni] nu tajos Kanepenes svētkos kaut kā ..tur esat kopā, domājiet kaut ko, varbūt, kopā? Vai katrs atsevišķi?

Līga Baļčūne: Nē, katrs atsevišķi, bet tikai nu, es viņam, protams... viņš zin, kas notiek un izliek savu to, kas viņiem tur ir, kad arī..svētceļnieki, kas dodas uz Aglonu arī šeit ir.

Alise Barkauska: Jūs izmitinat [svētceļniekus]?

Līga Baļčūne: Nē, skola izmitina. Viņi jau arī teltīs [guļ] [..].

Alise Barkauska: Nu, varbūt, vēl kāds pasākums, kur Jūs nedaudz pieslīpējaties viņiem [paulīniešu ordenim] klāt?

Līga Baļčūne:Nu kā saka tadag [*domā*]....Nujā, Ziemassvētki, visi izlaidumi, Kanepene pati par sevi jau. Nujā viņi ir tā kā divdaļīgi [Kanepenes svētki]. Viens ir reliģiskais, tas jau tur aiz tiem mūriem, arī padomju laikā to visu darīja, un kā sākās atmoda, tad jau sāka rīkot tirgu. Nuja vēl tirgus un kultūra un izklaide.

Alise Barkauska: Tad sanāk, ka Kanepenes svētkus paulīniešu ordenis nav iedibinājis?

Līga Baļčūne: Nē, tas ir jau kaut, kad es nezinu, kad [..]. Tas ir ļoti sen jau, vecajos Ulmaņa laikos un jau agrāk ir bijuši. Varbūt, muzejā zin no kuriem laikiem viņš ir.

Alise Barkauska: Nu es jau tur palasīju.

Līga Baļčūne: [*zvana telefons, runā pa telefonu*][*ienāk cilvēks*][..]

Alise Barkauska: [..] Jūs jau droši vien plānojat sev gadā kaut, kādus pasākumus? Varbūt, Jums ir kādi pasākumi, ko Jūs tagad plānojat, kur viņš būs aicināts [tēvs Jānis]?

Līga Baļčūne: Ā, nujā, teiksim Valsts svētkos viņš mums ir klāt, tiešām, to es aizmirsu. Izbraukā un koncerts mums ir nākošajā dienā, tad arī viņš ir

Alise Barkauska: Nu tad tagad tuvākais pasākums, kas Jums ir iepļānots?

Līga Baļčūne: Kur varētu būt tēvs Jānis?

Alise Barkauska: Jā.

Līga Baļčūne: Tas varētu būt 4. maijs. Jā viņš bija uz ozola stādīšanu, mus taču ir tas simtgades ozols, tur parkā. Nu viņš arī deva svētību tam ozolam un aug...

Alise Barkauska: Nu super!

Līga Baļčūne: Jā, tā kā citur, varbūt, tā nebija, bet mums tā bija. Viņš arī bija saistīts, viņam bija ielūgums un viņš deva svētību. Nu un tad izlaidumi būs.

Alise Barkauska: Bet Jūs arī tā kā ar to izlaidumu saistīti, Jūs iedodat telpas?

Līga Baļčūne: Jā, mēs dodam telpas, to scenāriju to skola taisa, jā. Nujā viņš tur atnāk [tēvs Jānis], bet vairāk jau mazā skoliņa ar viņu tur vairāk. Viņš jau skaitās kā pedagogs. Viņam jābrauc uz kursiem....

Alise Barkauska: Jā, bet mazajai skoliņai direktore ir tā pati, kura lielajai?

Līga Baļčūne: Jā, jā, jā, jā, jā...

Alise Barkauska: Nu tad secinājumos varat teikt?

Līga Baļčūne: Nē, nu mēs varam lepoties, ka [...] viņš ir tāds. Gan mūsdienīgs arī, bet viņš tā neatkāpjās no tiem visiem [noteikumiem]. Viņš staigā ar to balto [habitu]...

Alise Barkauska: Nujā, zinās par ko parunāt ar katru cilvēku.

Līga Baļčūne: Jā, jā. Nu jau viņš zina visus [..].

Alise Barkauska: Pazīst cilvēkus, jau ir iepazīnis, ja?

Līga Baļčūne: Nu jau viņš zin, kas un kā [..]. Bija vēl [mūki], vienu brīdi mums te vairāki bija.

Alise Barkauska: Un ar tiem sadarbība?

Līga Baļčūne: Jā, viens bij, jauns puisis bija tāds. Viņš bieži ienāca parunāties.

Alise Barkauska: Vienkārši parunāties? Pasākumos nepiedalījās?

Līga Baļčūne: Nē, nē. Pricipā tēvs Jānis nāk....

Alise Barkauska: Nu labi, paldies, būs labi!

Līga Baļčūne: Nu, ja, kas vēl, tad [jautājiet].

Alise Barkauska: Nu nezinu, vairāk jau par pasākumiem man interesē, kas un kādi, kur piedalās tēvs Jānis.

Līga Baļčūne: es saku, nākošais ir 4. maijā, baltie galdauti, nu viss vienā dienā. Tad pie tā ozola.....un tad izlaidumu laiks sāksies [..].

Alise Barkauska: Nu labi, ja kaut, kas tad...

Līga Baļčūne: Tad droši var zvanīt!

Alise Barkauska: [..] Liels paldies!

Intervijas ar Svetlanu Vāvernieci transkripts

Intervija ar Svetlanu Vāvernieci,

Skaistkalnes vidusskolas direktori

Skaistkalnes vidusskolā

12.04.2018. pulksten 10.40

Intervētāja: Alise Barkauska

Respondents: Svetlana Vāverniece

Alise Barkauska: Cik gadus Jūs strādājat Skaistkalnes vidusskolā par direktori?

Svetlana Vāverniece: Skaistkalnes vidusskolā par direktori strādāju 13 gadus.

Alise Barkauska: Runājot par sadarbību ar paulīniešu ordeni.. Jums piedāvāja turpināt jau toreiz izveidojušos sadarbību, vai kā?

Svetlana Vāverniece: Sadarbība bija jau tāda. Tad es paskatījos, kas ir tāds labs un pozitīvs skolā. Tad mēs tā arī atstājām. Tā pati kristīgā mācība. Diemžēl, tā naudiņa ir tik, cik ir. Mēs to stundu daļām uz pusēm, par, cik vecāki piekrīt. Mēs nevaram uzspiest to kristīgo mācību. Līdz ar to ir kristīgā ētika un parastā ētika. Sākumskolā tā mācība dalās uz pusēm un, kurš grib, tas iet pie skolotājas, (klases audzinātājas) uz parasto ētiku un pārējie, kuri vēlas iet trešdienās pie tēva Jāņa uz kristīgo mācību.

Alise Barkauska: Bet ir arī vecāki, kas ir pret?

Svetlana Vāverniece: Nu ir, jā. Visi 100% neiet, dabīgi, ka, jā...Jebkur jābūt vecāku atļaujai. Bet viņš ļoti jauki pasniedz stundas. Viņš neuzspiež to ticību. Viņš [runā] gan par cilvēku attiecībām, gan par ētiku, gan par uzvedību. Un par to, ka Dievs ir radījis cilvēku, viņš viņiem stāsta, un kā tas tālāk iet. Bet viņš neuzspiež to savu kristīgo, tieši katolismu. Tā ir kristīgā mācība. Viņa ir tāda, kāda viņa ir, tur daudz, kas ir iekšā. Un viņam vajadzēja iet arī pamācīties, jo, par, cik tagad obligāti ir jābūt [izglītībai] [smejas] un ar visu to, ka viņam ir maģistra grāds teoloģijā, tas arī nederēja. Tad viņš gāja arī pedagoģiju pamācīties. Arī tieši kristīgo mācību atsevišķi. Tad katru nedēļu mums ir stundas, kad viņš nāk un runā ar bērniem.

Alise Barkauska: Tikai ar mazajiem [bērniem]?

Svetlana Vāverniece: Nē, no sākuma bija līdz 6. klasei, bet tagad kaut kā sākumskolā. No 1. – 4. klasei.

Alise Barkauska: Vai Jūs atceraties to dienu, kad Jūs pirmo reizi viņu sastapāt [tēvu Jāni]?

Svetlana Vāverniece:...[smejas] Jā, 1. septembris.

Alise Barkauska: [smejas] 1. septembrī?

Svetlana Vāverniece: Jā, tad, kad es atnācu uz darbu, tas bija 8. augustā, (šo skolu pieņēma). 1. septembrī arī atnāca tēvs Jānis.

Alise Barkauska: Un kā viņš tad Jums patika? Uzreiz jau..

Svetlana Vāverniece: Jā, ziniet viņš prot pie sevis cilvēkus pievilkt, (piesaistīt)

Alise Barkauska: Tā ideja par kristīgo mācību radās pirms Jūs atnācāt [strādāt] uz Skaistkalnes vidusskolu, vai tagad ?

Svetlana Vāverniece: Nē, nē, nē. Viņa jau bija. Bet tur bija problēmas, tur vajadzēja šito..Kāpēc mēs tā sadalījām? Stundas kā tādas nebija vispār programmā [..]. Un pulciņu mēs arī it kā organizēt nevarējām un tad mēs izdomājām, kad mēs dalīsim uz pusēm [ētiku]. No sākuma bija atsevišķi, vispār kā mācību priekšmets, kristīgā mācība skolā. Pēc tam viņu likvidēja. Un ja priekšmetu likvidē, tad, diemžēl, tad nu stundas kā tādas vienkārši nav. Mēs tā izdomājām, ka mēs dalīsim uz pusēm vienu stundu.

Alise Barkauska: Nujā, skaidrs. Es no citām [veiktajām] intervijām arī sapratu [..], ka tēvs Jānis ir visos izlaidumos, visos 1. septembros, tad, varbūt, Jūs varētu pastāstīt par to tuvāk.

Svetlana Vāverniece: Nu mēs viņu aicinām vienmēr uz visiem pasākumiem, ne tikai uz izlaidumiem. Ja ir iespēja, tad viņš arī atnāk uz citiem pasākumiem. Viņš atnāk uz pasākumiem, tad mēs viņam vienmēr dodam vārdu un tad viņš pastāsta, ja? Izlaidumos vienmēr novēlējumu [novēl]. Tad citos pasākumos atkal pastāsta par vienu vai otru tēmu, ja? Ja vajag. Ja mēs tematiski viņu uzaicinām.

Alise Barkauska: Ā, Jūs tad arī tematiski viņu aicināt?

Svetlana Vāverniece: Jā!

Alise Barkauska: Piemēram [..]?

Svetlana Vāverniece: Nu, piemēram, man te bija problēma [..] ar kaušanos. Tad es [..] arī uz lielākām klasēm biju paaicinājusi. Tad mums bija nomirusi viena meitene skolā. Tad 8. klase viņai bija. Klasē bija problēmas, nu tādas, arī psiholoģiskas. Tomēr, tā ir viņu klasesbiedrene un pēkšņi..Arī tēvs Jānis nāca un ar viņiem runāja. Mēs uzaicinājām arī psihologu un tēvu Jāni.

Alise Barkauska: Tēvs Jānis jau pats kā psihologs [smejas]!

Svetlana Vāverniece: Jā, dabīgi.

Alise Barkauska: Piemēram, 1. septembros, viņš atnāk un saka runu..

Svetlana Vāverniece: Jā, viņš vienmēr uzrunu saka, izlaidumos arī vienmēr uzrunu saka. Un arī piemin kā viņam gāja, kā viņš mācījās vienmēr, jā, jā, jā [smejas]

Alise Barkauska: Varbūt, viņš arī kādu svētību dod?

Svetlana Vāverniece: Dod, dod, dod [apstiprinoši māj ar galvu]

Alise Barkauska: Nu feini!

Svetlana Vāverniece: Nu es saku! Un tad, kad mums kaut, kas..Tagad, kad mēs to basketbola laukumu atvērām, tad viņš mums viņu iesvētīja [..].

Alise Barkauska: Un uz kaut kādiem koncertiņiem viņš nāk?

Svetlana Vāverniece: Nu, nē, cik jau viņš var .. Bet uz tādiem pasākumiem, jā, bet uz koncertiem, nē. Koncertus viņš pats organizē. Koncertiņš vienmēr ir Ziemassvētkos [baznīcā]. Tā jau ir neatņemama sastāvdaļa sākumskolai. Ziemassvētku koncertu sniedz baznīcā. Mazie visi satuntuļoti un saģērbti. Tad viņi tur dzied, ja? Arī mūsu pūtēju orķestris reizēm sniedz tur koncertu..Augustā, kad ir šis lielais pasākums [Kanepene], baznīcas un pagasta kopējais, ja? Tur tad mūsu pūtēju orķestris vienmēr spēlē.

Alise Barkauska: Nujā, vēl es sapratu, ka Jums ir arī kaut kāda citādāka sadarbība. Kad nāk svētceļnieki, tad Jūs piedāvājat savas telpas.

Svetlana Vāverniece: Jā, jā, jā. [..] Skolā dzīvo. Vai viņiem, kad ir kanepene, visi sabrauc, vienmēr skolā un skolas ēdnīcā [izmitinās]. Ir pasākumi, mēs arī apmeklējam to pasākumu. Viņš aicina gan novada pārstāvjus, gan es vienmēr aizeju uz turieni [baznīcu]. Tas ir tad, ka ir lielie svētki (Kanepene), notiek dievkalpojums pusdienlaikā, tad jau visi pie galda tiek aicināti, tad viss tur tiek izrunāts un, nujā..

Alise Barkauska: Un ja Jums kādreiz kādi ciemiņi brauc [..] Jūs arī viņus uz baznīcu aizvedat?

Svetlana Vāverniece: Jā, vienmēr. Baznīca arī ir kā kultūrvēsturiskais mantojums. Par, cik mēs esam tik līdzīgi, jo mūsu skola ir arī kultūrvēsturiskais mantojums. Mēs arī cenšamies saglabāt šo kultūrvēsturisko mantojumu. Es Jums arī parādīšu, cik mums ir skaists kamīns, kuru esam restaurējuši. Mums ir divās telpās griezti zīmēti, (restaurēti). Redziet, arī apkārtnē. Mēs cenšamies viņu saglabāt, tāpat arī baznīca. Un tad, kad brauc kādi ekskursanti vai ciemiņi, dabīgi, ka mēs aizvedam [uz baznīcu]. Mēs sarunājam [ar tēvu Jāni], sazvanāmies un tad aizvedam uz baznīcu. Viņš arī pastāsta [par baznīcu].

Alise Barkauska: Kā Jūs domājat, cik nozīmīgs ir paulīniešu ordenis Skaistkalnē?

Svetlana Vāverniece:Gan kultūras dzīvē, gan kā kultūrvēsturiskais mantojums, gan Skaistkalnes pagastā tas ir kaut, kas skaists. To cilvēki brauc un skatās, tas piesaista arī citus cilvēkus šeit, vietai kā tādai, (Skaistkalne). Un tāpēc viņš noteikti ir nozīmīgs. [..] Baznīca tāda tur ir, viņa ir skaista un viņa dabīgi, ka cilvēkus [piesaista]. Pie tam viņam

[paulīniešu ordenim] ir tik daudz kristību un laulību, tur taču brauc no visām pusēm un malām. Vēl viņi rīko, arī tēvs Jānis bija rīkojis, nometnes. Arī šeit mums bija [skolā] pagājušo vasaru kristīgā nometne. Tad viņš [tēvs Jānis] un vēl citi tur bija pieaicināti. Tur bija lekcijas, viņi arī kaut ko strādāja un darīja. Viņi dzīvoja te klasēs un ēda mūsu ēdnīcā.

Alise Barkauska: [..] Jūs bērnus sūtat uz baznīcu ko darīt vai viņš [tēvs Jānis] pats aicina?

Svetlana Vāverniece: Nē, savu darbu viņš pats organizē. Viņš atnāk un sarunā vai var to, to, to, to. Un ja man vajag, es viņam piezvanu un [jautāju] vai Jūs variet to un šito. Nu mēs jau katrs tomēr esam atsevišķas organizācijas, līdz ar to mēs katrs sarunājm. Bet mēs ļoti labi sadzīvojam un līdz ar to

Alise Barkauska: [..] Ko Jūs varētu teikt secinājumos par sadarbību ar paulīniešu ordeni [..]?

Svetlana Vāverniece: Sadarbība es domāju, ka mums izveidojusies ļoti laba. Dažādās jomās, tieši ar tēvu Jāni kā cilvēku un pirmām kārtām ar priesteri. Un arī ar baznīcu kā kultūrvēsturisku ēku. Tā ir ļoti skaista, kura pievilina cilvēkus uz Skaistkalni kā tādu.

Alise Barkauska: Labi! Paldies Jums liels!

Svetlana Vāverniece: Lūdzu!

Bakalaura darbs „Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīcas un Svētā Pāvila pirmā vientuļnieka ordeņa vieta Skaistkalnes pagasta kultūrtelpā” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir 118 297 rakstzīmes (ieskaitot intervālus, bet neieskaitot zemspvītras atsauces).

Autors: _____ Alise Barkauska
(paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Vadītāja docente Dr.philol. Daina Pakalna _____
(paraksts)

24.05.2018.

Recenzents: pasniedzēja Dr. sc.comm. Aiga Grēniņa _____
(paraksts)

Darbs iesniegts Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā 24.05.2018.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Inga Poļaka _____
(paraksts)

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

06.06.2018. prot. Nr. _____

Komisijas sekretāre: lektore Liene Viļuma _____
(paraksts)